

निकाग नवाह

CHICAGO NEWA

NEWA AMERICAN DABU

Chicago Import Inc

Importer, Exporter & Distributors of General Merchandise

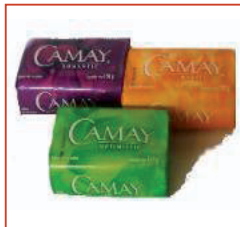
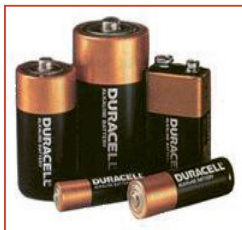
3811 W. Lawrence Avenue, Chicago, IL 60625

Tel: 800 656 0000, 773 478 3200 Fax: 773 478 4974 Email: sales@chicagoimportinc.net

WEBSITE: WWW.CHICAGOIMPORTINC.NET

21 Years in Business Providing
Quality Product , Competitive Price & Unmatched Profit

CALL 1 800 854 0881 FOR PRICES & MORE INFORMATION

शिकागो नेवाः

CHICAGO NEWA

नेवाः अमेरिकन दबु

Nepal Sambat 1132/2011 AD

Newa American Dabu

Editors

Dr. Manoranjan N. Dhaubhadel

Mr. Keshar Man Tamrakar

Advertisement & Collection Committee

Mr. Manesh Pradhan Mr. Manoj Shrestha Mrs. Sarita Dhaubhadel
Mrs. Shradha Kamal Tamrakar Mr. Shrawan Shrestha Mr. Surya Shrestha
Mr. Sushil R Joshi Mr. Uday Maharjan

Cover Design

Mr. Gehendra Karmacharya and Mrs. Leena Shrestha

Computer Type setting

Mr. Suraj Maharjan

Publication of Newa American Dabu

Chicago, Illinois, USA

Printed at Indreni Offset Press, Kathmandu

Tel : +977 01 4770533

Editor's note

Newa American Dabu is a non-profit charitable, educational, social, and cultural organization of people of Newa background in the Chicagoland area and their friends in the United States and abroad. The objectives of the organization are to preserve and promote Newa cultural heritage for the benefit of Newa people and Americans in general and to enhance the understanding between the people of Newa culture and others for unity, peace and harmony in the world. The organization started with the name Chicago-Newa in 2010 and was renamed Newa American Dabu to reflect its reach and representation well beyond the Chicago area.

Chicago Newa is the flagship newsletter of Newa American Dabu. This is the premier issue of Chicago Newa, which is being published once a year and circulated to hundreds of households and businesses in the Chicagoland area. The newsletter will also be distributed all over the United States and Nepal.

Newa American Dabu has been blessed with many well-wishers and supporters. Without their support we could not grow as we did and we would like to thank them all very much. We would like to thank Honorable Governor Pat Quinn, Honorable Ambassador Dr. Shankar Prasad Sharma, Honorable Secretary of State Jessie White, and Honorable Dr. Satya Mohan Joshi for their messages and support to the Newa American Dabu community. We would like to thank all the writers who put their valuable time and effort to make the publication of Chicago Newa a success. Thanks are also due to all the individuals and companies that advertised on this issue of Chicago Newa. We would also like to thank the advertisement and article collection committee for a superb job. Thanks are also extended to Uden Nhusayami for his help with Newa font and Indreni Offset Press for their help in this publication.

Last but not the least, members of the Executive Committee of Newa American Dabu stayed engaged and helped a lot in the publication process and we would like to thank them as well.

OFFICE OF THE GOVERNOR

JRTC, 100 W. RANDOLPH, SUITE 16-100
CHICAGO, ILLINOIS 60601

PAT QUINN
GOVERNOR

November 6, 2011

Newa American Dabu

Greetings!

As Governor of the State of Illinois, I am pleased to congratulate Newa American Dabu on the inaugural publication of *Chicago Newa*, their flagship newsletter, and to offer my greetings to the Newa community as you celebrate New Year Nepal Sambat 1132.

I commend Newa American Dabu for their outstanding dedication to the community. Since its inception, this organization has helped to create a community united in its dedication to the preservation and promotion of Newa cultural heritage. I am certain that this newsletter will greatly benefit the community and serve to further the worthy mission of Newa American Dabu.

Ring in a new year is an opportunity to reflect back upon the previous year, and look toward the future with bright hope and optimism. It is also a time of renewal and revitalization, and the exciting events planned for this celebration of New Year Nepal Sambat 1132 are certain to uplift the spirits of everyone in attendance. I congratulate Newa American Dabu for organizing a celebration that so fittingly encompasses the joy of this occasion, and I am proud to join them in wishing you all a very happy New Year.

On behalf of all of the people of the Land of Lincoln, I offer my best wishes for an enjoyable and memorable celebration and for continued success for Newa American Dabu and *Chicago Newa*.

Sincerely,

Pat Quinn
Governor

© 2011 409-C

EMBASSY OF NEPAL
2131 LEROY PLACE N.W.
WASHINGTON, D.C. 20008

Message

September 24, 2011

I am happy to note that the Newa American Dabu (NAD) is going to publish its newsletter 'Chicago Newa' as its premier issue in November 2011. On this happy occasion I would like to express my hearty congratulations and wish all the best for the success of the publication.

The growing numbers of Nepalese population and community organizations in the United States have largely contributed to advance interests of Nepal in the United States. In addition to their engagement in community welfare activities, they are actively working to promote Nepal's tourism, trade and culture. Despite busy schedule of their own business and profession, the efforts made by these community organizations to work for Nepal are highly commendable.

All Nepali citizens residing in the United States of America, in whatever business or profession we are engaged in, will be representing Nepal in one way or the other, and could be considered as honorary goodwill Ambassadors of Nepal. In this context, role of Nepali community and community organizations such as the NAD is highly important to promote interest of Nepal on abroad. While expressing sincere thanks for the useful activities organized by the NAD in the past, I believe that, in the days ahead, it would be able to achieve more in advancing Nepali culture, tourism, trade and investment in the United States through such activities.

Once again, I wish all success of Chicago Newa publication.

Dr. Shankar Prasad Sharma
Ambassador

OFFICE OF THE SECRETARY OF STATE

JESSE WHITE • Secretary of State

September 15, 2011

Dr. Manoranjan N. Dhaubhadel
President
Newa American Dabu
2451 West Jerome Street, Unit A
Chicago, Illinois 60645

Dear Dr. Dhaubhadel:

As Illinois Secretary of State, I offer my special congratulations to the Newa American Dabu upon its publication and circulation of Chicago Newa, which will coincide in time with the Nepal Sambat 1132 celebrations. It is a pleasure to offer my warmest greetings and heartiest salutations to all who will partake in the observance of New Year Nepal Sambat 1132 and its cultural and historical ramifications.

The people of Illinois applaud and commend your organization's commitment and pride in promoting the noble ancestry and heritage of Newa people and their rich linkages that are so vibrant in our communities. Your initiatives have truly succeeded in advancing cultural pluralism and intra-ethnic dialogues. In addition, I eagerly look forward to seeing Chicago Newa, an informative newsletter that will provide pertinent and instructive information, as well as offering exemplary newsletter objectives and coverage on numerous and significant topics in general interest categories.

Once again, best wishes for an enjoyable and memorable celebration, which will promote Newa culture and contribute immeasurably to meaningful exchange in our community.

Sincerely,

A handwritten signature in cursive script that reads "Jesse White".

Jesse White
Secretary of State

100 W. Randolph Street
James R. Thompson Center
Chicago, Illinois 60601
(312) 814-2262

भिन्तुना

डा. सत्य मोहन जोशी

नेपाल मण्डल स्वनिगल (काठमाडौं) स आदिकाल निसैं बसोबास यानाः थनया सभ्यता व संस्कृति ब्वलंकूपि आदिबासी नेवाःतय्गु मांभाष (Mother Language) खः “नेवाः भाषा” । थ्वयागु पुलांगु ना खः “नेपालभाषा” ।

थौ आदिवासी नेवाःतय् वंशज अर्थात सन्ततित हलिमय् (विश्वय्) थीथी मुलुकय् नं थ्यनाच्चंगु जुल, गुलिं अन हे थातं च्वना च्वपि नं जुल थःथःगु लजगाः व ज्याखँया सिलसिलाय् । तर नेवाःत स्वदेशय् दुने अथवा स्वदेश पिने हलिमय् न्ह्याथाय् च्वनाच्चपि जूसां मांभाषाया नातां, नेवाः संस्कार व संस्कृतिया हुनिं “ भी ला थीथी थर जुयाच्चपि जूसां छगू हे जातिया दुने सकलें नेवाः खनी” धकाः थुयावइगु, सियावइगु, अले “नेवाः भी, नेवाः हे जुइ” धइगु जातीय तथा राष्ट्रिय भावना गौरवान्वित ज्वीगु ।

थ्वहे लिधंसाय् थौं नेपाः देशं न्हय्गू समुद्रपार उखे तापाःगु देश अमेरिकाया शिकागो शहरया लागाय् च्वनादीपि नेवाः बन्धुजनपिसं नेपाल संवत् १९३२ वइगु न्हूदँया लसताय् भिन्तुनाया कालबिल यानाः नेवाः परम्पराकथं “म्हपूजा” हनाः “नेवाः अमेरिकन दबू” पाखें शिकागो नेवाः ख्वाःपौ कथं बुखँपौ (Newsletter) पिकयाः भाषा, साहित्य व संस्कृतिया क्षेत्रय् छगू च्वहायेबहःगु दसू ब्वयाक्यंगु जुल । लसकुस दु ।

गुगु उद्देश्य तथा गुगु तातुनां शिकागोया नेवाः बन्धुजनपिसं मांभाषा, साहित्य व संस्कृतिया ज्याखँ न्ह्याकायन उकिया सफलताया लागि यक्व यक्व सुभाय् । न्हूदँया भिन्तुना !

नेपालभाषा आकेडेमि, किपू (कीर्तिपुर)

ने.सं. १९३२ कछलाथ्व पारु

डा. सत्य मोहन जोशी

चान्सलर

Executive Committee of Newa American Dabu

Dr. Manoranjan N. Dhaubhadel
President

Dr. Junoo K Tuladhar
Vice-president

Shrawan Shrestha
Vice-president

Keshar Man Tamrakar
Secretary

Kiran Byanjankar
Treasurer

Sushil Joshi
Member

Executive Committee of Newa American Dabu

Sushma Shrestha
Member

Prawan Ranjit
Member

Manoj Shrestha
Member

Sunita Amatya
Member

Manesh Pradhan
Member

Uday Maharjan
Member

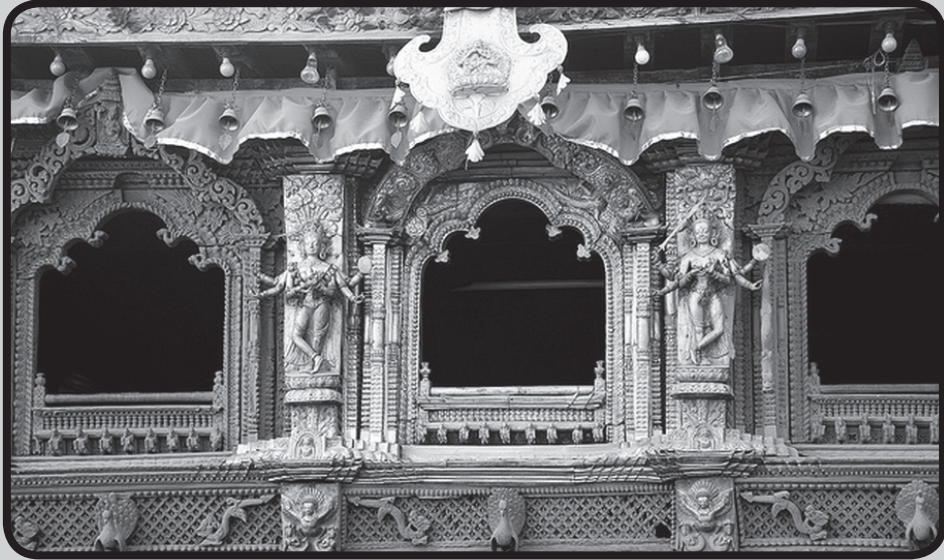

Isha Shrestha
Member

Contents

Item	Author	Page No.
President's Message: The inception of Newa American Dabu and the path forward	Dr. Manoranjan N. Dhaubhadel	1
मानय् मजू	माधवलाल कर्माचार्य	3
Our rich Newa culture and festivals	Rhea, Isabel & Sasha	5
ने. सं. ११३१ शिकागोया नेवाः	जनकवि दुर्गालाल श्रेष्ठ	7
पुचलं हंगु न्हूदंया संकिपा स्वस्व		
Bahi Dya Byoyegu (Dipankar Buddha)	Sasu Laxmi Tuladhar	9
मां-अबु चाः चाः ह्यू	रीतादेवी प्रधान (जोशी)	11
Critical issues in Newa tradition	Dr. Narayan B. Rajbhandari	15
नेपाःमिया नुगः	पल्पसा	17
Newa American Dabu activities in picture		18
कवि आनन्द जोशीया हाइकुः	ध्रुव मधिकर्मी	21
जीवन व प्रकृतिया थी थी सन्दर्भ		
Kumari : The Living Goddess of Nepal	Shradha Kamal Tamrakar	25
फय्गं	प्रदीप आर. तुलाधर	27
The Alphabets of Nepal	Dr. Manoranjan N. Dhaubhadel	29
नेवाः स्वायत्त प्रदेशः पिनेया नेवाःतय् आशंका	मल्ल के सुन्दर	31
Buddha and His Teachings	Bhikkhu Sangharakshit Sthaveer	35
इरुथिरु केदार “सितु”		37
Understanding Newa of Nepal	Jaya Joshi and Dhruba Raj Joshi	39
त्यपू जीवनया रोमान्स	लोचन तारा तुलाधर	43
Life Cycle Rituals in Newa Culture	Alisha Shrestha	45
ब्वनेकुथी छेलेगु विचाःलू निबन्ध ‘न्हाय्’	दरशा नेवाःमि	47
देश स्यानाः म्वानाचर्वापिं	मीना बज्राचार्य	49

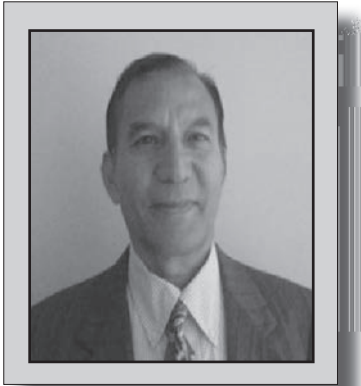
शिकागोय न्हापांखुसी न्हूदँया ज्याभवः	53
अमेरिकाय् छयः चाकु संल्हु	55
ध्येवा हे जक मलहम खःला	रीना तुलाधर 57
Jana Bahaa : a passion rekindled	Dr. Sampurna Tuladhar 61
खुपु स्वाहाने	शशिकला मानन्धर 65
गुलि ज्यू	सरस्वती तुलाधर 79

"Nepa - There is no other place like it on Earth"

PRESIDENT'S MESSAGE:

The inception of Newa American Dabu and the path forward

Dr. Manoranjan N. Dhaubhadel

Newa American Dabu has risen with the objectives of preserving and promoting the magnificent Newa culture in the midst of Newa and non-Newa people in America and beyond. The organization is a direct result of the intense feeling that the Chicago Newa people have for their culture as demonstrated time and again during Newa cultural celebrations. Newa are the original inhabitants of the fascinating Kathmandu valley, which used to be called Nepa or Nepal by itself. Newa culture is the heart and soul of Nepal's culture (see Newa Culture by Dr. M. N. Dhaubhadel, Nepa Pasa Pucha of America Dabu, October 1992). Some of the aspects of Newa culture are just astounding and out of this world. The treasure is there to enjoy for all. Preservation and promotion of this culture is in the benefit of all people in the USA and the world. Newa American Dabu is intended to be an inclusive entity where all people can come together and enjoy the incredible

Newa cultural heritage. Incorporation of the latest technological advances to enhance and disseminate the core cultural aspects and tweaking some societal aspects to suit the modern age should come handy. With the inception of Newa American Dabu, a new era of Newa American cultural establishment has begun in this land of opportunity and this is expected to accelerate infusion of some good Newa values to the diverse American culture.

The vibrant Newa culture resides in everything Newa. Newa language (Nepal Bhasha) is the medium that has kept Newa customs intact. Nepal can boast of its own scripts in Newa Aakha (Nepal Scripts) that helped Nepal become a member of the United Nations Organization. There are about a hundred festivals observed in a year with fanfare and customary feasting and this imparts the cultural dynamism that is vivid in the Kathmandu (Nepa) valley. Newa Era (Nepal Sambat) is now declared official calendar of Nepal. This calendar is unique in that it was started by a common Newa named Shankhadhar Sakhwa by paying off all debt owed by people in the country at the time. Perhaps the Bill Gates of the world are not aware that they could essentially be living in the first year of Nepal Era by paying off all dues owed by people in Nepal today. Newa Architecture is just unparalleled. The pagoda style architecture got spread to many Asian countries. Newa wood carving, metal craft, and stone craft work are very popular all over the

world even today. Newa artworks like Paubha are among the biggest source of export from Nepal to the developed countries. There are seven UN declared world heritage sites in the Nepa (Kathmandu) valley. This kind of concentration of UN declared world heritage sites is unprecedented. Newa food provides many distinct delicacies that are popular all over Nepal. Newa specialties like Choyala and Momo have the potential to be very popular, if not as popular as burgers and pizzas. Newa festivals, customs and rituals like Mha Puja and Ihin are unique and exemplary. Newa Guthi system designed to conserve and preserve Newa customs has performed exceptionally well for centuries. We can go on and on with very special Newa cultural contributions. The majesty of Newa culture and the rich socio-economic state of Nepa (Kathmandu) valley was too much for the Gorkhali conquerors to abstain from naming the conquered country other than the original valley name of Nepa or Nepal. If the country had been named Gorkha, it would have been laughable because even after more than two centuries of trying to suppress Newa culture, Kathmandu valley is a lively Newa cultural gem. Other ethnic groups in Nepal should realize this and join Newa people to enjoy and promote the great Newa culture. Newa people have had the brunt of organized governmental suppression and would not want other ethnicities to cease or be suppressed. They can be expected to reciprocate in

a positive manner when dealing with other ethnic customs in Nepal.

Newa background is getting appreciated more and more around the world because of some very positive qualities like honesty and integrity that are ingrained in Newa people because of their cultural upbringing. Certain Newa cultural celebrations are designed to make Newa people unselfish and understandable of their relationship with nature (see Mha Puja – A Unique Newa Tradition by Dr. Manoranjan N. Dhaubhadel, NPPA Dabu, 1993). Because of the intrinsic Newa qualities, some have even suggested that in order to solve Nepal's problems today, all one has to do is to make sure that each of the principal political parties in Nepal is headed by a Newa person. The idea is that with a Newa person at the helm, the diverse ethnic population will come together to celebrate the ethnic diversity rather than try to incite animosity between people of

different ethnic backgrounds, which seems to be prevalent in Nepal today. Newa American Dabu while promoting Newa culture, will do its best to create a conducive environment for people of all ethnic backgrounds to mingle and enjoy Newa events together.

Newa people inherently are very friendly and tolerant and can easily mix with people of other ethnic backgrounds. As such, there should be no problem for a Newa to prosper in the big melting pot called the USA. The richness of Newa culture, however, is bound to transfuse some of its qualities into the pot for the better. Also, two and a half centuries of relentless suppression and mistreatment by the Shah and Rana rulers and their cronies have turned Newa people very sensitive and protective of their culture. The resilience of Newa culture is exceptional and some Newa values are bound to be carried over to the general American culture, thereby enriching it.

Newa American Dabu will strive to bring together Chicago area people with different ethnic backgrounds from Nepal and American friends of Newa in general. The organization will do its best to have a very cooperative and mutually beneficial relationship with other non-profit cultural organizations in the area. The prime objective of Newa American Dabu to preserve and promote Newa culture will be adhered to at all times. All workings of the organization are to be in accordance with the federal and state laws of the United States. The governance of the organization will be transparent to the general membership. A stage has been set for meaningful celebration and promotion of Newa culture in Chicago and beyond. Newa culture has some amazing treasures to share. We welcome all our Newa Americans and friends of Newa to join us and participate in the benevolent cause undertaken by Newa American Dabu. ■■

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

नूदंया सिंगना

Happy New Year
Nepal Sambat 1132

Dr. Nanda and Mani Joshi
Lansing, Michigan

काय छम्ह बुइकथं व छैय् मवंसे सरासर अस्पतालं थःछैय् वनाछवत ।

छम्ह छम्ह यायां प्यम्ह तक म्हाय् बुयाः मनय् कयाच्चंगु दुःख व पीरं कं स्वात्त लिहां वःथें जुयाः छै-भ्वछिसित सिच्चुसे-याउंसे च्वंगुया थाःगाः हे मदु । वयां न्हयव तक नानाकथं अजस-अपजस बिया वयाच्चपिं सकसिकें वया उपरय् माया-प्रेम छथुं दना वःथें जुया वयाच्चंगु दु ।

प्यम्ह-प्यम्ह म्हाय् लगातार बुइ धुंकाः हाकनं नं प्वाथय् दयाः जांचय् यायेत यंकूगु इलय् हाकनं नं म्हाय् हे बुइगु पक्का जुसैलि निक्वः तक मचा क्वःथले धुंकाः मेम्ह ब्याहा यायेगु मन क्वसायेके धुंकूम्ह भाःतम्ह नं थम्ह बागः मिखां स्वयेगु यानाः दुःख बीगु याना वयाच्चंगु फुक्क

भागि मयासैं लः छफुति म्हुतुइ मतइम्ह मिसां "थ्व छिम्ह काय मखु, थ्वयाके छिगु हक लगे मजू" धकाः थीके तकं मबिसैलि छथुं तिन्हुयाः धाये थें ब्वाय् थःगु क्वथाय् वयाः ख्वये फक्व खल ।

आकाझाकां थुज्वःगु संकट वसैलि सह यायेगु शक्ति नं गनं वइगु खः ? । व ला मसिल - बुन्हाम्ह बाजुं न्हयःने हयाः तयाबिउगु च्या नं मत्वंसे कपयात अथें तुं स्वयाः त्वलय् हे जुयाच्चन ।

बुन्हिम्ह माजु व केहेभत भाताभातां हथाय् पथाय्सं भौया थःछैय् थ्यंकः वन । "व छैय् ला सी सां वनेमखु" धाल धकाः सम्भिनी नं न्यंकूसैलि निम्हं पल्लिं कुतुं वःपिं थें जुल । अन नं फुक्क ख्वाः खिउंपि, मनय् खं ल्हाःपि जक ।

थपालय् बूम्ह म्हाय् मखु धइगु सी सातकि वयाके छथुं थज्याःगु हिलासू छाय्

अनेकथं ध्याचू नकाः, क्वथुनाः, खं ल्हानाः, दुःख कष्ट बियागु लुमंकाः व फुक्कंया नितिं माफी नं वन । वं धाःसा खालि छयं जक क्वस्वकाः खं जक न्यना च्वन, छगः आखः नं म्हुतुं पिमकाः ।

सुं मदुथाय् केहेभतम्हेसित धाल खनिं, "थथे हे जुल नानी, छिकिपिनि दाजुयात सम्झे याना बियादिसं । वय्कःया भाग्यय् काय च्वयातःगु मदु खनी । जि पापीनी, जितः त्वःमंकादिसं ।"

"म्हाय् बुइकेवं सुं पापीनी जुइला ? तताजु वं काय मदुगु झोंकय् छक्वः निक्वः अथे धाल धायेवं उलिमछिं द्यःयात साछि तयाः थः यानाम्ह भाःतयात त्वःते जिउला ? आः ला काय नं दये धुंकल नि छ" केहेभतम्हं थथे धयाः हययेकेत सन, तर अहं फ हे मफत ।

मानय् मजू

माधवलाल कर्माचार्य

त्वःमंकाः धयाथें हाकनं नं वयात माया यायेत तिन्हुया वंगु ।

चुइक्क छसः हे नमवासैं तःन्हुमछि थःके चिवा कया च्वंगु दुःखः कष्टया भार सह याना च्वम्ह व आः काय बुसैलि लयतायाः छैय् वनेगु पलेसा छथुं थथे थःछै वंगु सिउबलय् फुक्कं अजू चाइगु व दुःखी मजुइगु नं गथे खः ।

सी सातकि माने यानाः हये धकाः वम्ह भाःतम्ह थःगु छुं लगे मजुसैलि छैय् लिथ्यने साथ ह्वाय्ह्वाय् खल । वयागु मिखां ख्वबि नं मछाः मजुसे खुसिबाः वये थें वयातुं च्वन । न्हापा लिपा जूसा तुति

वल धयागु खं थुइके थाक्याच्चन । आः बूम्ह मचा ला काय धयागु पक्का जुसैलि सुयातं हे वाजखानं मदयेक मचायात कापतं भुनाः, प्वःचिनाः, ज्वना जिना व सरासर थःछैय् थ्यंसैलि ह्वाय् ह्वाय् ख्वयेमाःगु जुयाच्चन । न्ह्याम्हसिनं न्ह्यागु हे न्यंसां छगः आखः नमवासैं खालि ख्व जक ख्वयाः छुं मधाःगु जुयाच्चन । छु यायेगु, गथे यायेगु - दक्व फुक्कं हे अलमल, अकमक, पक्क जुयाः च्वंच्चंगु जुयाच्चन ।

बुन्हिम्ह माजुम्हेसियां तःगु कथं हे हययेकेत सन । न्हापा काय मबुइकूगुलिं

"छिकपिसं मथू, नानी जिं बांलाक बिचाः यानाः थुइकाः, भोगय् यानाः सीकाःगु खः । जि छिकपिनिगु छैयात काय बिये योग्य मजू । थ्व मचा छिकपिनिगु छैया काय मखु ।"

केहेभतम्ह अजुगति चायाः तताजुया मिखाय् स्वयाच्चन । छु खन मसिउ, कथुइ थ्यंक वये धुंकूगु खं ल्हाये मफत । थःगु हे मिखाय् वःगु ख्वबि पिलिपिलि जूगु चाल, तिकि नं नन । - मां, बौ, अले

दक्व दक्वसित क्वाये मास्ति वयेकल ।

सुयां छुं लगे मजुसैलि आखिरय् भातम्हं थः तसकं मिले जूम्ह पासायात छ्वयेगु मती तल । कलाःम्हलिसे वया विशेष हेमखेम नं दुगु । वयागु खंय् अपायसकं नाइनास्ति नं मयाः । थ्व खं भाःतम्हं नं बांलाक सिउ ।

तर भाःतम्हं बिचाः याःथें मजुल । पासाम्ह वं बलय् ला लय्तायाः हे वंगु सीदुगु खः । तर वयागु खं नं न्हयाये मफुत । वयात ताःहाकयेक नवाके मबिसें दथुइ तुं त्वाः ल्हानाः धाःगु जुयाच्चन, “गात, आः त्वःता छ्वये । जिं मती तयागु खं पूवने धुंकल । आः थुलिं गाका छ्वये । पाप जिगु हे, जिपाखें हे जूगु खः । दोष सुयागुं मखु । छिगु ग्वाहालिया निंतिं सुभाय् आः सकलें थःथःगु लंय् लिना वना छ्वये । छिकपिनि पासायात नं वय्कलं हे छ्वया हयादीगु खःसा थथे हे धया बियादिसं ।” थुलि धयाः व दना वना छ्वःगु

नं जुयाच्चन ।

पासाम्ह वाताहां च्वनाः छुं नवाये मफयाः मिखा अथें हे प्याना वःगु जक चाःगु जुयाच्चन । लिपां वसेलि पै फुक्क खं कने मफुत । चीहाकलं थुलि हे जक धाल, “ माने जुयामदी, जिं माने याके नं मफुत ।” अले व वनानं छ्वत ।

अनं लिपा मेमेगु नं कुतः जुल । मचाबू ब्यंकेगु, जंक्व यायेगु आदि आदि यायेमाःगु खंत नं वन । फुक्कथासं छगू हे जक लिसः लिसा काकां वनाच्चन, “जि पापीनी । पापीनीया प्वाथं बूम्ह मचाया छु ब्यंके, छु जंक्व ! थथे यानाः जितः अप्वः पापीनी जुइगु यानादी मथे विन्ति !”

बुन्हाम्ह बाजु काययात न्हयःने तयाः हययेके धकाः थ्यंकः वन । छ्यं क्वछुकाः फुक्कं खं न्यन, अयनं छुं लिसः मबिउ । छसः तकं नमवाः ।

कायम्ह सुं मदुथाय् खं ल्हायेत धकाः वन, “जूगु जुल, फुक्कं खं त्वःमंका छ्व ।

जनिगर विन्ति ! छ मवल धाःसा जिं हाकनं ब्याहा यायेमाली । जितः च्वने बीमखु ।”

वया छथुं गःपः तज्याइथें जुया वल । ल्हाः निपां प्यपुंकाः कलाःम्हसिनं धाल, “अथे यानादीमते । हाकनं मेम्हयात नं पापया गालय् क्वफायेगु ज्या यानादीमते । जि ला जुल, जुल । आः मेम्हसित नं पापी जुइकेगु ज्या यानादीमते । विन्ति !”

अले वंगां ख्वाः त्वपुयाः हिहिलना ख्वल ।

वं छु थुल, छु मथुल, व ला मसिल, छँय् लिथ्यने धुंकाः वं वयात छँय् लित ब्वना हयेगुली तसकं विरोध यात । अले हाकनं ब्याहा मयायेगु धकाः नं तछ्यानाः हे धाल । गज्याःगु, गुगु किसिमयागु छातिं वं थथे धाल । व ला मसिल, तर दक्व फुक्क थलय् टम्म जुइक पुसा तयाबिल, व ला प्रस्ट जुल ।

अनंलि छु छु जुल, गथे जुल छुं हे मसिल । ■■

बुद्धया सिंघना

Happy New year 1132

Dr. Manoranjan & Sarita Dhaubhadel Foundation
Naperville, Illinois Bhaktapur, Nepal

Email: katmantan@earthlink.net

Our rich Newa culture and festivals

By Rhea, Isabel, and Sasha

We feel blessed that we grew up with the constant company and support of our beloved grandparents. They visit and stay with us quite often. They tell us of our rich culture, feasts and festivals. Because of their presence, we are fortunate to celebrate all kinds of festivals and perform interesting rituals.

Every year we enjoy birthday celebration(s) with our unique traditional costumes. Interestingly, unlike many of our friends, we celebrate our birthday twice every year. One following the traditional Newa calendar called "tithi"

and the other with the regular English calendar. We are lucky to observe our birthdays twice and feel doubly blessed. During these birthday rituals, we enjoy unique Newa food items like Yo Mari & receive Sagan. The 2nd year birthday celebration is a big event and we enjoyed celebrating our brother Rohit's 2nd year birthday in 2008 and mine (Sasha's) in 2005 both in Arizona.

We also look forward to performing "Kija Puja" (brother worship) every year with the help of our parents and grandparents. During this event, we like making Mandala with colorful sindurs and flowers. Our only brother/cousin brother, Rohit, who is now a cute 5 year old is happy to be at the center of this puja and loves all the attention and ritual offerings and gifts showered on him. Of course, we in turn are also showered with love, gifts & blessings. Our grandma & moms prepare delicious traditional Newa food for this event. We like all kinds of Newa foods and especially enjoy Wo, Alu Chhon, Chatamari, Kwati with Momo Cha & Kwa-Gasha.

But somehow I (Rhea) (and amongst those in the Maru Joshi family) do not celebrate Mha Puja (Soul Worship). We

are told that this is a unique Newa custom. Our dad/mama Sushil got a chance to celebrate Mha Puja at his Paju Chhen (Mamaghar) in Tirpureshwor during his 2010 visit to Nepal. We (Isabel and Sasha) did Mha Puja when we were 1 and 2 years old in Patan, Nepal before we came to USA but we were so small we cannot remember this anymore other than seeing our photos doing so. Anyway, we have seen great pictures of other Newa families celebrating this event every year throughout the USA.

In 2009 we were surprised to hear that we needed to go to Nepal for our wedding. At first, we were confused & scared to hear this. Wedding at this age? No way, we thought. But we were relieved when our grandparents/parents elaborated the significance of this special ritual called Bel Bibaha/Ihin. We also browsed the internet to know more about this festival & we saw pictures of other girls performing the ritual en mass in Washington D.C. It felt so amazing because this is a ritual symbolic marriage (byah) with a bel fruit, the symbol of lord Vishnu and belief that Newari girls will never be widowed. We also found out that this too is a unique Newari tradition in Nepal.

Anyway, we felt excited for this wonderful trip to Nepal. We went to Nepal during our summer vacation in 2009. On day one, all three of us dressed up with our favorite red elaborate lengahs, decorated faces with makeup & dazzling ornaments. Our grandpa told us that we were going to the residence of "Japani" Baje for the puja. We asked if he was from Japan. Our family members used to call him Japani Baje because of his white complexion. Funny, we wondered why then he was not called "American" or "English" Baje. He greeted us warmly & soon we were ready to perform the auspicious Puja. He expertly decorated

the floor with flowers & mandala. He started chanting in Newa & Sanskrit and we followed whatever he told us to do. We were thrilled to feel so special when Japani Baje handed us a bel representing our “husband”. We had to make three full circles around the fire like a real adult wedding we have seen in the videos & we felt officially married. Our grandma & ninis (phupus) guided us in performing the rituals during this entire ceremony. The worst part of this ceremony fell on our eyes which became teary due not leaving our maternal home (maitighar) but due to suffocating smoke from the burning incense & poor ventilation in a cramped room. We were also very hungry because we weren’t allowed to eat until we were done with the puja. It was a two days ceremony. We felt very special & fortunate that an auspicious ceremony dedicated to ensure our eternal happiness & wellbeing was being done. Afterwards, we also had a grand party and feast (Bhoe) at a hotel and the fun part was we received a lot of gifts.

During our stay in Kathmandu & Patan, we went to see lots of Newa temples and palaces with carvings of gods & goddesses. We liked our ancestral Maru Joshi house in the heart of Basantapur Kathmandu Durbar Square & also those in Patan Dhoka and Patan Durbar Square. We came to know from our grandfather that the Maru Joshi families were responsible for preservation of Kathmandu Durbar Square & our Joshi ancestors were (and Joshi families still are) the priests in the famed Taleju temple. Our late maternal great grandfather Mr. Gopal Das Baidya used to work at Basantpur Durbar. It is remarkable to find out that we could have had a view of the Indra Jatra Ceremony from our grandfather's bedroom. We would like to go there to see Indra Jatra at least once in our lifetime. We enjoyed going to lots of Newa shops selling beautiful artifacts and wood carvings. The sights and sounds and smell of farmers market at Ason were awesome.

It was really funny to see “sacred” cows roaming around the streets in busy traffic and among crowds. We saw all sorts of animals in the streets from smelly goats to hens and ducks, all roaming the busy streets with crowds of people. The living Goddess KUMARI was so amazing. The famous Krishna Mandir in Patan is a short walk to Rhea’s maternal grandfather’s house. We were amazed to see so many temples still around the now modern concrete houses. No wonder, Kathmandu is known to the world as the city of temples & festivals.

Apart from celebrating major Nepali festivals like Dashain, Tihar & American festivals like Christmas/Halloween, we are also fortunate here in Illinois and especially Chicago to enjoy our unique Newa feast & festivals. It seems every other month, something is happening. In 2009, we celebrated first in Chicago group Ghyachaku Sanhlu (Maghe Sankranti) festival with Newa Jho Bhoe. We even got opportunity to taste Chaku, Hamo Laddu & Paun Kwa imported straight from Nepal. Our grandpa Mr. Nutan Raj Shrestha (Rhea’s) got opportunity to bless all the participating Newa people in this event. We like the Newa New Year celebration most. In 2010,

we were part of kids fashion show. We dressed up in Haku Patashi with all those dazzling ornaments. We feel excited for the upcoming 2011 Newa New Year celebration. We are also looking forward for the next big event: Bratabandha (bald shaving ceremony) of our brother, Rohit & our cousin Kavya’s Ihin.

Our grandparents/parents also try to communicate with us in both Nepali and Newa languages. This has helped us to somewhat comprehend & spur interest to learn our native tongues. We were somewhat able to communicate with other family members back in Nepal in our native languages.

All these have indeed been great experiences for all of us. This has widened our belief & perception. We feel blessed that our grandparents/parents are faithfully passing significance of our cultural heritage to us. Even if we reside in USA, we like our rich cultural heritage & it is of utmost importance to keep our culture alive & vibrant. We should not hesitate to share this cultural heritage of ours to others with pride & dignity. We feel it is our duty to learn, preserve & continue to celebrate our cultures and traditions and pass it on for future generations to come. ■■

ने. सं. ११३१ शिकागोया नेवा: पुचलं हंगु न्हूदंया संकिपा स्वस्व

पासा, छिमिसं हंगु व न्हूदं
स्वस्व हे थुलि लय् वल जि
अमेरिकाया बैय् नं नेपा:
हवःगु खना: खय् हे वल जि

उगु लं-सुरुवाः, तःक्वातपुलि
गय् जक ल्वःगु अहा ! छिमि म्हाय्
हाकुपतासिं अन्ति क्वलुइवं
चंच धैवल थन जि अथे

थः देसं पिने वनां वनां भी
न्हयाक्व सुदूर बँ हे व थजु
देस छगू जक नुगलय् दयमाः
गुगुं बँ न परदेस मजू ।

जनकवि दुर्गालाल श्रेष्ठ

HAPPY NEW YEAR 1132

C & R Mortgage Corp.
Call us at (847) 966-6700

Found the perfect home? We can help you find the perfect mortgage.

Our company has been in this business for a long time, and we invite you to put our experience and expertise to work for you.

A family owned & operated business

Marc Callero, Vice President

7788 N. Milwaukee, Niles, IL 60714

Phone: (847) 966-6700 Fax: (847) 966-6723 Mac061370@aol.com

शुद्धं नै.सं. ११३२ या लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

शुद्धं नै.सं. ११३२ या लसताय सकल नेपाःमिपिन्त मिज्जुना देखाया ।

शिकागो नेवाः या उन्नतिया कामना याना ।

Shrawan, Sarita, and Sapana Shrestha

Chicago, USA

शुद्धं नै.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

शुद्धं नै.सं. ११३२ या लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Dal Bahadur Shrestha & Family
Chicago, USA

शुद्धं नै.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

शुद्धं नै.सं. ११३२ या लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

**G. KARMACHARYA FAMILY
UMANGA/SUSHMA SHRESTHA**
Chicago, USA

Bahi Dyas in Itumbaha

Bahi Dya Byoyegu (Dipankar Buddha)

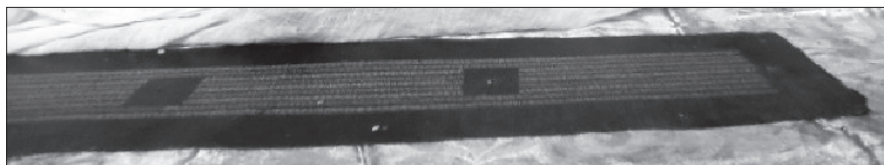
The Dipankar Buddha, Buddha of the past is also known as Bahi Dya. Dipankar means dipa or lamp because a lamp shined when he was born. Dipankar was alive around 563 to 463 BC.

Each year during Gunla festival, there is an event called Bahi Dya Bwoyegu (Bahi Dya showings). Gunla starts on the tenth month of the Newa calendar (around August). The Bahi Dyas are all displayed in each Newa baha. My Newa community is the Nyata Tuladhar group. The Nyata Gunla bahajo go to all the bahas that are showing Bahi Dyas on Saparu (Gaijatra). The walk is about fifteen miles long, when going to each baha. They play a certain song in each baha. Some are long and some are short.

Newa artisans are the ones that make the Bahi Dya. It is made of copper that is painted with gold and decorated with stones. Most of the statues are standing, with the right had facing front and the left hand also facing front but upsidedown. The Bahi Dyas are displayed in bahas with two other gods on the sides known as Ghaan Dyas. There is a manuscript written in silver and gold ink available at Itumbaha which provides more details.

The manuscript is about Buddha's teachings.

Bahi Dya Bwoyegu is an event that lasts seven days during Gunla. The living goddess Kumari also goes to each baha to see the Bahi Dyas. Each Newa community associated with their Gunla bahajos go to each baha to see the Dya. Each baha has a different version of the Bahi Dya. Newa families in various communities also display Bahi Dyas in their houses. ■■

A manuscript of Buddha's teachings written in gold and silver, in Itumbaha.

Nyata Gunla Bahajo playing in the Sabal baha

Sasu Laxmi Tuladhar

“There is a manuscript written in silver and gold ink available at Itumbaha which provides more details. The manuscript is about Buddha's teachings.”

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवसा सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Baltimore Association of Nepalese in America (BANA)

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवसा सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Deepak, Rita, Ridesh, and Shreedesh Pradhan
San Francisco, California

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवसा सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Dr. Maheshwor and Beena Baidya
Lanham, Maryland

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवसा सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Upendra, Sabita, Binaya,
Meryna, and Supriti Joshi
Newark, New Jersey

मां-अबु चाःचाः ह्यू

पिनं वयाः जि क्वथाय् दुहां वनेत्यनाबल्य बाबु धकाः जिमि अबु सःतादिल । आकाभाकां सःतादीगुलिं जितः भचा अजू चाल । नत्र अथे पिहां वनेत्ययेकाः वा दुहां वयबल्य गबलें नं सःतादीगु मयाः । छायाःसां सुथय्-बहनि न्ह्याबलें धइथें नाप हे लानाच्वंगु दु, खँ ब्यानाच्वंगु दु । जि सरासर अबुया क्वथाय् दुहां वनाः न्यना - “बा, छाया सःतादिया ?”

“फयतु”, अबु धाल । अबुया खाः भचा खिउँसे च्वं । थः अबुया खाः खिउँसेच्वंगु खनाः जितः भचा गखेसे जुल ।

“बा छितः म्हं फुला, छितः छुं जकं जुलला ?” जि न्यना ।

“जितः छुं मजू । सकतां ठीक हे जु । छिपि थेंज्याःपि काय-भौ दु”....., थुलि धयाः अबु नं छक ताःहाकः भसुकाः तयादिल । थथे ताःहाकः भसुकाः तया नवाःगु खनाः मनय् भचा तिक मिन । “अवश्य नं अबुयात थौं छुं जूगु दु ।”

“मखु बा, छितः छु जुल धयादिसँ । छितः सुनां छुं जकं धाल ला? छिगु नुगल्य छु दु धयादिसँ ।” जिगु खँ न्यनाः अबु भचा घुरे जुल । अबुयात शायद धाय् ला मधाय् ला जुल जुइमा । जि अबुया भचा न्हयःने वना ।

“निन्हु-स्वन्हु न्हयव जि चाःहिउ वनाबल्य रामकका बजारय् ध्वदुक नापलात”, बौया खँ दथुइ हे त्वाःल्हानाः जि न्यना - “बा न जिमित मचाबल्य न्ह्याबलें बःबीबल्य वयागु हे जक खँ कयाः बःबियादीगु, वया कायपि थथे जुल, वया म्हायपि अय् जुल, ग्व छिमिसं छु यात ? धकाः बःबियादीगु लुमं । अबुयात

अबलया खँ लुमंकाः थौं न बः बीमास्ति वलला कि ?” जिं भचा खाः यानाः धया ।

रामककाया काय-म्हायय् यक्व आखः ब्वनातःपि, गुम्हं डाक्टर, गुम्हं इन्जिनियर । आखः ब्वने फुपि नं खः । इपि ध्यबा नं दुपि । अथे जुयाः इपि बोर्डिङ स्कूलय् बोर्डर्स यानाः ब्वंकातःपि । जांचय् यक्व यक्व नम्बर हयाः फर्स्ट सेकेण्ड जुयाच्वंपि । काय-म्हाययपि अथे पहिला दोश्रा जुइबल्य रामकका त्वाःबाःया न्हयःने थः काय-म्हायय्या खूब वर्णन यानाच्वनीगु । उलिजक मखु इमिगु खँ पितहयाः छैय् मांअबुपिसं नं थः काय-म्हाययपित इपि थें जुइमाः धकाः बः बियाच्वनीगु । जितः धाःसा अथे खँ न्यंकीबल्य कपाः स्यानावइगु, तं नं पिहां वइगु । जिमित नं यक्व ध्यबा फुकाः बांलाःगु स्कूलय् ब्वंकाः स्वयादिसँ धकाः अबुयात धाये मास्ति वइगु । तर अबु नुगल्य स्याकी धकाः छुं मधया ।

“मखु बाबु, छंत जिं छु धकाः बः बी फइ । छ ला जिम्ह जुजुहीरा थें का । जिं पक्का नं न्हापाया जन्मय् छुं पूण्य यानागु दइ, अथे जुयाःला थौं छ थेंज्याःम्ह काय लाः वल । जिगु अहोभाग्य ।” अबुया खँ न्यनाः जि अजू चाल । अथेखःसा पक्का नं मेगु छुं खँ अवश्य दइ । जितः रामकका नापलाःगु व वनापं मेमेगु छु छु खँ जुल धकाः सीके मास्तिवल ।

“जि मर्निङ्गवाकं लिहां वयाच्वनागु इलय् रामदाइयात असंबजारय् याकःचा लुकुलुकु वयाच्वंगु खना । न्हापा-लिपा जूसा तसकं यचुपिचु जुयाः जुइम्ह रामदाइला सुरुइ खनाबल्य म्हासीके हे मफुगु का जिं ला ।

रीतादेवी प्रधान (जोशी)

म्हाययपि धइगु ला इहिपा याये लिपा भाःतया छैय् वनिगु हे जुल । तर कायपि ला कलाःया छैय् वनेम्वाःनि । कलाःया छैय् ला मवं मां-अबुयात त्वःता थःथःगु छै दयेकाः च्वंवन, रामदाइ नं छकः ताःहाकः सासः ल्हात । अले थःगु नुग खँ कनाहल । निम्हं कायपि योग्यपि खः । तःधिकःम्ह काय मेडिकल डाक्टर, अले चिधिकःम्ह चार्टर्ड एकाउण्टेन्ट । इमि कमाइ नं यक्व दु । अथे ला छैयात इमिगु कमाइ माःगु नं मखु । लैसिथय्सं लाःगु छै जूगुलिं बालं हे गाः । इमित इहिपाया न्यादँ-खुदँ तक ला छुं नं समस्या पिहां मवः । तर बुलुहुं छु खँय् खः मसिउ निम्हं कायपिनि दथुइ नतुसतु म्हो जुयावन । भौपिनि दथुइ नं वं वइत वं वइत खनेवं घेघें याना जुइगु जुल

व ला यक्व हे पानाच्चने धुंकल खनिं । वं हे तिनि जितः ए ! कृष्णमान भाइ धकाः सःतूसैलिं जक वयात म्हसीके फत ।”

“अहो ! कृष्णमानभाइ, थौकन्हय् गन छ ? नाप मलाःगु नं यक्व दत, छु यानाच्चना ? अले मस्त ग्वःम्ह दु, इपिं गन, छु यानाच्चन ? इपिं छ नापं कि ब्यागलं च्वने धुंकल ?” धकाः रामदाइ नं सासः हे मफिसे छक्वलं म्हुतुइ च्वंगु दक्वं खँ न्यन । “जि रामदाइ खँखं हे पक्क । न्हापा सुयातं गने मयाइम्ह, सुनांन नवाःसा लिसः बीत हे थाकुचाइम्ह । आःला घण्टौ दनाः खँ ल्हायेमाःसां आय्बूगु मचाः । छकःला थ्व मनू रामदाइ हे खःला मखुला धइथें च्वन । जिं सकता पाय्छि जू धया, अले मस्त नं नापं हे दु धया । जिं छि मस्त गन, छु यानाच्चनले धकाः न्यना ।

जितः धाःसा भचा हथाय् जुयाच्चंगु तर रामदाइया गय् खँल्हाय् मंदुखनिं । जिगु न्हयसःया लिसः मबिउसैं रामदाइ नं ताःहाकः भसुकाः तयाः भचा फुर्सद दु ला धकाः न्यन । गय् मदु धायेगु । तःदैं लिपा नापलाःम्ह त्वाःबाःया मनू । भीसं हनाबना तयातइम्ह ।”

“वं हे जितः कान्तिपथया छगू रेष्टुराँय् ब्वनायंकल । अज्याःगु भःभः धाःगु स्टाय्ण्डर्ड रेष्टुराँय् जि गबलें नं वने मनंनि । अन भव्यनक्सां दराजय् थीथी कथंया मरिचरि ब्वयातल, स्वये हे यइपुसे ल्वःवनापुसेच्वंक तयातःगु खनाबलय् थी हे ग्यासैं च्वनावल । जिपि मेचय् यतुइवं वेटरं अर्डर काःवल । रामदाइ नं छु नयेयः धकाः न्यन । अन छु छु गज्याःगु नां मसिउगु मरिचरि ब्वयातःगु खनाः जितः

ला छु धाये छु धाये जुल । छिं हे स्वयाः कयादिसं ले धकाः धया । रामदाइ नं दोसा, रसबरि, बर्फी व मेगु निता-स्वता हजि धकाः अर्डर बिल । टेबुल जायेक ज्वलं तये हबलय् जितः ला छु नये गय् नये धइथें च्वन । भचा मछिना नं वल ।”

“छतानिता मरि ननं जिं रामदाइयाके छि थौकन्हय् गन च्वनादिया अले छि काय-म्हयाय्पि गन, छु यानाच्चन धकाः न्यना । जिगु न्हयसः न्यनाः रामदाइ नं उजुसुजुं लिसः हे मबिउ । रामदाइया मिखाय् ख्वबि लःलः धाःथें भचा भावुकतां जायाबल । हाकुगु सुपाचं आकास त्वपु थें । जितः म्वाय्कं हे न्यना धइथें जुल ।”

“जि काय-म्हयाय्पि जिपि नापं मदु । उपि थःथःगु हे संसारय् । छैय् जिपि बुराबुरि निम्ह व ज्या याइम्ह छम्ह

ब्हूदं नै.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

न्यास सिंगना

Happy New Year
Nepal Sambat 1132

Dr. Subarna and Cecilia Pradhan
Downers Grove, Illinois

जक । कृष्णमानभाइ थः बूगु थाय्बाय् व
त्वाः त्वःताः वयागुया सराः लाःगु जकं
खःला जितः ।" रामदाइया सःलय् ख्वबि
ल्वाकज्याःगु सीदु ।

"रामदाइ, छि छु धयादियागु ? छि
ला यक्व हे भाग्यमानीम्ह, सःसिउम्ह ।
छि काय- म्हयायपि यक्व ब्वनातःपि,
सःसिउपि, थूपि, थासय् लाःपि खः ।
मेथाय् च्वं वंसां इलय् ब्यलय् ला नाप लाः
हे वः जुइ, छितः छुकिया दुःख धकाः ।
जितः ताः थें धया ।"

"अथे ला काय-म्हयायपि यक्व आखः
ब्वनातःपि, थासय् नं ला । तर मां-
अबुनाप मच्चनीबलय, मां-अबुनाप च्वने
मयेय्कीबलय वा मां-अबुया छें दयेकदयेकं
अलग छें दनाः च्वंवनीबलय मां-अबुया
नुगलय् गज्याःगु घाःलाइ धइगु खँ छं
मसिउनि जुइ कृष्णमान । भीसं उमित
बुइकाः लहिनाः आखः बंका तयागुया
अर्थ इपि सक्षम जुइमा, इपि जिया वःगु
भीसं सदां खनेमा, इपि न्ह्याबलें भीगु
न्हयःने दयेमा धकाः खः । तर इपि सक्षम
जुइवं मां-अबुयात म्वाकथं यानाः त्वःताः
वनीबलय मां-अबुयात नुगः गय् जुइ ?
धयागु खँ इमिसं बिचा मयाः ।"

"म्हयायपि धइगु ला इहिपा याये लिपा
भाःतया छैय् वनिगु हे जुल । तर कायपि
ला कलाःया छैय् वनेम्वाःनि । कलाःया
छैय् ला मवं मां-अबुयात त्वःता थःथःगु छें
दयेकाः च्वंवन, रामदाइ नं छकः ताःहाकः
सासः ल्हात । अले थःगु नुग खँ कनाहल ।
निम्हं कायपि योग्यपि खः । तःधिकःम्ह
काय मेडिकल डाक्टर, अले चिधिकःम्ह
चार्टर्ड एकाउण्टेन्ट । इमि कमाइ नं यक्व
दु । अथे ला छैयात इमिगु कमाइ माःगु नं
मखु । लँसिथय्सं लाःगु छें जूगुलिं बालं
हे गाः । इमित इहिपाया न्यादँ-खुदँ तक
ला छुं नं समस्या पिहां मवः । तर बुलुहुं
छु खँय् खः मसिउ निम्हं कायपिनि दथुइ
नतुसतु म्हो जुयावन । भौपिनि दथुइ नं
वं वइत वं वइत खनेवं घेघे याना जुइगु

जुल ।"

"रामदाइ पलख सुम्क च्वन ।" अले
जिके न्यन - "हाकनं छकः च्या त्वनेला ?
जिं छयं संकाः जिउ धया ।"

"छन्दु तःधिकःम्ह काय वयाः पिने छैय्
च्वंवनेगु खँ धाःवल । जिं वयात जिपि
बुराबुरिपित त्वःताः छाया वनेगु, किजानापं
छु खँय् मिले मजुल धकाः नं न्यना ।
वं छुं मधाः । वया अफिस वये-वनेत व
क्लिनिक चायेकेत पाय्छि थासय् लाःगुलिं
मेथाय् च्वंवनेगु खँ । बराबर स्वः वयेगु व
यःसा वयागु हे छैय् च्वं वयेत नं धाल ।
वयां छुं ला लिपा किजाम्ह नं पिने च्वं
वनेगु धकाः उजं काःवल । जिं वयात
नं हययेका । छं नं त्वःता वनकि छैय्
जिमित सुनां स्वइ ? धकाः धायेवं वं ला
भन छैय् ज्या याइम्ह द हे दु । म्हाइपुसा
चाःहिले थें गबलें दाजु व गबलें वयागु
छैय् वयेगु सल्लाह बिल ।"

इपि निम्हं वने धुंकाः गुलि तकला
जिपि सिमां कुतुं वःपि माकः थें त्वालहं
जुल । चछि चछि मिखाय् न्हयः मदु ।
बांलाक नये यःगु नं मखु । जि मिजंम्ह
जूगुलिं मिखाय् अपाय्च ख्वबि ला मवः
तर वया आतक नं मिखाय् ख्वबि मगंनि ।"

जिं रामदाइया खँ दथुइ त्वाल्हाना
धया - "छि काय-भौपित बांलाक सम्भेबुभे
यानामदिया ले ?"

"धया, छिमित मचांनिसें बुइकाः
लहिनाः, आखः बंकाः, तुति चुइका बियागु
सिरपाः थ्व हे खःला नं धया तर इपि
न्हयाक्व धाःसां धयां मजी धुंकूगु अवस्थाय्
थ्यने धुंकूगु खनि । अबलय् भौपिसं नं
छु धाल सिउ ला ? छिकपित लहीमखु
स्वयेमखु धयागु मखु, छिकपित बांलाक
हे बिचा याये तर थ्व छैय् च्वनाः मखु ।
जिमिसं दयेकागु छैय् भासँ । छिकपि
पालंपाः तःधिकःम्ह व चिधिकःम्ह कायया
थाय् च्वं भासँ । काय-भौपिनि बिचाः
खनाः जिपि निम्हेसियां नुगः ख्वल । इपि
मां-अबुयात त्वःताः पिहां हे वन । छैय्

ज्या याइम्ह छम्ह ला दु । तर थःपिसं
बुइकाः सुसाःकुसाः यानाः तितिपापापा
यानाः ब्वलंका तयापि काय-म्हयायपिसं
हे मस्वःसा मेपिसं झन छु स्वइ ?"

"कायपिसं बराबर स्वःला वः ?" जिं
न्यना ।

"सुरु सुरुइ ला लछिइ छकः निलाइ छकः
वः । तर आ दछिइ छकः नं वयेगु मयात ।
कृष्ण, छं छकः धासा, बुराबुरि जुइकाः
लछि छम्ह कायया छैय् अले लछिलिपा
मेम्ह कायया छैय् लहिकः वनेगु हिसि दुगु
खँ खः ला ? थथे बुराबुरिया इलय् ला
उपि धकाःसा मां-अबु च्वंच्वंथाय् वयेमाः
मखुला ? आःला इपि मांअबु मंत धइगु खँ
सिउसां हथासं स्वः वइथें मताः ।" थुलि
धया रामदाइया मिखाय् ख्वबि जायावल ।

"रामदाइ नं दना वने त्ययेकाः जिके
छिमि कायपि छथाय् च्वंच्वंगु ला दु धकाः
न्यन । जिं आतक ला नापं हे च्वंच्वंगु दु ।
त्वःता वनी ख्वाः मवः धकाः नं धया ।
अय्सा छ ला तसकं हे भाग्यमानी का
धकाः रामदाइ नं खलितं ध्यबा लिकाल ।
वं खलितं द्वःछि वंगु नोट छप्पं लिकयाः
बिलया ध्यबा पुल । वने त्ययेकाः रामदाइ
नं जितः लिसा-लिसा कयाः निकः स्वकः
तक लाइबलय् छकः-निकः नापलाः वा
ले न्हिं धाल ।"

"रामदाइयात ध्यबाया अपाय्सकं
समस्या ला मदु । तर वयात थज्याःगु
इलय् थःनापं कायपि मदुगु धाःसा तसकं
दुःखया विषय जूगु दु । गुम्ह कायपिनि
लागिं वं न्हूगु थासय् छैय् दनाः मस्तयत्
सुख-सुविधां ब्वलंकल । बांबांलाःगु स्कुल-
कलेजय् ब्वंकल । तर थौं वयाः व हे
कायपि थःथःगु लँपु लिना वंबलय् छम्ह
अबुया नुगः गय् जुल जुइ ? रामदाइया
अवस्था खनाः, वयागु दुःख न्यनाः जितः
नं गनं गनं मनय् चिक मिन का बाबु ।"
थुलि धयाः जिमि अबुं जिगु ख्वाः स्वल ।
जितः जिमि अबुं छाया सःतूगु खः धकाः
बांलाक जिं थुल । ■■

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवसा सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Kedar, Nabita,
Nikhil, and Lijala Manandhar
Chicago

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवसा सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Gagan Piya
Mount Prospect, Illinois

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवसा सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Aniv Maskey
Scottsdale, Arizona

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवसा सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Sanjay & Sudha Shrestha
Skokie, Illinois

Critical issues in Newa tradition

After July 23, 2008, when Dr. Ram Baran Yadav was sworn in as the first President of Federal Democratic Republic of Nepal and when King Gyanendra Bir Bikram Shah Dev was abdicated from the kingship, Newa community in Nepal faced a challenge to sustain traditional festivals that had symbiotic relationship with the Hindu king for more than two hundred years. Indra Jatra, Macchindranath Jatra, Khadgasidhi Jatra and Samayak pooja are the major festivals to be named. In this paper I have tried to bring up some of the issues raised by Newa community based on my inquiry and knowledge. However, there is no political intention.

Historical evolution of Newa culture goes back to more than 250 years when the Newa king and his people (predominantly Newa) developed social norms, values, and goals into a great civilization. During this period Newa and monarchy seem to be inseparable like two sides of a coin. Many historic sites such as Buddhist stupas, pagoda temples, durbar squares of Kathmandu (Hanuman Dhokha), Patan, and Bhaktapur, including religious sites were built during the Newa dynasty periods. Predominantly, stupas were built during Kirat period; temples and religious sites were built during Lichhavi period; and durbars were built during Malla period. These sites are mainly located in Kathmandu valley. Before Nepal's emergence as a unified nation in the latter half of the 18th century, the designation "Nepal" was largely applied only to the Kathmandu Valley. The name of the country itself is derived from the Newa. That is why Newa are popularly known as "Nepami," which means the citizen of Nepal in Newa language. They practice

largely two types of religions, they are Hinduism and Buddhism.

There are numerous feasts and festivals that are attached to the historic evolution of Newa culture. Among the festivals, Indra Jatra, Macchindranath Jatra, Khadgasidhi Jatra, Samayak Pooja are the key festivals where presence of Hindu king was mandatory. In the recent years of political change from Hindu kingdom to Federal Democratic Republic Country, traditional Newa are concerned with transferring the king's roles to the Head of the State (President of Nepal). There are two legitimate concerns.

First, majority of traditional Newa regard king as an incarnation of God Vishnu. They believe that king would do no wrong and that his mighty power would protect Nepal and its people. In consequence, there are several spiritual traditions that necessitated a presence of Hindu king in their festivals. The following rationales can be envisioned through their belief system.

- Indra Jatra is one of the important Jatras celebrated in Kathmandu, Nepal and is observed for a week, before the biggest Hindu festival Dashain. Like most festivals of Nepal, both Hindus and Buddhist unite to celebrate the festival. The festival starts as a pole, known as Linga or Yasingh, with a flag on the top is erected at Hanuman Dhoka area in order to regain goodwill of Indra, the god of rain. Classical Newa dances such as Sawa Bhakku Bhairav, Lakhes, Devi Nach, Pulkisi, Mahakali and Kathi Maka Nach take place around Hanuman Dhoka area. On the third day of the festival, the Living Goddess, popularly known as "Kumari," is taken out in a procession in a chariot for three days. During the procession period, the Hindu king of

■ Dr. Narayan B. Rajbhandari

“First, majority of traditional Newa regard king as an incarnation of God Vishnu. They believe that king would do no wrong and that his mighty power would protect Nepal and its people. In consequence, there are several spiritual traditions that necessitated a presence of Hindu king in their festivals. The following rationales can be envisioned through their belief system.”

Nepal visits to worship the Goddess to receive blessing and advice to protect the country and its people. There are several legends that tell how the king began relationship with the Goddess Kumari. Most of the legends, however, tell of King Jayaprakash Malla (12th–17th century). According to the most popular legend, a red serpent approached the king's meeting room late one night as he played tripasa, a dice game, with the goddess Taleju. The goddess came along every night to play the game with the condition that the king refrain from telling anyone about their meetings for the benefit of people and country. But one night the king's wife followed him to his chamber in order to find out who the king was meeting so often. The king's wife saw Taleju. The goddess was not pleased with her exposure. She then warned the king that if he wanted to have her again to protect his country, he would have to search her among the Shakya (a Newa) family, where she would be incarnated as a virgin girl with a horoscope that would be complementary to the king's. Since then, the Hindu king seeks the blessing of Goddess Kumari at the festival of Indra Jatra every year.

- The chariot procession of Machhendranath, a Hindu and Buddhist God, is the biggest event in Patan, Nepal and is observed for six weeks before the monsoon season starts. At the end of the festival, the Hindu king pays visit to Machhindranath to worship the God for preventing drought in his country. Afterwards, he witnesses the God's bhoto (a velvet vest embroidered with jewels) with Nepalese people. Historically, it is believed that the bhoto was rewarded to a Baidya (herbal physician) by Karkot Naga (king of serpents) for curing the eye ailment of his beloved Queen. But the Baidya lost the bhoto while working in his field. A year later when he went to attend the

Machhindranath festival at Jawalakhel, Patan, he saw a giant wearing his vest. The farmer then started a fight with the giant. No one could win the fight. The fighting case went to the king for a final settlement. The king also could not make a decision; and lastly he decided to offer it to Lord Machhindranath in the midst of a huge gathering of local people for safe keeping until someone claimed it with evidence. Since then the bhoto is displayed every year to Nepalese people in presence of the king on the last day of the chariot procession in Patan.

- Khadgasiddhi festival (empowerment of the sword) is observed once in every 12 years in Kathmandu during Dasain (September-October). The exchange of sword between the king and the God Bhairava takes place during the early hours of the Vijayadashami in front of the Kashthamandapa. It is a three storied temple situated in Maru tole of Kathmandu. It is one of the largest and most noted pagodas of Nepal. The king's sword or mula-khadga is brought by the head of the palace's administrative affairs to the Kashthamandapa and handed over to a particular person of Buddhist cast Malakar, who performs the main Bhairava dance during the festival. Upon the arrival of the king, the Malakar starts dancing along with brandishing the royal sword and making it understood through his gestures that he is conferring upon it a very special power. He then stands up on the Bhuteshvara stone to handover the royal sword to the king. This exchange of sword between the king and the Bhairava dancer is repeated three times with a very potent music played by the Malakars. Thereafter it is believed that the Nepali people and the kingdom are under a very special protection.

- Samayak pooja is observed during winter season once in every

5 years in Patan and Kathmandu. This is a Buddhist ceremony, also known as Illhane Samayak, when one hundred Buddhist's sculptures are displayed in Nagbahal, Patan. Tanbahal bashundahra Devi, Jattadhari Lokeshwore, Deepankar, Aarya Tara, Dharma Kirti are few to be named. During this pooja the Hindu king is involved once in every 50 years. The last event was celebrated on January 2002 at Swayambhunath temple in Kathmandu. During this event, the Devout Buddhist sprinkles water on the king and washes his feet as he is the incarnation of Buddha, thereby praying for world peace and comfort for all living beings. In addition, it also seeks the liberation of the living beings from misery to enlightenment.

Secondly, no permissible rules and regulations have yet been justified to address who shall lead the above king's roles in the Newa traditions in coming years. Currently, it seems President, Dr. Ram Baran Yadav, is leading the roles as the head of the State. However, there are still some rumors within the community on what would happen to the traditions if the future president disagrees to pursue the king's roles. In reality, besides Hinduism and Buddhism there are several religious groups in Nepal such as Muslim and Christian. In a democratic practice every citizen has a right to be President of Nepal. Therefore, it is logical to raise a question - if a Nepali citizen from different religious group is elected to be President of Nepal, will he or she accept the Hindu traditions? If no, should we stop practicing the traditions? This is indeed a vital question. Therefore, it is very urgent for all Newa to think critically now and figure out possible and permanent solution for a continuity of Newa traditions for good. Otherwise, the traditions are in danger of being vanished. ■■

नेपाः मिया नुगः

न्ह्याथाय् च्वंसां जि नेपाली नुगः
सनिइ जि दुने
क्वबियाः न्ह्याःवने
थ्व मिखा जायेक
नेपाःया मानचित्र

गन जि बुल, गन जि ब्वलन
स्वर्ग खः धाये जिं
लुमनाः व यःगु थाय्
भाः भाः पतिकं ख्वये लं जि

नेपाःया माया दु नुगः जाय्क
ग्व स्वइत क्यने
छें गांया लागी थ्व चिक्चा धंगु संदेश
सु लिसे छ्वये

न्ह्याबलें म्हनी म्हगसय् नं
मां व बायात
सु जुइ सुखी तापालय् च्वनाः
त्वःताः थः थित्तिपित

- पल्पसा

नूवसा सिंतुना

न्हूदं नेपाल सम्बत ११३२ या लसतारा सकल नेपाःमि पित्त भित्तुना देखाया !

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Netra Sampang Rai and Shashi Bantawa Rai
Chicago, USA

Newa American Dabu Activities In Picture

Newa American Dabu Activities In Picture

Best Wishes

from

Prakash Moktan

Financial Advisor

World Equity Group, Inc.

1650 N. Arlington Heights Rd. Suite 100

Arlington Heights, IL 60004

Ph # 630-699-2348

Member FINRA/ SIPC

Email: pmoktan@weg1.com

If you have any questions or concerns about your 401k's, IRA's,
College Saving Plans, Insurances, Investments or any related matters,
call/email me for a confidential advice.

नूबंसा सिंतुना

नहुदं नेपाल सम्बत ११३२ या लसताय सकल नेपाःमि पित्त भिन्तुना देखाया !

Happy New Year
Nepal Sambat 1132

Madan and Dr. Dharma Rajbhandari

Cary, North Carolina

ध्रुव मधिकर्मी

कवि आनन्द जोशीया हाइकु : जीवन व प्रकृतिया थी थी सन्दर्भ

छगू अजू चायापुगु खं - न्हू चेतना, विचाः, शैली व प्रवाह ज्वनाः स्थापित जूम्ह कवि आनन्द जोशी कविताया मुक्त आकाशं हाइकुया अतिकं हे परिमित संरचनाय् न्हंयंकः वःगु दु । अथेला कविताय् व्याख्या विवरण विवेचनायात हे अपायसकं थाय् दइमखु, बिम्ब व प्रतिकया लँपु ज्वनाः फयांफक्व म्हो खँग्वलं जीवनया ब्याक्कं अनुभूति, थःगु विचाः व विषयया सन्दर्भयात छाय्पियाः ब्ये फुगु हे कविताया सर्वोच्चता खः, थ्वया म्हसीका खः । अथे खःसां कविताय् अनुभूति व आग्रहयात माःकथंया थाय् न्यंकेफु तर थुकथं न्यंका यंकेगु संभावना व औचित्य मुक्तक, हाइकु, तांका व चोका थज्याःगु विधंगु थासाया रचनाय् दइमखु । छगू कथंया निश्चित संरचना, आकारप्रकार व खँग्वया ल्याःचाः खना थःत न्हंयंकेमाःगुलिं यानाः थज्याःगु विधाय् चकनाच्चनेगु संभावना मदुगु खः ।

थःगु विचार आग्रह व अनुभूति न्ह्यब्येत च्वमिपित साहित्यया छुं न छगू विधा माःसां उपि छगू हे विधाय् न्ह्याबलें तक्यनाच्चनी मखु । उपि छुं न छुं ताःहाः-चिहाः विधाय् थःत थीथी कथं न्ह्यब्येत सनाच्चनि । छगू हे जक विधाय् थःत सदां कय्कुंका मच्चंसे उपि विधाय् हिउपाः हयाः वा विधा हे हीका थःत न्हूकथं न्ह्यब्येगु कुतः यानाच्चनी, थ्व छगू प्रवृत्ति खः, प्रयोग नं खः थःत गुकथं छिं ब्येगु कुतःया । थ्व हे प्रवृत्तिया दसु खः कवि आनन्द जोशीया हाइकु च्वज्या । 'विस्थापित जि जि मखु' व 'कोसत्त्वह' कवितामुना लिपा कवि जोशीया स्वंगूगु सफू कथं 'खँग्व सीमाहीन सीमाहीन जि' हाइकु मुना पिदंगु दु ।

थुगु मुनाय् कवि जोशीया सछि व छपु हाइकु दु । थुपि हाइकुया पृष्ठभूमि देसं पिनेया आधुनिकता व सम्पन्नतां जाःगु शहरया थीथी सन्दर्भ खः । थुकी दुथ्याःगु आपलं हाइकु अमेरिकाय् च्वनाच्चबल्य् च्वया तःगु दु । थन कवि जोशी हाइकु च्वज्याया लिउने छु दु धइगु व गज्याःगु परिवेशं ध्वात धइगु क्यनेत पेज पतिकं स्वापु दुगु किपात न ब्याबिउगु दु । थीथी लू, भाका व उकिया लिच्चलं हे कविपित काव्यानुभव जुइगु खः । किपाय् खने दुगु लुया लिउने आपालं विषय सुलाच्चंगु दइ । उकी किपा नापं व काव्यानुभवया तप्यंक स्वापु मदये नं फु । थन बियातःगु गुलि न किपाया प्रभावं च्वमिपित थज्याःगु रचना च्वकल ला धकाः ब्वमिपि अजू नं चायेफु । न्ह्याम्हसिनं नं सदां खनाच्चंगु लु व घटना सामान्य जुइ । तर अज्याःगु सामान्य लु व भाका स्वयेबल्य् गबलें गबलें अजू चायापुगु विचाःत नं नुगल्य् लुयावये यः । च्वमिपिसं उकथंया लिच्चःयात थःगु सिर्जनाया विषयकथं ल्ययाकाइगु खः ।

कविया न्हापांगु हाइकु थथे खः

महानगर

छे छे, लँ, सःया हुल

महानगरया न्यस्तता,
उलबुल सःया विस्फोट
व भौतिक संरचना दथुइ
सामान्य मनूत तनाच्चंगु दु,
न्ह्यइपुकाच्चंगु दु । गुम्हसिनं
सुख व गुम्हसिनं तनाव वा
दुःखया अनुभूति यानाच्चंगु दु,
तर श्रष्टां अज्याबले नं मेपिनिगु
मिखाय् मलागु तर जीवनया
छगू महत्वपूर्ण लँपु व मागु खँ
ताय्काच्चंगुदु । थन बोधिवृक्ष
पाखे जीवनय् प्रकृति व शान्ति
मागु खँ बोध याकुगु दु ।
महानगरय् जीवनयात मागुम्वाःगु
सकतां चीज दुसां बोधिवृक्ष मदुगु
शाश्वत सत्य क्यनाच्युगु दु ।

बोधिवृक्ष ग्व ? (१)

महानगरया व्यस्तता, उलबुल सःया विस्फोट व भौतिक संरचना दथुइ सामान्य मनूत तनाच्चंगु दु, न्हयइपुकाच्चंगु दु । गुम्हसिनं सुख व गुम्हसिनं तनाव वा दुःखया अनुभूति यानच्चंगु दु, तर श्रष्टां अज्याःगु इलय् नं मेपिनिगु मिखाय् मलाःगु तर जीवनया छगू महत्वपूर्ण लँपु व माःगु खँ तायेकाच्चंगु दु । थन बोधिवृक्ष पाखे जीवनय् प्रकृति व शान्ति माःगु खँ बोध याकूगु दु । महानगरय् जीवनयात माःगु म्वाःगु सकतां चीज दुसां बोधिवृक्ष मदुगु शाश्वत सत्य क्यना बिउगु दु ।

वा मवः थौं नं

लँय् फोहरया गुँ गुँ

हिमाल जिल्ला (२३)

ई वल, वन

हः स्वाँ नं मदु सिमाय्

अपाङ्ग ह्युपा (६३)

प्रयोगशालाय्

डि. एन. ए. छ्यालब्याल

न्हयपुया खेल (५१)

थुपि हाइकुं प्राकृतिक, सांस्कृतिक, सामाजिक व विज्ञानसम्मत खँयात कय् च्यानाच्चंगु दु । शहरीकरणया विसंगति, वातावरणीय प्रदूषण, सामाजिक खलबली, समयाभाव, जीवनया निरर्थकता, म्वायेत मनूतय्सं थःत हे मिःमागु स्थिति, हिलावनाच्चंगु तर उकिं गुगुं नं लिच्चः बी मफुगु, स्वतन्त्रताया आग्रह, चकं, छखे सम्पन्नताया च्वकाय् थ्यनाच्चंगु दुसा मेखे भुतुलिइ मि मच्याःगु अवस्था, विकासया ततःधंगु खँ तर ज्या धाःसा सिन्का बापु हे त्वथुले मफुगु, थःगु ज्या पुवनेवं लिफः मस्वयेगु प्रवृत्ति, प्रकृतियात त्वःताः मनूत कृत्रिमताय् न्हयइपुकाच्चंगु, जीवनया व्यापकता स्वयां बोनसाइपाखे ध्यान

वंगु, चेतनायात क्वत्यलेगु कुतः जुयाच्चंगु, आस्थात ध्वग्गिना वंगु, विद्रोहं म्हुतु चायेके मफुगु, भौतिक विकासया लँपुइ मानवीय मू व मान्यता बुलुहुं तनावनाच्चंगु आदि जीवनया आपालं स्थिति व सन्दर्भयात कयाः थुपि हाइकु च्यातःगु खः ।

कवि जोशी प्राकृतिक व सामाजिक बिम्ब व प्रतिकपाखे थौंया ईयात, उकिया लिच्चःयात संवेदित याःगु दु । रेलत वयाच्चंगु वनाच्चंगु प्लेटफार्म शून्यतापाखे पिज्वये मफुगु सःयात हाइकु ४४य् कुलातःगु दु । वनविनाशं यानाः भीसं फये मालाच्चंगु विपत्ति व मानवीय अस्तित्वय् न्हयसःचिं थनातःगु प्रसंगयात हाइकु ६०ल्य् न्हयब्यातःगु दु । अत्याधुनिक जीवनशैली हनाच्चंसां न भूतप्रेत थेंज्याःगु पुरातन खँय् भीगु सोच उथें जुयाच्चंगु, उकि आतक नं दुग्यकं हिउपाः मवःगु व भीगु जीवनय् स्वतुमतु स्वयाच्चंगु खँयात हाइकु १०० य् याउँक ब्यातःगु दु ।

खुसिया पलाः हे लः -९०), खतं नःगु ई (८७), ख्युं थःके व्याप्त (८४), शून्यया हत्या (७९), अशक्त निभा (७), लःदु गति दु (१९), हा विनाया स्वां (२५), रितु वैय् चाल (३०), बोनसाइ जि (३७), हिउपाः ख्वःल (६६), म्वायेत आतुर हः(६७) आदि आपालं बिम्बपाखे कवि जोशी जीवन व प्रकृतिया तःताजि ख्वाःपाः ब्याबिउगु दु । थौकन्ह्या जीवनलिसें प्रकृतिया स्वापू, वातावरणीय प्रदूषण व हिउपालं मानवीय जीवनय् लाकीगु प्रभाव व आःया जीवनशैली गुलि पाः धइगु सरोकारयात थुपि हाइकुतय्सं लेहेंपुयाः तयाबिउगु दु ।

गजल विधाय् जक दकलय् लिपांगु इवल्य् च्वमिं थःगु नां वा बिनायात विषयनापं सान्दर्भिक जुइकथं छ्यलीगु याःसा हाइकुल्य् नं उकथं थःगु नां छ्यलाः छगू प्रयोग थ्व हाइकु मुनाय् यानातःगु दु । थन छ्यालतःगु खँग्व आनन्द जोशीयात थीथी सन्दर्भ व

विषयल्य न्ह्यब्येगु सार्थक कुतः दु । थुगु मुनाय् दुगु आपालं हाइकु पारम्परिक थासाय् तयाः च्यातःगु दु । अथेसां जीवनय् वःगु तःधंगु हिउपाःयात थुइकेत हाइकुल्य विषयया व्याप्ति, संरचनाय् छुं हिउपाः व कवितातत्त्व नं दयेमाःगु थज्याःगु खँय् चर्चा व बहस याये फइगु अवस्थाया लागिं कवि जोशी थुकी थःगु विचाः नं पंकातःगु दु । नेवाः भासाय् च्या हयाच्वंगु न्हू विधाकथं हाइकुयात मौलिकता बीत व थ्वया स्वरूपया निरूपणया लागिं नं च्वमिया अभिमत सकारात्मक तायेकेमा ।

हाइकुया म्हसीका वा थ्वया अस्तित्व न्यागः न्ह्यगः व न्यागः खँग्वया छगू संरचना खः । नापं ऋतुबोध याइगु किगो मदयेक मगाः धइगु छगू मान्यता खः हाइकु । छुं न विधाया थःगु म्हसीका वा उकिया संरचनाया बिस्कं पहः दइ, थःगु म्हसीका वा पहःयात संभवतः स्यंके मजिउ वा विधागत थासायात छुं न छुं कथं ल्यंका तयेमाः । अथे मजुल धाःसा

विधागत म्हसीका तनावनी, हाइकु धकाः च्वःगु मुक्तक जूवनेफु वा कविता धकाः च्वःगु बाखं जूवनेफु ।

तर हाकनं छता विचाः याये बहःगु खँ छु धाःसा सदां छगू हे थासाय् च्वना न्ह्याबलें व हे ख्वापा पुयाः म्वायेगु वा म्वाये फइगु थौया अवस्था नं मखये धुंकल । थुकिया अर्थ थासा हे हीकेगु वा छपाः ख्वाःपाः प्वलाः मेगु ख्वाःपाः छुइगु नं पाय्छि मखु, थःगु म्हसीका व पहःयात ल्यंकाः संरचनाय् न्हूधाः व न्हूपहःयात दुथ्याकाः म्वायेगु छुं नं विधायात थ्व छगू हाथ्या खः । थज्याःगु हाथ्या दकल्य् अप्वः हाइकु थज्याःगु चिधं संरचनात्मक थासा दुगु विधायात वःगु दु । थुगु हाथ्यायात हाचां गायेत हाइकुया ख्यः तब्या यायेत थौं आपालं च्वमिपि हाइकु ख्यल्य कविता, बाखं, निबन्ध, गजल विधायापि सौरभ शाक्य, विमल ताम्राकार, कृष्णभक्त बोडे, कृष्णमोहन जोशी, भूषणप्रसाद श्रेष्ठ, ईश्वरीमैयां श्रेष्ठ, सुधीर ख्वबि, दया खडगी, बद्री बेदनापि दुहां वयाच्वंगु दु ।

कविताया चकं थासा त्वःताः हाइकुया स्वभोल्य् फिन्ह्यगः आखः दुने थःत न्ह्यंकावःम्ह कवि जोशीया हाइकुं नेवा साहित्यय् न्हूपहःया हाइकुया नापं छगू विवाद व बहसयात नं थनाबिउगु दु । मेता खँ छु धाःसा छुं न विधायात थकायेत व थःत स्थापित यायेत थज्याःगु रचनात्मक बहसया तःधंगु ल्हाः दइ ।

अनुभूतिया चरम क्षणया कविता खः हाइकु धकाः कवि आनन्द जोशी हाइकुयात परिभाषित जक यानातःगु मखु कि गुलि नं हाइकु ला चिहाःगु कविता वा बोनासाइ कविता जूगु न खनेदुसा किगोया थाय् व रूपयात न्हूधाः बीगु, आखःग्वःयात लिकुंका मतयेगु आदि परम्परा हाचां गायेगु च्वमिया हाथ्यायात बहसया विषय यायेमाःगु खना । ■■

नूबंसा सिंतुना

न्हूदं नेपाल सम्बत ११३२ या लसताय सकल नेपाःमि पित्त भिन्तुना देखाया !

Happy New Year
Nepal Sambat 1132
Manesh, Rojina Pradhan and Family

Elk Grove Village, Illinois

न्हदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपा:मिपिन्त

झुवँसा सिंगना

Happy New Year
Nepal Sambat 1132

Vijaya Shrestha

Bowling Green, Ohio

न्हदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपा:मिपिन्त

झुवँसा सिंगना

Happy New Year
Nepal Sambat 1132

Rajesh, Rohini, Ruby,
Rosie, and Rojan Shrestha
Woodbridge, Virginia

न्हदँ ने.सं. ११३२ या लसताय सकल नेपा:मिपिन्त

झुवँसा सिंगना

Happy New Year Nepal Sambat 1132

3747 Grand Ave
Gurnee, IL 60031

Himalayan Restaurant

8265 Golf Road,
Niles, IL 60714

398 W. Armytrail Rd. #116,
Bloomingdale, IL 60108

3747 Grand Ave,
Gurnee, IL 60031

■ Shradha Kamal Tamrakar

The Himalayan country of Nepal is not only the land of many mountain peaks, but also of many gods and goddesses. Unique among them is the living goddess Kumari Devi, a deified young girl. Most tourists in Kathmandu hope to have a glimpse of her when she appears for a short moment in a window of the palace of Kumari Bahaa (Kumari chhen or Kumari house), where she lives. Kumari is considered as a Hindu goddess in Nepal. The word kumari literally means virgin in Nepali language. She is a beautiful little girl with black hair and dark eyes.

She must always dress in red, wear her hair in a topknot and have a painted third eye just above the two natural eyes. She is worshipped by millions of Nepalese including the head of the state of Nepal.

As Subhamoy Das states in his internet article "Kumari Devi and the Indraajatra festival", every year during the autumn festival of Indraajatra, Kumari rides in the decorated chariot during a religious procession through the streets of Kathmandu. The festival lasts for four days. Kumari blesses the head of the state in keeping with the tradition in which the first king of the Shah dynasty received a blessing from the living Goddess. As Bishnu KC illustrates in his internet article "Kumari - The living goddess", the predominance of the Kumari culture is more distinctly evident among the Newar community inside Kathmandu valley. The festival of the living Kumari is relatively recent, dating back only to the 18th century AD. The concept of the "Virgin Goddess" was introduced during the reign of King Jaya Prakash Malla, the last Nepalese king of Malla dynasty in Kathmandu. There are several stories about how the current cult of the Kumari began. Most of these lead back to the King Jaya Prakash Malla and Goddess Taleju (Kumari is considered an incarnation of Goddess Taleju). According to legend, King Jaya Prakash Malla had intercourse with a pre-pubescent girl who later died as a result. The king overcome with guilt began having dreams that he must begin to search for young incarnation of Taleju. To do penance for his actions, he must then worship the Kumari and ask for her blessing each year.

Durga Shakya a resident of Katmandu points out in her article "Shree Kumari Maju" that to honor the Goddess, a Kumari is selected from the Shakya caste (silver and goldsmiths) of the Nepalese Newa community at the age of

Art By
Shrasta Tayo Tamrakar

Kumari

The Living Goddess of Nepal

four to seven. She must possess all the thirty two characteristics of physical and mental perfection. Her skin must be blemish-free, she must have black hair and eyes, not lost any teeth, a body like a banyan tree, eyelashes like a cow, thighs like a deer, chest like a lion, and soft voice clear as a duck's. The girl is also observed for signs of serenity and fearlessness and her horoscope is examined to ensure that it is complementary to the King's. The Kumari's godhood comes to an end with her first menstruation, because it is believed that on reaching puberty the Kumari turns human.

During my childhood, I was curious about a cute girl "Kumari", who was worshipped by everybody as a Goddess. Kumari must have remarkable qualities as she spends her childhood as a Goddess for six to eight years in the Kumari house. Recently, some people have begun questioning the tradition, arguing that this once-prestigious custom is a violation of human rights. The girl is practically taken away from her family, declared a living Goddess,

and installed in her royal divine chambers. Some former Kumaris argued that those were the days of imprisonment inside the small palace. Most of the days are taken up by religious services, which take place in inner chambers. In her free time, of which she has little, she can play with a few selected playmates indoors, away from sunlight, in rooms with curtains hung. After playing God for ten years or so, she will be uncomfortable in a normal society, uneducated, and probably will never marry. Parents too have little use for a post-Kumari daughter who may as well have dropped into the household from another planet with no social skills, no experience of domesticity, no education, and no prospects of finding a husband. Anita Shakya (a former Kumari) says in her interview published by Kantipur daily "After all these years, I still can not cross the road by myself. I can not relate to crowds, I shut myself out at family gatherings as I find I have nothing to say. The only time I feel some measure of security is when I am alone. I have grown accustomed to silence."

However, the concept of Kumari is worthy in today's society which teaches people to respect young girls virginity, as child abuse especially of young girls are increasing in the Nepalese society. It is important to retain the traditions like Kumari where young girl's virginity is respected and which can help to decrease social crime like sexual abuse. In order to reconcile a little girl's right with the need to protect a national tradition, the government of Nepal should pay attention to Kumari's social status and education. The government should make arrangements for Kumari's education and livelihood. The home environment should be provided to Kumari so that after completion of her term, she can begin a normal life in the outside world. They also have the right to marry and have children as others. Therefore, new and additional facilities should be provided to present and past Kumaris by the society and the government to ensure preservation of this indispensable part of our national culture. ■■

मिन्तुना !!

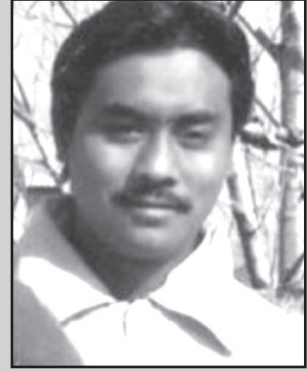
व्हदं नेपाल सम्बत १९३२ या लसताय सकल नेपाःमि पित्त मिन्तुना देखाया !

शिकागो नेवाः' या उन्नतिया कामना याना !!

राधाकृष्ण श्रेष्ठ व परिवार
शिकागो, अमेरिका

फय्गं

प्रदीप आर. तुलाधर

सुथय् सुथय् चाः हिउवनेबलय्
अप्वः धइथें देगलय् जिं खना
फय्गंत खानातःगु
छ्चाःखेरं देगलय्
फसं जक न्यायेकीगु जुयाच्वन
फय् मवःतले
सः हे पिमज्वइगु जुयाच्वन
थःतुं न्याये मफइगु जुयाच्वन
सः तय्गु अधिकारपाखें
वञ्चित जुयाच्वंगु खनाः
न्ह्याबलें मेपिनिगु लिधंसाय्
म्वानाच्वंगु खना
धायेत ला थन लोकतन्त्र
वये धुंकल धयाच्वन
थःत पाय्छि मज्गु खँय्
सः तयेफु धयाच्वन
फगत जि थौं
देगःया फय्गं जुयाच्वन

उकिं ला थःगु नुगलय् दुने
थःत यानातःगु शोषण अन्याय नं
बिलिबिलि जाये धुंकाः नं
सः पिज्वयेके फुगु मखु
थौं जि पम्हुइन
थौं जि तज्याइन
थौं जि तसकं मुइत्यंगु दु
जि ला फगत फय्गं
फसं हे जितः तिबः बी न्यायेत
फय् मवयेक जि न्याये फूगु मखु
फगत जि ला फय्गं
थःगु अधिकारपाखें वञ्चित
जि पम्हुइन
जि तज्याइन
अय्नं जि ला सुम्क हे च्वनेमाःगु दु ।
मेपिनिगु लिधंसाय् जक म्वानाच्वनागु दु ।
धाथें जि ला सिर्फ फय्गं
फसं हे जितः न्याके फु

फय्गं जि थौंया
जि न्या हे न्याःसां
जिगु चिउताः तइम्ह सु ?
फय्गं जूगुलिं हे
जितः थौं विश्वास याइम्ह सु ?
जि मुइन
जि पम्हुइन
जि सिर्फ फय्गं
जिगु सः न्यनिम्ह सु ?

न्हूदैं नेसं ११३२ या लसताय सकल
नेपाःमिपिन्त भिन्तुना देछासै
उन्नति व समृद्धिया कामना याना ।

Rabina, Kiran

Abhay, & Maya Byanjankar

Chicago, USA

न्हूदैं नेसं ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवँया सिंघना

Happy New Year
Nepal Sambat 1132

सर्बजधर तुलाधर व परिवार
शिकागो, अमेरिका

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झूदँया सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Raju, Sumita, Shraddha, & Rosie Maharjan
Indiana

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झूदँया सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Anjay Shrestha
Ayush Enterprises Inc.
Chicago

भाय् झीगु म्हेसीका खः ।
नेवाः जुयाः नेवाः भाय् ल्हायेनु ॥

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झूदँया सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Jamuna Shrestha
Madison, Wisconsin

Dr. Manoranjan N. Dhaubhadel

Nine Nepalese scripts have been extensively used in the Nepal Bhasha literature. These are Ranjana, currently popular Nepal Bhasha script, Bhujinmol (Bhujin = fly, mol = alphabets), Kunmol (Kun = smoke), Kwenmol (Kwen = bone), Golmol (Gol = spherical), Pachumol (Pachu = axe handle), Hinmol (Hin = a kind of strong flavored spice), and Litumol (Litu = following). Ranjana and currently popular Nepal Bhasha alphabets are more popular these days.

THE ALPHABETS OF NEPAL

Nepalese culture, rich as it is, is also blessed with its own sophisticated but very effective alphabets. Since ancient times Nepal has had a number of scripts (sets of alphabets) to express in writing the language of Nepal, the Newa Bhaie (nowadays called Nepal Bhasha and also Newari). A number of ancient and not so ancient books which have utilized the various Nepalese scripts can be found preserved in libraries around the world, especially in the UK, the USA, Japan, India, and Nepal. These books indicate the extensive use of the Nepal alphabets during the past one thousand years. Some of the alphabets were also spotted in monasteries and temples in countries as far as Japan. In the Malla era, Nepal Bhasha was the official language and the people's language. Today, it is the language of Newa people, the indigenous people of Kathmandu valley. The Nepal alphabets served well to expose the richness of Nepal Bhasha. For special features of Nepal Bhasha vis-à-vis other languages like English, French, Hindi, and Nepali, the reader is referred to Nepal Lipi Guthi, Kathmandu. The Guthi's regular publications provide excellent coverage on both the alphabets and the language.

Nine Nepalese scripts have been extensively used in the Nepal Bhasha literature. These are Ranjana, currently popular Nepal Bhasha script, Bhujinmol (Bhujin = fly, mol = alphabets), Kunmol (Kun = smoke), Kwenmol (Kwen = bone), Golmol (Gol = spherical), Pachumol (Pachu = axe handle), Hinmol (Hin = a kind of strong flavored spice), and Litumol (Litu = following). Ranjana and currently popular Nepal Bhasha alphabets are more popular these days. Given below are the Ma Aakha (Vowels, sixteen in number) and Ba Aakha (Consonants, thirty six in number) of these alphabets along with their English and Devanagari counterparts (Courtesy: Nepal Alphabets by Hemraj Shakyavansha):

NEWA ALPHABETS

Consonants and Vowels of Nepalese Alphabets

Currently in use

थौकन्हे प्रचलित आखलया स्वर व व्यञ्जन

बू बू ॐ ॐ उ उ मृ मृ लृ लृ
A AA I EE U OO Ri Ree Lri Lree

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ लृ लृ

ए ऐ ओ औ अँ अं अः

E Ai O Au Am Am Ah

ए ऐ ओ औ अँ अं अः

क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ
Ka Kha Ga Gha Na Cha Chha Ja Jha Yan

क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ

ट ठ ड ढ ण त थ द ध न

Ta Tha Da Dha Na Ta Tha Da Dha Na

ट ठ ड ढ ण त थ द ध न

प फ ब भ म य र ल व

Pa Pha Ba Bha Ma Ya Ra La Wa

प फ ब भ म य र ल व

श ष स ह क्ष त्र ज्ञ

Sha Sha Sa Ha Ksha Tra Jna

श ष स ह क्ष त्र ज्ञ

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९

1 2 3 4 5 6 7 8 9

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९

RANJANA ALPHABET

रञ्जना लिपि

वागीश्वर स्मरणोच्चारण

ॐ नमो वागीश्वराय ॥

ॐ नमो वागीश्वराय ॥

Vowels स्वरवर्ण (माँ आखल)

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ लृ लृ

A AA I EE U OO Ri Ree Lri Lree

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ लृ लृ

ए ऐ ओ औ अँ अं अः

E Ai O Au Am Am Ah

ए ऐ ओ औ अँ अं अः

Consonants व्यञ्जनवर्ण (वा आखल)

क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ

Ka Kha Ga Gha Na Cha Chha Ja Jha Yan

क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ

ट ठ ड ढ ण त थ द ध न

Ta Tha Da Dha Na Ta Tha Da Dha Na

ट ठ ड ढ ण त थ द ध न

प फ ब भ म य र ल व

Pa Pha Ba Bha Ma Ya Ra La Wa

प फ ब भ म य र ल व

श ष स ह क्ष त्र ज्ञ

Sha Sha Sa Ha Ksha Tra Jna

श ष स ह क्ष त्र ज्ञ

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

It is only natural that any self-respecting Nepali would like to use Nepalese script. Two hundred years of suppression of Nepal Bhasha forced on us a borrowed script which we can not claim to be our own. Now that we have democracy in Nepal, perhaps it is time that we expand the use of our own alphabets of Nepal.

This article is reprinted from an earlier publication in Dabu, Newsletter of Nepa Pasa Pucha of America, October 1992.

नेवाः स्वायत्त प्रदेश : पिनेया नेवाःतय् आशंका

- मल्ल के. सुन्दर

नेवाः स्वायत्त राज्यया घोषणा नेवाःतय्सं आतक न्ह्याका वयाच्वंगु आन्दोलनया छगू उत्कर्ष खः । नेवाःतय्सं ल्हवना वयाच्वंगु थीथी मुद्दाया तुलनाय् नेवाः स्वायत्त राज्यया सुनिश्चितता आन्दोलनया मागया ल्याखं नं च्वन्ह्याः । अथेहे थुगु मागयात स्थापित यायेगु नितिं विशेषतः १९३० पोहेलाथ्व ९ (२०६६ पुस ११) या यँया दशरथ रंगशालाय् जूगु नेवाः स्वायत्त राज्य घोषणा ज्याभवलय् नेवाःतय् सहभागिताया ल्याखं नं उलिहे न्ह्यथने बहः । छखे, थ्व आन्दोलनय् गुलि नेवाःतय्सं ब्वति काःगु खः आतक उज्वःगु अपार जनसहभागिता गुगुं नेवाः ज्याभवलय् जूगु मदुनि । मेखे, थुगु ज्याभवलय् गुकथं फुक्क राजनीतिक दल, नेवाः समुदाय, खलः पुचलं ब्वति काल अथे सर्वसम्मतया स्थिति नेवाः आन्दोलनय् गुब्सं स्वये नं मखनि, न्यने नं मदु । अले, मेगु यथार्थ छु खः धाःसा थ्वहे आन्दोलनपाखें राजनीतिक दवाव श्रृजना जूगुलिं यानाः संविधानसभाया राज्य पुनःसंरचना समितिपाखें थःगु अवधारणा लःल्हाःबलय् संघीय नेपाःया नितिं प्रस्तावित भिप्यगू प्रदेश मध्ये छगू नेवाः प्रदेश दुथ्याकेत वाध्य जूगु खः ।

खतुं, राज्य पुनःसंरचना समितिपाखें प्रस्तावित नेवाः प्रदेशया सीमाङ्कनयात कयाः मुकं नेवाःतय् सहमति मदु । स्वनिगःया स्वंगू जिल्ला, काभ्रेया भौत, धौख्यः व पन्ति नगरपालिकाया नापनापं मकवानपुरया चित्लाङ्ग व बज्रवाराही गाविसयात नं दुथ्याका तःगु दु । प्रदेशया भौगोलिक लागा, प्राकृतिक श्रोतया उपलब्धता व जनघनत्वया ल्याखं प्रस्तावित नेवाः प्रदेशया प्रस्तावित सीमाङ्कन वैज्ञानिक नं मजू अले न्यायोचित नं मखु । दकलय् महत्वपूर्ण खं थ्यंमथ्यं निद्रःदं न्ह्यवनिसें नेवाः सभ्यता व संस्कृतिनाप स्वानाच्वंगु नेपालमण्डलया ऐतिहासिक निरन्तरता व यथार्थयात थुगु सीमाङ्कनया प्रस्तावं छतिं सम्मान याःगु खनेमदु । उकिं सकल नेवाःतय्सं नेवाः प्रदेशया सम्बन्धय् सीमाङ्कनयात कयाः न्हू कथं व्यवस्था जुइमाः धकाः सःतया वयाच्वंगु दु ।

अथेला, थ्व इलय् संविधानसभापाखें इलय् संविधान च्वयेगु ज्यायायेफइ वा मफइ ? राज्यया पुनःसंरचना जुइ वा मजुइ ? नेपाः संघीयताय् वने फइ वा मफइ धइगु खँय् थीथी आशंका ब्वलनाच्वंगु दु । संघीयताय् वनेगु ज्या जूसां जातीय, भाषिक व ऐतिहासिक म्हसीकाया लिधंसाय् प्रदेश नीस्वनेगु ज्या जुइ वा मजुइ धइगुलिइ त्याजिक थथेहे धायेफयाच्वंगु मदु । तर, भी नेवाःतय्सं लोकतान्त्रिक गणतन्त्र व संघीयता अले नेवाः स्वायत्त राज्ययात थौंया नेवाः आन्दोलनया मू आजु दयेकाः न्ह्यज्याये धुंकूगुलिं थुगु आजुइ मथ्यंतले भीगु पलाः दीगु खँ मदु । सही अर्थय् नेवाःतय् मू आन्दोलन उकथं हे न्ह्यानाच्वंगु जुल ।

पाय्छि थ्वहे इलय् नेवाः स्वायत्त राज्यया सम्बन्धय् विशेषतः स्वनिगःपिनेया नेवाःतय् दथुइ थीथी आशंका व न्ह्यसः ब्वलनाच्वंगु दु । अले, अस्पष्टता, असुरक्षाया अनुभव यानाच्वपिं आपालं नेवाःतय्सं हे नेवाः स्वायत्त राज्य स्थापनायात कयाः

वास्तवय् पिनेया नेवाःतय् दथुइ ब्वलनाच्वंगु थुकथंया चिउताः गम्भिर खः । देय्या कुंकुलामय् थ्यनाच्वपि आपालं आःपाः नेवाःत कन्हय् नेवाः स्वायत्त राज्य नीस्वने धुंकाः नेवाः राज्यया नागरिक नं मखु कर्पिनिगु राज्यया नागरिक नं मखु कथं अधिकार विहीन, सहभागिता व प्रतिनिधित्वया सुनिश्चितता विहीन अवस्थाय् जुइगु जुल धाःसा नेवाः स्वायत्त राज्य नीस्वने धकाः लय्ताःमाःगु हे छाय ?

मेकथंया बिचाः न्ह्यःने हयाच्वंगु दु । स्वनिगःपिनेया नेवाःतय्सं थःगु बिचाःतयेगु भवलय् नेवाः स्वायत्त राज्य नीस्वनेगु सम्बन्धय् असन्तोष व असहमति क्यनेगु जक मखु विरोध यायेगु तकं यानाच्वंगु दु । वास्तवय् थ्व अतिकं गम्भिर खँ खः । थुकियात इलय् हे खः कथं ज्यंकेमाः, मखुसा थुकिं नेवाः स्वायत्त राज्य अधिकार सुनिश्चित यायेगु आन्दोलनय् तप्यकं मखुगु लिच्वः लाकेफु ।

दकलय् न्हापां थुइकेमाःगु खँ खः, प्रस्तावित नेवाः प्रदेशया भौगोलिक लागा दुने मुक्कं नेवाःतय् ल्याः मध्ये केवल ४९.८ प्रतिशत जक दुथ्याः । तर, नेवाः प्रदेशसिबें पिने थ्वसिबें उप्वः ५१.२ प्रतिशतया ल्याः दु, अथे धइगु बहुमत नेवाःत प्रस्तावित नेवाः प्रदेशं पिने । उकिं नेवाः प्रदेशपिनेया नेवाःत धइगुया अर्थ खः संख्यात्मक ल्याखं बहुमत । नेवाः राज्यया सुनिश्चिततां अनदुनेया नेवाःतय् स्वशासन व स्वायत्तताया अधिकारया सुनिश्चित जुइ धइगु परिकल्पना खःसा नेवाः प्रदेशसिबें पिने बहुमतया ल्याखय् दुपिं नेवाःतय्सं थःपिनिगु सवैधानिक हैषियत छु खः धकाः सरोकार क्यनेगु

थ्व भवलय् न्हापां स्पष्ट जुइमाःगु खँ धइगु संघीयता व जातीय स्वायत्त राज्यया सम्बन्धय् खः । नेपाःया संचार माध्यमयापाखें यानाच्वंगु गलत सूचना प्रवाह अले जिम्मेवार राजनीतिक पार्टी व नेतातय्सं थ्व सम्बन्धय् प्वंका वयाच्वंगु भ्रमपूर्ण बिचाःया कारण मूलतः सर्वसाधारण मनूतय् नुगलय् निगू प्रभाव बांमलाक लानाच्वंगु दु ।

स्वभाविक खः । थथे बहुमत नेवाःत भावी नेवाः स्वायत्त प्रदेशया अवधारणा वा प्रस्ताव सम्बन्धय् सहमत मजुइकं नेवाः प्रदेशया औचित्य मदइगु जक मखसें उकिया संचालनय् संभावना नं मदयेफु । दकलय् बिचाः यायेमाःगु पक्ष थ्वहे खः ।

नेवाः स्वायत्त प्रदेशयात कयाः पिनेया नेवाःतय्सं मूलतः ल्हवनाच्वंगु विषय धइगु नेवाः प्रदेश निर्माण जुइ धुंकाः उमिसं नेवाः प्रदेश दुने प्राप्त यायेदइगु छु ? नेवाः प्रदेशय् च्वपिं नेवाःतय् नितिं स्वायत्तता व स्वशासनया अधिकार उपभोग याये दु थें नेवाः प्रदेशं पिने मेगु जातीय राज्यया नागरिक कथं म्वायेमालीपिं नेवाः समुदायया हक, अधिकार व प्रतिनिधित्वया सुनिश्चितता गुकथं जुइ ?

वास्तवय् पिनेया नेवाःतय् दथुइ ब्वलनाच्वंगु थुकथंया चिउताः गम्भिर खः । देय्या कुंकुलामय् थ्यनाच्वपि आपालं आःपाः नेवाःत कन्हय् नेवाः स्वायत्त राज्य नीस्वने धुंकाः नेवाः राज्यया नागरिक नं मखु कर्पिनिगु राज्यया नागरिक नं मखु कथं अधिकार विहीन, सहभागिता व प्रतिनिधित्वया सुनिश्चितता विहीन अवस्थाय् जुइगु जुल धाःसा नेवाः स्वायत्त राज्य नीस्वन धकाः लय्ताःमाःगु हे छाया ? दकलय् न्हापां थुइकेमाःगु खँ, थुज्वःगु चिउताःया लिउने सुलाच्वंगु पिनेया नेवाःतय् दथुया असुरक्षा व सन्त्राशया मानसिकता खः । वंगु मधेश आन्दोलनया भवलय् नेवाःया नापनापं मेमेपिं पहाडी मूलया मनूतय् मर्सय् च्वनेमफइ कथंया आतंक ब्वलंकेवं गुकथं थःगु छँय् बूँ वानाः वयेमाल आः हानं जाति, भाषा व संस्कृतिया नामं संघीय राज्य दयेकीबलय् गैरनेवाः लागाय् च्वनाच्वपिं नेवाःत जीवकाःछिया धनसम्पत्ति त्वःता बिसिउं वयेमालीगु

स्थिति वइगु खःला धइगु ग्याःचिकु खः । न्ह्याथाय् च्वंसा भौतिक, आर्थिक जक मखु शैक्षिक अवस्थाय् नं न्ह्यःने लानाः स्थानीय समाजय् प्रतिष्ठा नापं नेतृत्व कयाच्वपिं नेवाःत संघीयता वयेवं उज्वःगु अवस्थां च्यूत जुइमालीगु जकं खःला, थ्व मेगु आशंका खः । उकिसनं गनगन नेवाःतय्सं थःगु वस्ति विकासयात अन बजारीकरण यानायंकूगु जक मखु उगु थाय्या प्रगति यायेगुलिइ नं अग्रणी भूमिका म्हितेगु ज्या नेवाःतय्सं सकभनं यानावयाच्वंगु दु । संघीय राज्य वयेधुंकाः थःथःगु ऐतिहासिक लागाय् सम्बन्धित समुदायपाखें अग्राधिकार उपभोग याइबलय् नेवाःतय्सं स्थानीय विकासया नितिं नेपाःन्यंकया थीथी थासय् च्वनाः नेवाःतय्सं यानावःगु कुतःया कदर राजनीतिक रुपं जुइ वा मजुइ, थ्व नं उत्सुकता खने दु ।

थ्व भवलय् न्हापां स्पष्ट जुइमाःगु खँ धइगु संघीयता व जातीय स्वायत्त राज्यया सम्बन्धय् खः । नेपाःया संचार माध्यमयापाखें यानाच्वंगु गलत सूचना प्रवाह अले जिम्मेवार राजनीतिक पार्टी व नेतातय्सं थ्व सम्बन्धय् प्वंका वयाच्वंगु भ्रमपूर्ण बिचाःया कारण मूलतः सर्वसाधारण मनूतय् नुगलय् निगू प्रभाव बांमलाक लानाच्वंगु दु । नेवाःतय् दथुइ नं स्वभाविक रुपं थुगु गलत प्रभाव उकथं हे दु । छता खँ, संघीयतां देय्या एकतायात ब्वथली । राष्ट्रियतायात कमजोर दयेकी । संघीयताया अर्थ देय्यात थीथी कुचाय् कुचा थलीगु खः । वास्तवय् थ्व नेपाःया संचार माध्यमत व राजनीतिक वृत्तपाखें यानावयाच्वंगु राजनीतिक वेइमानीया लिच्वः खः । मखुसा, संघीयता धइगु देय्या शासन सत्ताय् साफेदारीया छगू अतिकं लोकतान्त्रिक अभ्यास खः । गुगु अभ्यासयापाखें फुक्क नागरिकपिंत सार्वभौम दयेकी अले

शासनसत्ताय् सकसियां प्रत्यक्ष पहुँच दयेका बी । संघीयताय् थीथी प्रदेश वा राज्य दयेकीगुया अर्थ छगू नेपाःयात कुचा कुचा यानाः तःगु देय् (Country) दयेकेत्यंगु मखु । केवल शासनअधिकारया स्वायत्तता व स्वशासन सहितया राजनीतिक इकाई निर्माण यायेत्यंगु खः । संघीयता वये धुंकाः नं नेपाः देय् ला छगू हे जुयाः ल्यनाच्चनि, केन्द्रीय सरकार छगू हे जुइ, राष्ट्रिय सेना, सीमा व सार्वभौमिकता नं उक्तथं हे छगू हे जुइ । संघीयताया अर्थ देस विभाजन खःसा संघीय व्यवस्था न्ह्यानाच्चंगु संयुक्त राज्य अमेरिका, भारत, अष्ट्रेलिया, क्यानाडा, स्विटजरल्याण्ड, दक्षिण अफ्रिका देय् छिन्नभिन्न ध्वस्त जुइमाःगु खः । तर, अःखबतं उज्वःगु देय् आपालं विकसित, आर्थिक व भौतिक विकासय् न्ह्यःने, नागरिकतय् जीवनस्तर नं उक्तथं उन्नत अवस्थाय् दु । उज्वःगु देय् भन शक्तिशाली जुयावं वःगु भीसँ खनाच्चना ।

अथेहे मेगु भ्रम धइगु जातीय पहिचानया लिधासाय् संघीय राज्यया निर्माण । थ्वया विषययात कयाः नं उक्तथं हे ग्यानापुगु भ्रम न्यंकाच्चंगु दु । अले, भाषा, जाति, संस्कृति व इतिहासया लिधंसाय् राज्यत दयेकल धाःसा कन्हय् देशय् साम्प्रदायीक ल्वापु जुइ, जातीय हिंसा ब्वलनि । नेपाः कुचा कुचा दलि धकाः गााकं प्रचार प्रसार यानाच्चंगु दु । नेवाःतय् थुज्वःगु प्रचारं बांमलाकक प्रभावित यानाच्चंगु खनेदु । थुगु सम्बन्धय् नं स्पष्ट जुइमाःगु खँ, थथे भाषा, जाति, संस्कृति वा इतिहासया लिधंसाय् राज्य निर्माण यायेगु धकाः धाःगुया अर्थ गुगुं छगू जक जाति, भाषा वा संस्कृतिया मनूतय् एकाधिकार स्थापित यायेत स्वःगु मखु । लिम्बुवान, खम्बुवान वा किरात, मगरात, तम्बुवान वा नेवाः प्रदेश कथं नामाकरण यायेगुया अर्थ सम्बन्धित जाति

समुदायया जक एकल जातिय राज्य दयेके धकाः धाःगु नं मखु । लोकतान्त्रिक मान्यता व समानताया सिद्धान्तया लिधंसाय् प्रस्तावित राज्यया दुने सु सु जाति वा भाषा धर्मया मनूत बसोवास यानावयाच्चंगु गुम्हं नं मनूया गुगुं नं मौलिक अधिकार हनन जुइमखु । राजनीतिक सहभागिता व प्रतिनिधित्वया अधिकारयात गुगु नं ल्याखं निषेध यायेमदु । राज्ययापाखें फुक्कसिया अधिकारयात उक्तथं हे सुरक्षित यायेमाः । केवल राज्यया नामाकरण यायेबलय् गुगुं निश्चित जाति, भाषा, समुदायया नांयात थाय् बीगु धइगु उगु सम्बन्धित जाति, भाषा वा समुदायया पुलांगु इतिहास, उमिगु ऐतिहासिक आदिभूमि व पहिचानयात सम्मान यायेगु कुतः जक खः । थ्व देय् फुक्क जाति, भाषा, संस्कृति समुदायया मनूतय् साझा देय् खः अनुभुत याकेगु व म्हिगःया एकल संस्कृति, धर्म, जाति व भाषाया अधिनायकत्वया स्थितिइ हियूपाः वल धइगु बोध याकेगु निंतिं नं थुकथं थीथी पहिचानयात सम्मान यायेगु व संस्थागत यायेगु आवश्यक खः । नापं भीसँ यक्व न्ह्यवनिसें परिकल्पना याना वयाच्चनागु समावेशी राज्य पुनःसंरचना यायेगुया छगू सही राजनीतिक लँपु थ्वहे खः ।

आः प्रस्तावित जुयाच्चंगु संघीय संरचना कथं राज्य पुनःसंरचना जुल धाःसा कन्हय्या संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाःया दुने प्रत्येक नागरिकतय् अधिकारया हैषियत मूलतः प्यंगू कथं जुइगु जुइ :

क. जातीय म्हसीकाया लिधंसाय् दयेकातःगु राज्यदुने सम्बन्धित वाहुल्य जातिया अधिकार

ख. जातीय म्हसीकाया लिधंसाय् दयेकातःगु राज्यदुने आगन्तुक जातिया अधिकार

ग. जातीय म्हसीकाया लिधंसाय् दयेकातःगु राज्यय् राज्यपिनेया सम्बन्धित जातिया अधिकार

घ. प्रादेशिक आधारय् दयेकातःगु मिश्रित चरित्रया राज्यदुनेया अधिकार

क. ऐतिहासिक कालय् म्हिगःया राज्यसत्ताया विभेदकारी नीतिया कारणं नेपाःदुने खस-ब्रम्हु त्वःताः मेमेगु जाति भाषा, संस्कृति समुदायया मनूतय् राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक व मेमेगु विविध पक्षय् वहिष्करण व सीमान्तिकृत अवस्थाय् लाकातःगुलि उज्वःगु समुदायया उत्पीडनपाखें मुक्तयायेत उमिगु निंतिं आःया परिवर्तित राजनीतिक व्यवस्थापाखें विशेष संयोजन मयासैं मगाः । थथे मजुइक म्हिगः युगं युगनिसें लिउने लानाच्चंगु समुदाय प्रभुत्वय् दुगु व उन्नत समुदायया समकक्षय् वयेफइगु संभावना मदु । उकिं हे नेपाःयात समावेशी स्वरूपया राज्यय् हीकेत्यंगु खः । तर, थुकथं ऐतिहासिक कालनिसें ताःहाकःगु ईतक उत्पीडनय् लानाच्चंगु समुदायया मनूतय् राजनीतिक नेतृत्वय् व प्रतिनिधित्वय् स्थापित यायेगु ज्या खुल्ला प्रतिस्पर्धापाखें संभावना मदु । उज्वःगु उत्पीडित व वहिष्करणय् लानाच्चंगु समुदायया मनूतय् राजनीतिक नेतृत्व व प्रतिनिधित्व सुनिश्चित यायेत सकरात्मक विभेदया विशेष व्यवस्था मयासैं मगाः । मखुसा, कन्हय् लिम्बु वा राईतय् इतिहास व योगदानयात हनाबनातसैं लिम्बुवान वा खम्बुवान प्रदेशया कथं नामाकरण यायेगु तर अनया सम्पूर्ण राजनीतिक प्रतिनिधित्व व नेतृत्वय् हानं म्हिगःथें गैरलिम्बु वा राईतय्पाखें जुइगु जुल धाःसा आःया समावेशी राज्यया परिकल्पना निरर्थक जुइ । गन गन गुगु आदिवासी जनजातितय् ऐतिहासिक भूमि खः, अन अन उमिगु इतिहासया

लिधंसाय् आःया राजनीतिक परिवर्तनया भवलय् अःपुक नेतृत्व व प्रतिनिधित्वय् थ्यनेमा धकाः सम्बन्धित जातीय समुदायया नितिं उमिगु ऐतिहासिक थाय्या नितिं नेतृत्वया अग्राधिकारया सुनिश्चित यायेत स्वःगु खः ।

खतुं तर्क याइपिसं आः प्रस्तावित भिन्त्यगू प्रदेश मध्ये गुंगू जक जातीय पहिचानया प्रदेश निर्माण जुइगुलिं उक्तया अग्राधिकार मात्र गुंगू जातिया मनूतय् नितिं जक सुरक्षित जुइगु जुल मेमेगु आदिवासी जनाजातिपिसं उक्तया अधिकार उपभोग यायेमखनिगु जुल धकाः धयाच्वंगु दु । तर, थन नं स्पष्ट जुइमाःगु खँ नेपालय् आदिवासी जनजाति धकाः सूचिकृति जुयाच्वंगु ५९ समुदाय मध्ये छगू लाख सिबें उप्चः दुगु समुदाय च्यागू गुंगू जक खः । छगू राज्य दयेकेत माःगु निश्चित आधारत मध्ये छगू निश्चित जनसंख्याया आकार नं खः । थुकिया अर्थ म्हो जनसंख्या जक दुगु आदिवासी जनजाति समुदाययात शासनाधिकार, राजनीतिक नेतृत्व व प्रतिनिधित्वय् अग्राधिकार दइमखु धाःगु मखु । प्रत्येक आदिवासी जनजाति समुदायया थःथःगु जनसंख्याया आकार, उमि च्वनाच्वंगु आदिभूमिया क्षेत्रफल, अन उमिगु वाहुल्यताया लिधंसाय् विशेष क्षेत्र, स्वायत्त क्षेत्र, संरक्षित क्षेत्र नं दइ । गन गन गुगु आदिवासीया थाय् खः अन अन उमित उक्तया अग्राधिकार सुनिश्चित जुइ ।

ख. नेपाःया सामाजिक संरचनाया विशेषता धइगु देसय् गुगु नं जाति विशेषया बहुमत मदु । दकलय् तःम्ह ल्याखय् दुगु क्षेत्रीत १६ प्रतिशत जक खः । गुगु नं समुदाय ५१ प्रतिशतया ल्याखय् मदु । थ्व ल्याखं नेपाः धइगु चिचिधंगु ल्याखय् दुगु समुदायतय्गु देय् खः । पाय्छि थ्वहे स्थिति आः प्रस्तावित प्रदेशतय्गु नं खः । प्रस्तावित भिन्त्यगू प्रदेशया दुने गनं नं गुगुं छगू जक जातीय वा भाषिक समुदायया बहुमत मदु । फुक्क प्रदेशया सामाजिक संरचना बहुलतायुक्त खः । उकिं प्रदेशया निर्माण गुगुं छगू जाति विशेषया नामं जूसा अनदुने मेमेगु आगन्तुक जातिया मनूत नं उक्तं च्वनाच्वंगु दु । जातीय पहिचानया लिधंसाय् निर्मित प्रदेशदुने थुज्वःपिं आगन्तुक समुदायया मनूतय् नागरिकया ल्याखं व्यक्तिगत अधिकारयात गुक्तं संरक्षण यायेगु ज्या जुइ ? छगू जक जातिया एकाधिकार स्थापना जुयाः मेमेपिं विस्थापित जुइमालीगु वा हानं न्हू कथंया उत्पीडनय् जकं लाइगु खःला ? नेवाःत देय्या फुक्क धइथें जिल्लाय् च्वनाच्वंगु दुगुलिं थुज्वःगु चिउताः स्विनिगः पिनेया नेवाःतय् दथुइ गम्भीर कथं ब्वलनाच्वंगु खः । तर, स्पष्ट जुइमाःगु खँ छु धाःसां जीतय पहिचान वा भौगोलिक आधारय् प्रदेश निर्माण जूगु जूसां गैर नेवाः प्रदेशय् च्वपिं नेवाःतय् आगन्तुक समुदायया ल्याखं आधारभूत मानवअधिकार सुनिश्चित जुइ । उलिजक मखु, प्रदेशया व्यवस्थापिका, कार्यपालिकाय् तक नं सम्बन्धित प्रदेशय् नेवाःतय् ल्याः गुलि दु उकिया समानुपातिक प्रतिनिधित्वया व्यवस्था जुइ । समावेशी लोकतन्त्रया मान्यता हे थ्वहे खः । नापनापं गैर नेवाः प्रदेशय् च्वनाच्वपिं नेवाःतय् बसोबास गुगुं निश्चित लागाय् पुचः मुनाच्वंगु खः, अन वडा, गाविस वा जिल्ला स्तरया इकाई स्वनेफइगु आधार दुसा नेवाःतय् नितिं थःगु हे स्वशासित क्षेत्र तक निर्माण जुइफइ ।

ग. अथेहे कन्हय् राज्य पुनःसंरचनाया भवलय् नेवाः प्रदेश नीस्वनेगु जुल धाःसा उज्वःगु प्रदेश नेवाः प्रदेशपिनेया नेवाःतय् नितिं नं छगू प्राधिकारपूर्ण राजनीतिक इकाईया ल्याखं जुइ । दकलय् न्हापां ला नेवाः प्रदेशं प्रदेशदुने व प्रदेश पिने दुपिं

सकल नेवाःतय् हक हित संरक्षणया नितिं प्रतिनिधित्वमूलक इकाई कथं भूमिका म्हिती । विशेषतः नेवाः प्रदेशपिनेया नेवाःतय् नितिं सदां छगू राजनीतिक संरक्षकत्व प्राप्त जुइ । नेवाःत च्वंच्वंगु गैर नेवाः प्रदेशदुनेया समस्यायात कयाः जक मखु केन्द्रीय सरकारनाप प्रत्यक्ष स्वापूतयेगु छगू संवाहक जुयाबी नेवाः प्रदेश । थ्वया नापनापं नेवाः प्रदेश धइगु थुगु प्रदेशय् दुनेच्वपिं नेवाःतय्गु नितिं जक मखु प्रदेशपिनेया नेवाःतय् नितिं स्थायी आश्रय केन्द्र नं खः । गुगु नं थाय्या नेवाः नेवाः प्रदेशय् वयाः बसोबास यायेगु अनया नागरिकता प्राप्ति यानाः नेवाः प्रदेशया राजनीतिक नेतृत्व व प्रतिनिधित्व यायेगु अधिकार नं उक्तं हे सुरक्षित जुयाच्वनी ।

घ. तर, जनसंख्या व भौगोलिक ल्याखं दयेकातःगु प्रदेशया सन्दर्भय् धाःसा पहिचानया लिधंसाय् निर्मित प्रदेशयात दइगु कथंया विशेषाधिकार वा अग्राधिकार धाःसा दइमखु । थुज्वःगु प्रदेश विशेषतः गुगु नं समुदायया ऐतिहासिक थाय् मजगु व मिश्रित सामाजिक बनौटया जुइगुलिं थुज्वःगु प्रदेशय् निरपेक्ष समानता व योग्यता अले क्षमता कथंया प्रतिस्पर्धाया स्थिति जुइ ।

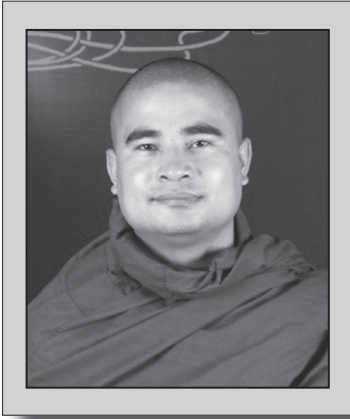
नेवाः प्रदेशयापिनेया नेवाःतय्सं संघीयता व नेवाः स्वायत्त राज्यया सम्बन्धय् पाय्छि खँ थुइकाः गन गन थःपिं दु अन अनं नेवाःतय्गु स्वायत्त प्रदेशया नापनापं थः च्वंच्वनागु लागाय् स्वशासनया अधिकार ल्हातय् लाकेगु नितिं कुतः यायेमाः । थुकिया निति थुगु ऐतिहासिक इलय् थःके दुगु सकतां भ्रमयात ज्यंकाः छप्पं जुयाः न्हयज्यायेमाः ।

१९३९ यंलाथ्व १२

थकूछें, चसः,

थाय्मदु, यँ ।

Buddha and His Teachings

Bhikkhu Sangharakshit Sthaveer
"Saddhamma Kobid"

The Buddha had given three noble truths in his teachings. The First noble truth is the truth of suffering (*dukkha*) which is explained by the Four Noble Truths. These sufferings are impermanent or changing, means do not exist forever, and it comes and goes. The second noble truth is about the cause of suffering (*dukkha*) and the third noble truth is free from (*dukkha*). The state of perfect peace is when we achieve the way to self-realization that is Nirvana (*Nibbana*). That way is the Noble Eightfold path.

Who is the Buddha? This kind of question can be asked by anyone and anytime at any occasion. Sometimes it's not easy to answer this type of question. Someone may answer that the Buddha was born in Nepal, Buddha is the one who is against sacrificing animals or any living organism, or Buddha is the symbol of peace. Above all someone may say Buddha is the person who is globally known as a peace lover and recognition of Nepal for the whole world. Whatever the answer is, Buddha is not God. Buddha was a simple human as us, who is just like us with similar human anatomy. But because of Buddha's teaching on noble truth, and his peaceful path, he became an extraordinary man among all other human beings in this world.

The real name of Buddha is Siddhartha Gautama, but he is well known by the title "Buddha", Buddha meaning "The Enlightened One" or "The Awakened One". This title is given to him because he is the one who had given the message of basic truth of human life. He was not born as Buddha, but became a Buddha by his own efforts. The *Pāli* term Buddha is derived from "*budh*", to understand, or to be awakened. (*Pāli* was the language that was used during the Buddha's time which is similar to Sanskrit He lived from approximately 543 to 623 BC; was born into the Shakya clan in Lumbini, Nepal. The Shakya clan still exists in Nepal who practices Buddhism in the Newa community. In the following, I have highlighted some basic teachings of the Buddha.

The teachings of the Buddha:

The Buddha had given three noble truths in his teachings. The First noble truth is the truth of suffering (*dukkha*) which is explained by the Four Noble Truths. These sufferings are impermanent or changing, means they do not exist forever, and suffering comes and goes. The second noble truth is about the cause of suffering (*dukkha*) and the third noble truth is freedom from suffering (*dukkha*). The state of perfect peace is when we achieve the way to self-realization that is Nirvana (*Nibbana*). That way is the Noble Eightfold path. The Buddha is the person who had eradicated all kinds of passions/lusts (*kilesa*), sufferings and who understood the four noble truths in detail.

Passions (*Ashrav – kilesa*):

Ashrav – kilesa is the *Pāli* word which literally means passions, lusts, dirtiness, evil thoughts, a sinful mind, and a bad mind. So all evil and bad thoughts are called *Ashrav – kilesa*. Whatever wicked words/dirty speaking come out of our mouth is due to *kilesa*, which is in our minds.

We cannot be happy and get rid of any mental sufferings till that dust (*kilesa*) exists in our minds. Therefore, the Buddha has given message to get rid of *kilesa*. The Buddha himself cleared his mind from that dirt and also shared his realization with others.

Various kinds of passions/ *kilesa* had been explained in Buddhist literature. Mainly there are ten as follows:

1. attachment (*lobha*)
2. aversion (*dosa*),
3. illusion (*moha*),
4. conceit (*māna*),
5. false views (*ditthi*),
6. doubt (*vicikicchā*),
7. sloth (*thīna*),
8. restlessness (*uddhacca*),
9. moral shamelessness (*ahirika*),
10. moral fearlessness (*anottappa*).

Dukkha Mukta (The end of suffering)

“*dukkha*” which, in English means suffering or sorrow. The Buddha also described anything we dislike, or hate can cause “*dukkha*”. The Pali word *dukkha*, has far more deeper meaning than the English word “suffering”. It originally meant pain, misery, satisfactoriness, inadequacy for any worldly pleasures, and achievements.

There are different conditions or causes of suffering. In summary they are as follows:

1. Subject to birth is suffering (*jāti pi dukkha*)
2. Becoming old or old age is suffering (*jarā pi dukkha*)
3. Illness or disease is suffering (*vyādhi pi dukkha*)
4. Death is suffering (*marana pi dukka*).
5. Depart/away from loved ones is suffering (*piyahi vipayogo dukka*)
6. Living with hatred ones is suffering (*apiyahi vipayogo dukka*)
7. Wish unfulfilled is suffering (*yampi iccha nālvanti tampi dukka*)
8. In brief this composite body or having both mind and body is a cause of suffering (*panccupādanakkhandha dukkha*)

The Buddha had eradicated all suffering by his own efforts and achieved Nirvana (*Nibbāna*). In *Dhigāyānikayo Sutta*, The Buddha had explained to his followers (*Bikkhus*) about causes sufferings (*dukkha*) such as death of loved ones is suffering, being poor is suffering, Illness is suffering, being born is suffering and, being reborn is suffering. Buddha asks his *bikkhus*, are the tears of these sufferings greater than four oceans? Buddha tells his *bikkhus* to know what suffering is and to be free of suffering to achieve Nirvana.

The Four Noble Truths (*Chaturaryasatya*)

Once Siddhartha Gautama totally understood the Four Noble truths in

detail, then he claimed that he had attained the perfect enlightenment (*Nibbāna* /Nirvana). He said that as long as he did not understand The Four Noble Truths in detail he would not say himself as the Buddha. In summary, his message on these four noble truths can be explained as follows;

1. The noble truth of suffering
2. The noble truth of the origin of suffering (*dukkasamudayasatya*)
3. The noble truth of the cessation of suffering (*dukkanirodhsatya*)
4. The noble truth of the way to the cessation of suffering (*dukkanirodhgamini pratipada ariyasatya*)

The Noble Eightfold Path (*Aryastangic marg*)

The Noble Eightfold Path is the way to the end of suffering, which is also called the “Middle Way”.

There are eight good spiritual paths which lead all human beings to Enlightenment. The eight paths are;

1. Right view (*Samma Ditthi*)
2. Right intention/thought (*Samma Sankappa*)
3. Right Speech (*Samma Vacha*)
4. Right action (*Samma Kammanta*)
5. Right Livelihood (*Samma Ajiva*)
6. Right Effort (*Samma Vayama*)
7. Right Mindfulness (*Samma Sati*)
8. Right Concentration (*Samma Samadhi*)

(This article is extracted from the original book “*Buddha Ra BuddhaDharma*” by *Bhikkhu Sangharanshit* and the article is translated by *Junoo Tuladhar*)

इरुथिरु

- केदार "सितु"

पाइलटया कन्ट्रोलं पिने
लानाः सर्गतं कुतुं वयाच्वंगु
फय्खः थें इक्कुसे च्वना वः
वयात थःगु हे जिन्दगी ।
कलाः व मस्तय्गु इच्छा
पूर्वकेगु ला छखे हे, वं थःगु
सामान्य इच्छा तक नं पूर्वके
फुगु मखु ।

वं थःगु जिन्दगीयात कयाः न्ह्याबलें
असन्तोष प्वंकीगु 'जिन्दगी इरुथिरु जक
जुयाः फुनावन,

□

जिन्दगीइ वं छुकियां अनुभव काये मखन,
सिबाय लँया ।

वयागु जिन्दगी वयागु भासं लँय् इरुथिरु
जुयेत हे जक जुयाबिल ।

सुथनिसें दनाः अफिस वनेत हे हथाय् ।
अफिसं लिहां वयाः नं छेंज्याय् हे थाहांकुहां
थाहांकुहां व इरुथिरु इरुथिरु जुयेत
पाय्छि ।

न्हिच्छि अफिसया हाकिमयात
लय्ताय्कुताय्कुं थिक्क, सुथय् व बहनिइ
काय्म्याय् व कलाःयात ह्यय्कु ह्यय्कुं
थिक्क ।

थःगु लागि जिन्दगी गन हे ल्यन लय् ! वं
ताहाकःगु भसुकाः तयेगु याइगु ।

वया काय् नं न्यंकी - 'बाः नं गनं छकः हे
चाःहिके व्वनायंकूगु मखु ।'

वया म्हायचं धयाच्वनि - 'बजारय् गज्याः
गज्याःगु न्हून्हुगु फेसनया वसःत वयाच्वंगु
दु, बाः नं छुं हे हयाब्यूगु मखु ।'

कलाः नं न्यंकी - 'गुबलें छकः हे रसबस
यानाः होटलय् यंकाः नकूगु व हलय् यंकाः
प्याखं क्यनेयंकूगु मखु ।'

काय्या असन्तोषया नं लिसः मदु वयाके,
म्हाय्या असन्तोषया नं लिसः मदु वयाके,
अले कलाःया असन्तोषया नं लिसः मदु ।
अफिसय् हाकिमया असन्तोष ला अलग्ग
हे दनि ।

न्ह्याक्व चुत्तुचुलाः ध्वंघ्वंस्यानाजूसां सुयातं
लय्ताय्केफुगु मखु ।

थ्व फुक्क असन्तोषया दथुइ नं वं थःगु
जिन्दगीयात हुतुतुं ब्वाकायका हे च्वंगु दु ।
पाइलटया कन्ट्रोलं पिने लानाः सर्गतं
कुतुं वयाच्वंगु फय्खः थें इक्कुसे च्वना
वः वयात थःगु हे जिन्दगी ।

कलाः व मस्तय्गु इच्छा पूर्वकेगु ला छखे
हे, वं थःगु सामान्य इच्छा तक नं पूर्वके
फुगु मखु ।

वयात नं सन्चबाः पतिं न्हून्हुगु हलय् वनाः
न्हून्हुगु प्याखं स्वयेमास्तेवः ।

कलाः व काय्यात व्वनाः न्हून्हुगु फाष्ट
फूड रेष्ट्रॉल्य वनाः विदेशी नसात्वँसाया
नपाः स्वयेमास्तेवः, सवाः कायेमास्तेवः ।
नगरकोट, ककनी, लुम्बिनी, सौराहाया
प्याकेज टूरय् चाःह्यवनेमास्तेवः ।

थःगु ब्वँज्यायात अज्ज न्ह्याकायंकेंगु
वया तःधंगु इच्छा । तर छें व अफिसया
इरुथिरुलं यानाः वयागु थ्व इच्छा नं
पूमवन ।

अज्ज ला वयात भिदँ भिनिदँ न्ह्यो जूगु
जनयुद्धय् नं दुब्बां वने मास्तेवःगु खः ।

तर वं थःगु 'मास्तेवःगु'या धलखं
गुगु भवःयात नं चीकेफुगु मखु । 'मास्तेवःगु'
लिइ थ्व भवः पूवन धकाः वं धलखं
हुयाछ्वयेफुगु मदिनि गुगु भवःयात ।
सर्वसुलभ ईयात नं वं थः यत्थे छ्यलेफुगु
मदिनि ।

आः ला वयात चनेत नं ई मदयेधुंकल ।
लासाय् ग्वतुलेवं वया मिखाय् ल्यासे
जुयावःम्ह म्हायचं न्ह्योने दंवयाः धयाच्वनि
- 'बाः, आः ला जि नं ल्यासे जुल । आः
ला जि नं ब्याहा यायेत्यल ।'

कलेज थ्यंम्ह कायं भवातां दंवयाः धयाच्वनि

- 'पासापिं दक्वं पिने व्वंवेधुंकल, जि छम्ह जक सरकारी कलेजय्।' काय्मह्याय् वयेधुंका: कला: जक गनं मवइ । हा जक हाहां म्हुतु हे च्वयेधुंकल वयागु - 'आ: ला गनं भवय् वने हे मछालापुसे च्वनेधुंकल का ! न सिख: छपु दु, न चुरि छपु दु । न्ह्याबलें व हे छत्वा: पर्सि न्ह्याथाय् भवय् वंसां।'।

मह्याय्या व्याहा यायेत्येधुंकल / काय्या पिने वना: उच्च शिक्षा कायेगु तयारी / कला:या भवय् वनेत तक हे वस: मदु । थ:गु खँ ला थाति हे तिनि ।

थ:गु लागि ला वं छुं हे इच्छा मयायेधुन हं ।

थौया ईया जुजुमान हे जुयावीधुन हं व । काय्मह्याय् व कला:या इच्छां हे वयागु इच्छा सिनावनेधुंकल हं ।

तर चुरोट त्वनेगु इच्छा धा:सा थुथाय् अप्वयाव:गु दु हं वया । न्हापा सा न्हिं छगू बत्तां गा:थाय् आ: निगू स्वंगू बत्तां नं मगानावयेधुंकल हं ।

कला:म्ह वं चुरोट त्वंगु खना: महा:गु मखु । चुरोटय् फुकेगु धिबां छेंया मगा:मचा: ज्यकेत मस्व: धका: कच्कच् याइ ।

तर वं चुरोट मत्वनां छु हे ज्या ज्यंगु दु ? वया निगू स्वंगू बत्ता चुरोट छेंया समस्या ज्यनिगु ख:सा ला जिवंकाछि हे चुरोट त्वनेमखु हं ।

न्यापु खुपु चुरोटया कुँ घुमर्कुं न्ह्यो धयागु ला भ्या: हे वइगु मखु हं ।

कला: काय्मह्याचं मिखाय् प्याखंपा: काकां हे चा फपुइ । न्ह्योया नामं सुथय् घौछि मिखा भिमिक्क जुइगु हं ।

सुथय् दनाकथं हानं व हे अफिस !

कुमा:या घ:चा: थें वयागु जीवनवृत्त नं चा:चा: जक हिलाच्वनेगु सिबेत् न्ह्यावने फुगु मखुत ।

च्व: व प्व: थवंथवय् निलाच्वन कि गतिया मृत्यु जुइ धाइ ।

वं थ:गु जीवनया नं थ्व हे अवस्था जुयाच्वंगु वयान याइगु ।

न जागीर हे त्व:ते फत हं, न ईयात हे ज्वनेफत हं ।

जागीर ई नयाच्वन । इलं जिन्दगी नयाच्वन ।

□

सन्चवा:या छन्हु बिदाय् नं वं पार्ट टाइमया ज्या या:वनेगु यानाच्वंगु दु ।

'उलि याना: नं नयेत गा:गु मखु ।'

वं भसुका: ततं दिक्क चाया: धाइगु । मनूत आ: जापानय् थें न्हिं नीघौ नीछघौ ज्या यानानयेमालीगु अवस्था वयेधुंकल । जिन्दगी म्वायेत मखु व्वाय् जुइत हे जक जुयावीगु जुल । वया दकसिबे त:धंगु असन्तोष हे थ्व हे ।

धयेत ला भीगु देयापिं मनूत अल्छि जूगुलिं हे भीगु देया विकास मजगु धाइ ।

पिने च्वपिनि चांचां हे ज्या यायां लिमला: हं । न्हि व चा धयागु हे मदु हं पिने देसय् । वयात पिनेयागु खँ न्यना: अजू चा: ।

वं थ:गु इरुथिरु जिन्दगीया मूल्याङ्कन यानास्वइ । थुलि इरुथिरुलं ला वयागु जिन्दगी नं अमेरिका व जापान जुइमा:गु ख: ।

थ:गु जवंखवंया मनूतयूत दुवालास्वइ । वनापं स्कुलय् व्वंमह वया पासा नरनारायण छेंय् च्वना: च्वना: हे थौकन्हे करोडपति जुइधुंकल । वया पासां वं थें इरुथिरु या:गु नं वं गुबलें मखं । वयात गुबलें हथाय्गु नं मखं वं । नरनारायण खना: वयात तसकं अजू चा: ।

धाइपिंसं धाइगु नरनारायणया ल्हा: ला पारसमणि थें । वं थिक्व व ल्हा: तक्व दां जुइगु ।

न्हापा लाखे चाइनाया खेप याइगु हं । चाइनाया खेपं हे च्यायेधुंकूम्ह अनलि जग्गाय् ल्हा: तसेलि ला ह्वानाह्वाना हे च्या:गु हं ।

न्हापा न्हापा ला हंगकंग भरिया जुयाजूमह

ख: साहुतय् । लिपा छत्थुं चाइनाया खेप शुरु या:गु हं ।

मनूतयूसं न्ह्याक्व हे 'मनूतयूसं हे भाग्य दय्कीगु ख:' धा:सां वयात ला भाग्यं हे मनू दय्कीगु थें ता: ।

छक: नरनारायणयात लँय् नापला:वल्य 'छु यानाच्वना ?' धका: न्यंगु ख: । 'जागीर नयाच्वना'या लिसलय् वं न्हाय् भचा स्यंका: 'थौकन्हे जागीरं छुं जुइमखु' धका: ल्हा: पुइका: क्यंगु ख: ।

तर जागीर नया: हे वया मेम्ह पासा घनश्यामदासं गाडि गयाच्वंगु दु, व नं प्राइभेट नम्बर दुगु । कला:म्हसिया अलग हे गाडि दु ।

भाग्यं स्वल कि जागीर व व्यापारया खँ जुइगु मखु खनि, भाग्यं स्व:पित जागीरय् नं उलाय्फुलाय् दु खनि ।

□

पासापितं लुमंलुमं वया अफिस नं वने मंमन्त ।

अफिस वंसां व हे, मवंसां व हे । खालि इरुथिरु जक जुइगु ला ख: । लँ जक दा:वनेगु ला ख: ।

तर अफिस मवनां जक नं ला चान्हय् वया न्ह्यो वइगु ला मखु, कला: व काय्मह्याय्पिनिगु इच्छा व आवश्यकतां गसि मकाइगु ला मखु ।

अफिस मवनेत व नरनारायण मखु, अले वना: नं घनश्यामदास जुइफुगु मखु । व हीमी चाइगु हे थनथाय् ।

वयात दकसिबे त:धंगु असन्तुष्टी जुइगु हे थन ।

आखिर वयागु दिथा (गन्तव्य) न छें जुइफत, न अफिस हे ।

खालि इरुथिरु जक, छेंनं अफिस अफिसं छें !

इरुथिरु ! इरुथिरु !! □□□

ने. सं. ११३१ सिल्लाथ्व १४/२०६७ फागुन ५, वसुवा:

Understanding Newa of Nepal

Nepal is known to the world as the land of Lord Buddha's birth or Mount Everest or Gurkha warriors but it can not be known completely without knowing Newa (Newar). The Newa are the most ancient settlers of Kathmandu valley with a deeply autonomous ancient culture, full of riddles and surprises to any scholar of oriental and western civilization.

How such a tiny region with a small population, isolated and remote as it is, could develop a lifestyle so rich in every aspect of civilization that is different from India and China, is a matter of research and study. Newa arts and architecture, music and dance, and sustainable urbanization differ immensely from those of its big neighbors. The Newa culture is also identified with remarkable pattern of urbanization. This generally consists of several wide open compounds interconnected with a common entrance. Each compound (Chowk, Bahal, and Nani) is surrounded by multi-storied houses with wide open areas, having stupas, chaityas or temples, a common well, and space for multiple needs of the residents like assembly, festivals, worship, school for children, and entertainment. The Changu Narayan temple built in the 6th century AD, is a beautiful piece of pagoda style architecture and a world UN heritage site. The pagoda architecture evolved in Nepa (Kathmandu) valley. Architect Arniko of Kathmandu valley who accompanied Princess Bhrikuti married to a Tibetan Emperor Songtsan Gampo, is believed to have spread this pagoda architecture to China, India, and South East Asia.

The words Newa and Nepa (later developing to Newar and Nepal) are

synonymous and linked with the name of a sage "Ne" who used to meditate at Teku, on the bank at the confluence of rivers Bagmati and Bishnumati. From the geographical settings, it can be concluded that prior to human settlement, Kathmandu valley was a huge lake surrounded by hills. There are a couple of legends or myths about how the water was drained out and how the settlement took place in this fertile valley. According to a legend in Swayambhu Puran of Buddhist epic, a Buddhist monk Manjushree saw a bright lotus flower beaming at the center of the lake. He drained out the water from this lake by making a gorge at the ridge of the hill at Chovar with his sword and started praying at the location where the Swayambhu stupa was later erected and thus made it possible for humans to settle.

Another mythological story states that Lord Krishna drained out the water by making a gorge at the ridge of the hill by his Chakra (rotating weapon) in order to make this region habitable for his cattle herder friends, Gopalas (yadavs) and protect them from the wrath of Indra, the king of gods.

Thus the first settlers in this valley were said to be farmers, raising cattle like cows, buffaloes, goat, and sheep. So the Jyapus & Sapus known as farmers & cow herders respectively in Newa language were believed to be indigenous people of this valley.

Kathmandu valley is drained out by several small rivers & rivulets, all originating in the surrounding hills. The valley is very fertile with mild climate throughout the year and the altitude varies from a low 4000 feet to 8000 feet at Phulchowki & Shivapuri hills. Numerous beds of terraced fields grow

Jaya Joshi and Dhruva Raj Joshi

In 1908, Israel Zangwill, a social scientist from Great Britain in a play called "The Melting Pot" in the context of emerging new cultures said that a cultural FUSION occurred with diverse beliefs, values and religions from around the world and a just and peaceful civilization would begin from this cultural fusion. Nearly half a century later, after the end of the Rana oligarchy in 1950-51, some western scholars applied this theory of "Melting Pot" on Kathmandu Valley as a fine example applicable to Newa Culture as a very rich, peaceful, harmonious, tolerant, and accommodating people culture. Can this evolutionary process be carried on in a planned way to produce a new culture as Israel Zangwill envisioned - "A peaceful & harmonious civilization like that of NEWA" now a small globalized village narrowed due to the explosion of communication and information, science and technology. Newa is a historically evolved culture, blending many people of different races and major religions and cultures. Newa assimilate the best in all major contemporary civilization.

varieties of cereals, vegetables and fruits, which fulfilled the food needs of the residents.

Kathmandu valley is believed to be ruled in succession by various dynasties beginning with Gopals & Mahispals, then Kirantis, Licchavis, Mallas, and Shahs and is now gasping for republican order at present. So, when did the Newa (Newar) ruled Kathmandu valley? Why no ruler is called Newa? Who is Newa? There are lots of discussions and debates going on even at present on this topic.

The earliest settlers raising the cattle including sheep, produced wool for their clothing and exported as well to Tibet in the north. Some say the words NE PAL came to being, meaning NE for WOOL and PAL for the place in accordance with the Tibetan language. Others think that the word Nepa originated from the local dialect of Kathmandu valley. So the people residing in Nepal are called Nepami, which literally means from Nepa (Nepal) or living in Nepa. The language spoken by Nepami (Nepali) is known as Nepa Bhasa, the calendar is known as Nepal Sambat. The words tend to be highly Sanskritized. The words Bhasa, Sambat are Sanskrit words meaning language and era, and the script mostly used nowadays is Devanagari. At some point in time, there was much influence from Hinduism. And the people coming from south used the word "Nyar" or Newar for the people of Kathmandu valley.

After the mythological & semi mythological period of Gopals/Mahispals came the Kirat from North-East of India. They are believed to be Mongolian in race and displaced the Gopals and Mahispals from ruling. The Gopals and Mahispals got assimilated with the commoners. This kind of gradual assimilation of different cultures from the best of major world civilizations brought in

by different migrants at various times, produced a peaceful, creative, dynamic, and harmonious culture called NEWA.

Recent archeological excavations at Hadigaon in east Kathmandu found brick walls and stone tools & weapons dating back to 162 BC. These findings are said to be similar to those used by Kushan in Central Asia. So, it can be concluded that people from that region might have migrated to the area and assimilated with the settlers of the valley. The Khas people from India migrated to the North hills of Nepal due to the invasion of Muslims from central Asia. King Prithvi Narayan Shah unified the smaller kingdoms scattered in west, north, east & Kathmandu valley & created Greater Nepal and made Kathmandu as its capital. He recognized the uniqueness and richness of the culture prevailing in Kathmandu valley. He named the unified country NEPAL and Khas language as NEPALI. He was overwhelmed by the richness of Kathmandu valley culture and other cultures with diverse natural environment of geography of flora and fauna. He named Nepal as the Mosaic garden of 36 varieties of flowers and patronized and embraced various festivals/celebrations of Newa (Few to name are: Indra Jatra, worship of living goddess Kumari, Goddess Taleju Bhavani and exchange of divine sword with various deities, and Bhoto Jatra). But unfortunately, there was a gradual distortion & cultural erosion of "concept of Mosaic" of various Nepali cultures as expressed by Prithi Narayan Shah due to the power politics detrimental to Newa culture, and the Newa culture could not expand.

It may be recalled when Nepal applied for United Nations membership in 1954/55, all the indicators submitted by the government for membership in fact do represent Newa culture. So, Newa is an ethnic entity having all the necessary attributes of a Nation in its modern definition.

The Melting Pot and Mosaic Culture Concepts:

In 1908, Israel Zangwill, a social scientist from Great Britain in a play called "The Melting Pot" in the context of emerging new cultures said that a cultural FUSION occurred with diverse beliefs, values and religions from around the world and a just and peaceful civilization would begin from this cultural fusion. Nearly half a century later, after the end of the Rana oligarchy in 1950-51, some western scholars applied this theory of "Melting Pot" on Kathmandu Valley as a fine example applicable to Newa Culture as a very rich, peaceful, harmonious, tolerant, and accommodating people culture. Can this evolutionary process be carried on in a planned way to produce a new culture as Israel Zangwill envisioned - "A peaceful & harmonious civilization like that of NEWA" now a small globalized village narrowed due to the explosion of communication and information, science, and technology. Newa is a historically evolved culture, blending many people of different races and major religions and cultures. Newa assimilate the best in all major contemporary civilization.

Can such a product ever emerge from the USA? Some recent scholars in the USA and elsewhere countered this concept indicating difficulties with the Mosaic mixed cultures or the Multiculturalism with the existence of diverse cultures maintaining distinct identities. Can people in a multicultural society live in harmony and peace? Even Angela Merkel, the President of Germany said recently that Multiculturalism is not occurring in her country and in fact it has failed. Hope this will not come true. New human civilization will evolve peacefully.

Can an entity like Newa emerge in this world? Newa Culture is something worth preserving in this world of conflicts. Thanks to all those promoting Newa Culture in the USA. ■■

Art By
Sukrins Shrestha

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवँमा सिंगना

Happy New Year
Nepal Sambat 1132

Manoj & Madana Shrestha
Evansville, Indiana

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झुवँमा सिंगना

Happy New Year
Nepal Sambat 1132

Ravi Pradhan
Baltimore, USA

हृदया भिन्तुना !

HAPPY NEW YEAR 1132

DHRUBA RAJ AND JAYA JOSHI

SUSHIL, LEENA, RHEA AND ROHIT

DESPLAINES, ILLINOIS

त्यपू जीवनया रोमान्स

■ लोचन तारा तुलाधर

सुखी जीवन धाःगुलिं जिगु मिखा ताःहाकः जुल । छु च्वयातःगु दु ब्वने हथाय् जुल । ब्वँब्व वना । क्रिस्टिनाया भाःत जोर्डन बाटम्यानं थः कलाःयात न्ह्यइपुकेत तसकं मेहनत याइगु जुयाच्वन । गबले क्वथा जायेक बाबांलाःगु कार्डत तयातइगु । अले गबले क्रिस्टिनायात यःयःगु चकलेटत । हानं थःगु ई चूलायवं क्रिस्टिनां नं कार्डय् यइपुगु मतिनाया खँग्वः वागायेकाः ब्वयातइगु जुयाच्वन ।

न्हिया न्हिथंया तनावग्रस्त, अभावग्रस्त जीवन लँपुं ब्वाँय्ब्वॉय् जुजुं आः वयाः जिं थुथाय् लाक त्यपू जीवनया मतिना छु खः ? गय् जुइ ? धइगु हे ल्वःमने धुंकल । धात्थें ला मतिना छगू अमूर्त शब्द खः थुकियात न त थी फु न मिखां हे खंके फु । थुकियात नुगलं चायेके माः, थुइके माः । तर ग्व थौंकन्हय् फिसः थें थाराथारां गंगु नुगलं मतिना व रोमान्सयात चायेके फयाच्वंगु मदु । जिमि वया ख्वाः खन कि फनक्क फस्वये थें जुइगु । लासाय् घंसां म्हय् थिउ वइथें गयाः । थज्याःगु इलय् छगू न्हिपतिइ ब्वने खन- विश्व प्रसिद्ध अमेरिकी म्येँ हालामि क्रिस्टिना अगुइलेराया सुखी जीवनया रहस्य ।

सुखी जीवन धाःगुलिं जिगु मिखा ताःहाकः जुल । छु च्वयातःगु दु ब्वने हथाय् जुल । ब्वँब्व वना । क्रिस्टिनाया भाःत जोर्डन बाटम्यानं थः कलाःयात न्ह्यइपुकेत तसकं मेहनत याइगु जुयाच्वन । गबले क्वथा जायेक बाबांलाःगु कार्डत तयातइगु । अले गबले क्रिस्टिनायात यःयःगु चकलेटत । हानं थःगु ई चूलायवं क्रिस्टिनां नं कार्डय् यइपुगु मतिनाया खँग्वः वागायेकाः ब्वयातइगु जुयाच्वन । सकतां ब्वने धुनेवं अजूचाल जि, गज्याःगु अजूचायापुगु मतिनाया कालबिल खः थ्व ।

क्रिस्टिनाया थ्व प्रसंग नेपाःया जनताया दथुइ तयाः लना स्वया । थजाःगु खँला भीसँ कि त न्यकं बाखनय् ब्वनी कि त प्याखनय् स्वइ । शुद्धगु त्वनेगु लः छफुति स्वये आपुलुपिं प्याःचाःपिंत

फय् थनातःगु रंगीन बेलुनया लोभ गथे जुइ? लोडसेडिङ्गया खिउँ क्वथाय् च्वंपिंत मतिनाया खँग्वलं छायापा तःगु कार्डया छु ज्या ! निछाः नयेत धौ धौ जुयाच्वंगु प्वाथं थिकेगु चकलेटया म्हगस गुकथं खंकी । अथे हे समस्याग्रस्त न्हयपुं मतिनाया सवाः थुइकेगु कुतःनं याइमखु । उकिं जिं थःत भाःतया न्हयःने नकलभकल कयाः रोमान्टिक मूडय् न्हयच्याके मफु । थ्व हे खः जिगु दोष ! खय्तला व नं थ्व हे अवस्थाया शिकार ला खः नि । तिन्हिनया निभालय् घन्टौं तक चःति नाःनाः वयेक, नये पित्याक पेट्रोलया लाइन च्वने माःगु तं, सर्गः थी थें च्वंगु बजाःभाःया टेन्सन, लँ जाम जुयाः इलय् अफिस थ्यंके मफयाः हाकिमं ब्वः बिउगु तं सकतां सकतां जिगु ख्वाः खन कि हे प्वकः वइ । अथे हे जि नं चान्हय् दनाः नं हितिं लः मवःगुया तं, बजारय् गयास न्याये मदयाः स्टोभय् जाथुइ माःगुया तं, शैक्षिक हडतालं मचात छें तया तयेमाःगु तन्ता, नेपाल बन्दं अफिसय् न्यासि वने माःगुया त्यानु थें जाःगु सकतां नं जिमि भाःत न्हयःने वल कि हे ध्वार प्वकावीगु । अले छु ? व हे समस्या व तंया प्वः जक कालबिल जुइ जिमि दथुइ ।

न्हयःने छेंया कःसिइ भःभः धायेक ह्वयाच्वंगु मतिनाया चिं ह्याउंगु गुलाफ स्वांनं जिगु नुगः सालाकाल । मनय् ख्वाउंसै तिक मिनावल । अले जिं विश्लेषण याना गुलि पाःगु दु-क्रिष्टिनाया त्यपू जीवनया रोमान्स व जिमिगु रोमान्सय् । ■■

Cumin Nepalese Indian Restaurant in Chicago

नेपाल सम्बत ११३२ ठूँया लसताय
सकल नेपाःमि प्तिन्त
भिन्तुना !

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

*We are located at:
1414 North Milwaukee Ave
Chicago, IL 60622
Phone: 773-342-1414*

Email: info@cumin-chicago.com

Web: www.cumin-chicago.com

Life Cycle Rituals in Newa Culture

As a girl who was born in Nepal and raised in a Newa family, I know that the Newa culture is very rich in ceremony and ritual throughout the year. We celebrate different kinds of festivals at different stages of life from the beginning of birth till the death and beyond. We consider our life-cycle rituals as a way of preparation for death and life after it. Each ceremony that's held at a certain age carries a unique meaning specific to that age.

The very first ceremony that we celebrate after birth is called Machabu Byenkegu. This ritual is held in different number of days for a baby boy vs. a baby girl. For a baby girl, it is held in 4 days after she is born, whereas for a baby boy it is performed after 6 days of his birth. It is performed basically to purify the child, give a name and to welcome a baby in the family. The next ritual is Macha Janku, which is also known as rice-feeding ceremony; this is performed at different stages again for boys and girls. For boys, this ceremony is performed at the age of six or eight months and for girls it is performed at the age of either five or seven months. This ceremony is held to ensure that babies from that stage can taste Nepalese food

including, rice, mild curries and some gravy entrees. Later, different birthday celebrations are held, but it depends on the family status on how they want to celebrate it.

Just like the Macha Janku, there are many other ceremonies that we celebrate at different stages in life which hold different meanings. For a female child, we celebrate lhin which is also known as Bel Bibaha, it is performed between the ages of five to nine. It is a ceremony held for pre-adolescent girls. In the ceremony the girls are married to the bel fruit also known as a wood apple, which symbolizes god Vishnu. The ceremony is performed to ensure that the girl becomes and remains fertile. "It is believed that if the girl's husband dies later in her life, she is not considered a widow because she is married to Lord Vishnu." The next ceremony that we celebrate for female child is called Bahra, also known as Guffa; it is performed when a girl approaches puberty. In the ceremony, a girl is kept in a room for twelve days hidden from the sun and the males. The meaning of this ceremony is to finalize the next step towards

Alisha Shrestha

I believe that the culture is what creates and presents us. It plays a great role in our life and identifies us and makes us an extraordinary people. I am very fortunate to have been born in such a rich and cultivated culture. I love my parents because they play a great part in my life in keeping the culture alive.

becoming a lady. The girl is also taught some domestic sciences. While girls celebrate Bahra before they approach puberty, boys on the other hand, celebrate Kayta puja and it almost holds the same meaning - coming of age ceremony. Kayta puja is performed to finalize the next step towards manhood. After the ceremony is performed, the boy is no longer looked upon as a child; he is now the man of the family who is responsible enough to handle responsibilities for the family and the house itself. Just as Bahra or Kayta Puja is performed to celebrate the last part of childhood, Janku which is known as an old-age ceremony is performed to embrace and admire our old age.

Janku is performed when a person reaches the age of seventy seven years, seven month, and seven days. Furthermore, Janku ceremonies are also performed at later ages when the person is accorded sacred status.

These are the different celebrations of life in Newa culture. I believe that the culture is what it creates and presents us. It plays a great role in our life and identifies us and makes us an extraordinary people. I am very fortunate to have been born in such a rich and cultivated culture. I love my parents because they play a great part in my life in keeping the culture alive. Even though, I am seven seas apart from Nepal, my parents make it feel like

I am at home in Nepal every day.

Citation: "Newars of the Valley, Newar of Kathmandu, Newars of Nepal, Newar Community, Bhaktapur Newars, Patan Newa, Newa Bhasa, Newar Culture, religion, music, dance, Newari Cuisine, Newari Food Nepal, Festival and Rituals, videos, Ihi or Bel Bibaha, gupha Rakhne - colorfulnepal.com." Nepal, Visit Nepal, Travel Nepal, Trekking in Nepal, Hotels in Nepal, Nepal News, Sightseeing in Nepal, Holidays in Nepal, Flight to Nepal, Biking in Nepal, Peak Climbing in Nepal, Nepal Expedition, Nepal Tourism Directory, News of Nepal, Nepal Pictures - colorfulnepal.com. Web. 10 Sept. 2011. <<http://colorfulnepal.com/culture-and-religion/newars-of-the-valley.html>>. ■■

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

न्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

द्वाब्सा सिंत्तना

Dr. Manoranjan, Sarita & Mahesh Dhaubhadel
Naperville, Illinois

“न्हाय्” खंक्वःया विश्लेषण यायेबल्य् थुकी दुने “न” बागः “ह” आकर व “य” बागः घाना वइगु सी दु । तर गनं गनं “य” यात ‘मा आखः’ नालाः “ए” थ्वया च्वं पि नं दयेफू । उकिं नेपालभाषायात संस्कृतं छ्यलातःगु देवनागरी आखः पाचिका च्वंगुलिं गथे नवायेगु खः अथे हे च्वयेगु यानाच्वंगु मदु । देवनागरी आखः त्यासा कयाः गबले निसं छ्यला हःगु खः थ्व च्वमि बांलाक मसिउनि । उकिं नेपालभाषा बाडमयल्य् गथे छ्यलाच्वंगु खः हूबहूया लिधंसाय् कयाच्वना ।

“न्हाय्” खंक्वःया व्युत्पत्ति बिचाः यायेबल्य् “न्हासं” पाखें वःगु सी दु । आःया आधुनिक इलय् “स” आखः लोप जुया “न्हाय्” जूगु खः । नेवाः समाजय् न्हास खंक्वःयात थीथी चस्मा तयाः स्वये जिउ । थ्व विविधता मेमेगु समाजय् नं दयेफू । थ्व च्वसुया मू आज्जु नं न्हाय् छ्यलायात वात्तुवालाः स्वयेगु खः । “न्हाय्” शारीरिक पक्ष बिचाः यायेबल्य् शरीरयात मदयेक मगाःगु छगू अंग खः । न्हासं स्वास प्रश्वास प्रणाली संचालन यायेत तिबः बियाच्वनी । न्हासं नतुनेगु ज्या जक यानाच्वनी । थुकियात संस्कृत वाडमयल्य् घ्राण विशेषता धकाः पंचतत्त्वया छता तत्त्वया तिबः बियाच्वनी । जीव प्राणीया शरीरयात, पुइगु न्यनेगु व नतुनेगु बिशेषता शरीरयात म्वाका तयेगु याइ । उकिं शरीरय् अक्सिजनया मात्रा तनेगु ज्या थ्व हे न्हासं यानाच्वनी । उकिं जीव शरीरयात तन्दुरुष्ट यायेगु ज्याय् न्हाय् मदयेक मगाःगु छगू अंग खः । संसारय् म्वानाच्वं पि फुक्क प्राणी आदि आदि फुक्कसिके शरीरय् मदयेक मगाःगु छगू अंगया रूपय् न्हाय् घाना वयाच्वंगु दु ।

न्हाय्या मेगु पक्ष खः नेवाः समाज । थ्व समाजय् न्हाय्या अर्थ ब्यापक रूपं तब्या याना यंके छिं । नेवाः समाजय् न्हाय् तसकं सशक्त जू । साधारण कथं न्हाय् दु व न्हाय् मदु जक धायेवं दुम्ह मनु व मदूम्ह मनूया चरित्र न्हयःने दं वइ । थ्व बाहेक नेवाः समाजय् न्हाय् खंक्वःया छ्यला तःताजि कथं यानाच्वंगु दसु आपालं दु । उकिसनं दकल्य् अप्वः छ्यलीगु थथे खः । न्हाय् वनीगु, न्हाय् त्वाः ल्हायेगु, न्हाय् छुइगु, न्हाय् ज्वनेगु आदि आदि खंत्वाः नेपालभाषा साहित्यय् ब्यापक रूपं छ्यलाच्वंगु दु । थ्व फुक्कं खंत्वाया अर्थ पाःगु खने दु । परम्परागत बिचाःयात वास्ता मयासं लाःलाःथें सनाः न्हाय् मदुम्ह जूसां वया भौगोलिक न्हाय् धाःसा दया हे च्वनी तर भौगोलिक न्हाय् प्राकृतिक रूपं आकार प्रकार पाःसां न्हाय् मरूचा, धकाः सम्मान याःसां वया न्हाय् दूगु हे भापिये माः । थ्व भीगु समाज नाप सत्तिक स्वानाच्वंगु विश्वासया नीनीगु दसु खः । थ्व विश्वासयात भीसं पाचिनाः वनां तुं च्वनेमाः ।

नेपालभाषा शरीरया अंग नाप स्वानाच्वंगु खंक्वः व खंत्वाःया छ्यलाः तःताः कथं जुयाच्वंगु दःसां न्हाय् नाप स्वानाच्वंगु खंक्वःया विशेष महत्व दु । नेपालभाषा साहित्यया वाडमय । न्हाय्या सामाजिक पक्ष तसकं सशक्त जू । नेवाःसमाजय् न्हाय्तय् परम्परागत मूल्य मान्यतायात फयांफछि ल्यंकातयेत स्वइ अले दया नं च्वनी । तर परम्परा धकाः हालां साध्य मजुइ धुंकल धाइपि मदुगु मखु । इमि न्हाय् दु लाकि मदु थुकिया मापडण्ड छु ? उकिं थ्व काल्पनिक सत्य जक खः । थ्व हे नेपालभाषाया व नेवाः संस्कृतिया विश्वास व मूल्य मान्यताय् तसकं महत्वपूर्णगु विषय खः । थ्व हे न्हाय्तय्गु विश्वासया लिधंसा कयाः नेपाः व नेवाःतय् म्हसीका ल्यनाच्वनीगु खंक्व विश्वास दु । थुकी निगू बिचाः जुइमखु जुइ । ■■

- दरशा नेवाःमि

ब्वनेकुथी छेलेगु विचाःलू निबन्ध “न्हाय्”

हृदया भिन्तुना !

HAPPY NEW YEAR 1132

SUJIT SHRESTHA
BELA JOSHI
ISABEL AND SASHA

देश स्यानाः म्वाणाच्चंपिं

मीना बज्राचार्य

—“छिगु क्वालिफिकेशन तसकं बांलाः । अमेरिकाया नांदंगु युनिभर्सिटी हे डिग्री कयादीगु जुयाच्चन ।”

थथे धकाः छम्ह इन्टरभ्यू कयाच्चम्ह मनुखं तारीफ याःबलय् वीरबहादुर धुक्क जुल । जागिर ला दइगु पक्का जुल धकाः मती तल । इन्टरभ्यू क्वाचायेकाः लिहां वःम्ह वयागु नुगः लसतां जाः । वयागु न्हयःने गामय् च्वनाच्चंपिं थः मां-अबुया दुःख चाःहिल । इमिसं थः द्यांलानाः आखः ब्वंकूगु लुमंकल । त्यासा कयाः जूसां विदेशय् उच्च शिक्षा हासिल याकेत छवःगु लुमंकल । थःपिं ब्वनामतःपिं जूसां वीरबहादुरयात शिक्षा दिक्षा बीकेया नितिं छै-बुँ तकं दाउलय् तल । थज्याःगु खँय् तनाच्चम्ह वं आः सकतां त्यासा पुलाः सुखं सासः ल्हाये दइगु जुल धकाः मतीतल । तर वं मतीतःगु खँ पूमवन । इन्टरभ्यू बांलाःसां जागिर धाःसा मेम्हसित हे बिल । व मन्त्रीया सिफारिस दुम्ह हं । मेथाय् छथाय् वयाके लखौं दां घुस वन । न वयाके घुस नकेत दां दु न त मन्त्रीया सिफारिस । न त राजनीतिक पार्टीया हे सिफारिस दु ।

थज्याःगु थीथी भमेलां यानाः व हीमीचाल । अमेरिकाय् हे नं वयात ज्या चूलाःगु खः । वं थःगु मेहनतया हि चःति थःगु हे देशय् हायेकेगु बिचा यानाः थःगु मातृभूमिइ लिहां वल । तर थनया नातावाद व कृपावादया चलखेलं व निराश जुल । बरू अमेरिकाय् हे ज्या यानाच्चंगु जूसा थौं थः पासापिं थें डलरया मनू जुइ धुकल जुइ धकाः पश्ताय् चाल । हाकनं अन हे

वनेगु कुतः मयाःगु नं मखु वं । लिच्चः ताःमलात । थ्वहे इवल्य् छगू कम्पनीया छम्ह मजदुर नेतां वयात साथ बिल । थःगु युनियनया दुजः जुइगु खःसा जागिर चूलाका बीगु शर्त तल । जागिर मांमां हारेचाये धुकूम्ह वीरबहादुरं उखेंथुखें गनं मस्वसे जागिर नयाछवत ।

जागिरला बल्लबल्ल लुयावल । तर शहरय् च्वनाः जागिर नयागु ध्यबा थःयात जक हे जेनतेन गाकाः च्वम्हं वीरबहादुरं थः परिवारया नितिं धाःसा ध्यबा छवये मफु । अबलय् लाक हे मजदुर हकहितया नितिं धकाः आन्दोलन जुल । सकल मजदुरतय्सं आन्दोलनया न्हयलुवाः यानाः वीरबहादुरयात न्हयःने तल । मजदुर आन्दोलन तच्चः जुजुं वन । आखिर वीरबहादुरयात न्यादँया नितिं जेल चलान यात । न्यादँया जेल सजाय फयाः पिहां वःम्ह वीरबहादुरया सहारा सुं मदु । वयागु जागिर नं मन्त । तर अन च्वंपिं मजदुरत धाःसा अन हे कम्पनीइ ज्याः यानाच्चंगु दनी । विवश जुयाः थःगु हे गामय् लिहांवन ।

न्यादँ लिपा थःगु छँय् लिहां वंम्ह वीरबहादुरया छँ-बुँ जक मखु मां-अबु नं मदये धुकूगु जुयाच्चन । थः कायया आसं म्वाणाच्चंपिं मां-अबुयात मनूतय्सं वीरबहादुर जुलुसय् गोली कयाः सित धकाः खबर थ्यंकल खनिं । थुकिं यानाः निम्हं परलोक जुल । अले जङ्गे काजी साहेबं इमिगु छँय्-बुँ नं कब्जा यात । अन गामय् काजी साहेबया अत्याचार व अन्याय वीरबहादुरयात जक मखु गरीब

थज्याःगु थीथी भमेलां यानाः व हीमीचाल । अमेरिकाय् हे नं वयात ज्या चूलाःगु खः । वं थःगु मेहनतया हि चःति थःगु हे देशय् हायेकेगु बिचा यानाः थःगु मातृभूमिइ लिहां वल । तर थनया नातावाद व कृपावादया चलखेलं व निराश जुल । बरू अमेरिकाय् हे ज्या यानाच्चंगु जूसा थौं थः पासापिं थें डलरया मनू जुइ धुकल जुइ धकाः पश्ताय् चाल ।

जनता व किसानतयत् नं यक्व जूगु जुयाच्चन । तर इमिगु विरुद्धय् सः तये फुपि सुं दुगु धाःसा मखु । थ्व अन्याय अत्याचार वं सहयाये मफुत । उकिं जङ्गे काजी साहेबया विरुद्ध ल्वायेगु धकाः गामय् च्वपि लिसे सहलह ब्याकल । न्हापां ला वयागु खँ सुनांन पत्याः मयाः । तर बुलुहुं बुलुहुं वं अनच्चपि मनूतयत् निडर यानाः यंकल । ल्वायेगु कला स्येन । लिपा गामय् सकसिनं वयात साथ बिल । उकिं यानाः गरीब जनता किसानतयत् सुनांन अन्याय अत्याचार याये मफुत । जमीन्दार व काजी साहेब धाःपि धमाधम गामं बिसिउं वनेमाल ।

थौकन्हय् गांया सकल मनूतय्सं वयात छम्ह अभिभावक तायेकल । वयागु खँ सकसिनं मानेजू । वयात सकसिन द्यः हे भाःपिल । वयागु चर्चा अन गामय् जक मखु नापनापंच्वंगु गामय् नं जुल । इमिसं नं वीरबहादुरयात थःपिनिगु समस्या कन । दक्व जानाः समस्या ज्यंकल । वीरबहादुर आः धाथे छम्ह वीरपुरुष जुइ धुंकूगु दु । अन्याय व अत्याचारया विरुद्ध ल्वायेत इमिगु फौज सदां तयार दु । थथे हे यायां इमिगु शक्तिया चर्चा आः गांगामय् जक मखु शहरय् तकं थ्यन । शहरय् नं वं थःत न्हापा अन्याय याःपित ब्वला सायेगु बिचाः यात । वीरबहादुरया छगू इशाराय् मनूत सीत व स्यायेत सदां तयार दु । उकिं वं शहरय् नं थःगु शक्ति प्रदर्शन याये माःगु आवश्यकता महसुस यात । वं सामन्ती तयेगु दां लुटे यानाः गरीबतय् दथुइ इनाबिल । अले थःगु फौजया पालन-पोषण व तालिमया व्यवस्था यात । वीरबहादुर व वया फौजयात थःपिनिगु शक्तिप्रति घमण्ड नं दयावल । उकिं इमिसं दक्वसित थःगु इशाराय् ज्या याकेगु स्वल । थःपिनि स्वार्थपूर्ति यायेया निति इमिसं न्ह्यागु यायेत नं लिफः मस्वल । जर्बजस्ती गामय् च्वपित थःगु फौजय् भर्ति यात ।

माने मजूपित यातना बीगु, गामं पितिना छ्वयेगु जक मखु हत्या यायेत नं लिफः मस्वल । उकिं मनूतय्सं ग्यानाः हे वयात साथ बियाच्चन । तर गुलिं गां त्वःताः गुलिं देय् हे त्वताः विदेशय् पलायन जुजुं वन ।

वीरबहादुरया फौजं शहरय् हमला यात । आन्दोलन तच्चं जुजुं वन । स्कूल, कलेज, अफिस, पसः न्ह्याबलं बन्द जुइगु जुल । शहर छगू युद्धभूमि थें जुल । गृहयुद्धं जनता जक मखु सांस्कृतिक धरोहर, पौराणिक सम्पदा व प्राकृतिक-सांस्कृतिक सम्पत्ति दक्व नष्ट जुल । वीरबहादुरया शक्ति भन भन अप्पया वःलिसे थन च्वपि मनूत नं विदेशय् पलायन जुजुं वन । आः अन लडाकु, गरीब, अपाङ्ग, बुराबुरि वः ल्वगिपि सिवाय् मेपि मदयावल । आखिर छन्हु शहरय् नं वीरबहादुरया फौजं कब्जा यात । आः देय्या हे छम्ह नेता जुइ धुंकूगु दु- वीरबहादुर । थः नेता जुइ धुंकाः व देश भ्रमणय् वनेगु बिचाःयात । दकलय् न्हापा व थःगु हे गामय् वन । वं बिचाःयात दक्व गांया मनूत वयाः वयागु जय जयकार यानाः लसकुस याइ । तर वं बिचाः याःगु अःखः छम्ह हे मवः ।

गां मखु वला छगू मसां थें । स्वःस्वःथाय् सी नवः सुनसान । फिजां दं । थज्याःगु दृष्य खनाः वीरबहादुरं थः कार्यकर्तातयत् न्यन- “थ्व गांया मनूत दक्व गन वन ? जि वल धकाः सुनांन छाया लसकुस यायेत मवःगु हां ? जि वयाच्चंगु दु धकाः इमित खबर छिमिसं मबिया कि छु ?” कार्यकर्तातय्सं छुं लिसेः मबिसे खालि छ्यं क्वछुका जक च्वंच्वन । अबलय् हे तापाकं छथ्वः मनूत हालाः वःगु सः ताये दत । व दङ्ग जुल । तर इपि छु धकाः हाला वःगु खः व धाःसा तिफ्याये मफुत । इपि भन भन न्हयःने थ्यंक वल ।

—वीरबहादुर मुर्दाबाद ! वीरबहादुर

मुर्दाबाद !! नेता धाव खिचाया कय्ता ! वीरबहादुर मुर्दाबाद !!!

थज्याःगु नारा न्यनाः वीरबहादुर छजां वाताहां जुयाच्चन । थथे हालावःपि मनूत दक्व हे बुराबुरिपि, ल्वगिपि, अपाङ्ग व नये मखं ख्वाःवःपि क्वयँकालीत जक हे । इमिगु म्हय् क्वें व सालुगु छयंगू सिवाय् मेगु छुं खनेमदु । लंया नामं भ्वाथः छकूचां थःगु लज्जा जक त्वपुयातःगु दु । स्वयेबलय् नं मेगु हे ग्रहं वःपि ‘एलियन’त थें । अबलय् लाक हे सँ जिङ्गुरिङ्ग च्वंम्ह छम्ह उँई थेंज्याःम्ह बुरि मिखा ह्याउँक ततःग्वयेक कनाः वीरबहादुरया न्हयःने वयाः पति धस्वाकाः धाल —“पापी, राक्षस ! छ हाकनं थन सुयात स्याये धकाः वयागु ? थन च्वपि सकसित स्याना ला-हि नये धुंकल आः छु जिमिगु क्वें चुचुप्याये धकाः वयागु ला ? का स्या जिमित नं । जिमि थःथिति भावी सन्तति हे मदयेकाः जिमित जक छाया म्वाका तयागु ? स्याना छ्व जिमित नं । हुँ हुँ हुँ...धकाः ख्वल ।”

हाकन मेम्ह धुसि लूम्ह लंगडा वयाः तुतां बस्वानाः हाल— “थ्वः नरभक्षी कायर कातरं भीत छु स्याये फइ ? भी ला थौ स्वयां भिनिदँ न्हयः हे सी धुंकल । भीपि ला केवल म्वानाच्चंगु लास जक खः । जीउँदो लास ।”

हाकनं मेम्ह बुरा मुसु ततं दम स्वां स्वां वयेकाः — “हे नामर्द ! नक्वरा नेता ! छ सुयागु नेता जुल धकाः थन फुइं याःवयागु ? थ्व मसानय् लास बाहेक सुं मदु । मुर्दातयत् छं छु राज याइ ? हा...हा...हा...!”

हाकनं सकसिनं छगू हे सलं सल्लाह बिल — “छ ला लासतय् नेता खः । थन देशय् आः लास जक दु, लास । तर छं मृत्युया भीख वंसां मृत्यु छन्त लुइमखु । छ पापीयात गनं बास दइमखु । हा...हा...हा...!”

थथे धकाः दक्वं न्हिल । थ्व न्हिलाया सः थुलि ग्याना पुलकि नेताया चःति हे

भुसुभुसु वल । अन व पलख हे च्वने मफुत । ग्याना व हाकनं शहरपाखे हे लिहां वयाछ्वत । लँय् वं वँय् उइं, बुराबुरित, अपाङ्गत, ल्वगित सिवाय् मेपि सुं नापमलाः । देशया दक्व कलाकृति, मठमन्दिर, पुर्खा धस्वाका थकूगु सम्पत्ति दक्व ध्वस्त जुयाः जिर्ण अवस्थाय् थ्यनाच्चन ।

थज्याःगु भयावह दृष्य खनाः वीरबहादुरया भसंग जुल । वं पश्चाताप यात । थःगु स्वार्थया शक्ति प्रदर्शन यायेगु इवल्य् वं थःगु कर्तव्य ल्वःमंकूगु लुमन । आवंलि अज्याःगु पाप यायेमखु । बरु देशयागु विकास याये, जनताया कल्याण जुइगु ज्यायाये अले जक जिगु पापया प्रायश्चित्त जुइ धकाः बिचाः यात । सकल थः कार्यकर्तातय्त सःतल । देश विकासया बारे सहलह यात । तर यक्व हे लिबाय धुंकल । अनला वम बारुद दयेके सःपि

व बन्दुक चले याये सःपि सिवाय् देश दयेके सःपि सुं मवः । अन लडाकुत, हत्यारा व खुँ डाखुंत सिवाय् शिक्षित व बुद्धिजीवीत मदु । गरीब नाङ्गात सिवाय् व्यापारी व उद्योगीत मदु । न्ह्याथाय् स्वःसां केवल रोग, समस्या, अभाव, भोकमरी, अन्धकार व ल्वापु जक । थवं थःहे ल्वानाच्चन । थज्याःगु दुर्दशा भनभन अप्पयावल । अन्न सयेकेगु बुँ युद्धभूमी परिणत जुयाबिल । शिक्षा कायेगु स्कूल क्याम्पस लडाकुतय्गु तालिम कायेगु थाय् जुयाबिल । कानून व न्याय बीगु अदालत खुँ डाखुँ व भ्रष्टाचारतय्गु अड्डा जुइ धुंकल । संसद भवन जनता स्यानाः घुस नयेगु व विदेशतय्गु ईशाराय् प्याखं ल्हुइगु दबू जुइ धुंकल । देश छगुलिं अन्धकार बाहेक जः गनं खनेमदु । छछाः नयेत नं जनतायात थाकुया वल । नयेगु मदया भोकमरी व कुपोषणं जनता कवं जुयाच्चन

सा नेतात ख्याःग्वारा थें ल्ह्वनाच्चन । देय्या थज्याःगु दुर्दशा खनाः जःलाखःला देशं दाउ स्वयाच्चन । थःगु देय्या बारे थौं कतःया देशं निर्णय याइगु जुयावल । अयनं दक्व चुपचाप जुयाः सह यानाच्चनेत बाध्य जुल । थःगु धइगु छुं मदया वन । न्ह्यागु खँय् नं विदेशी हस्तक्षेप जुयावल । देशया गां शहर, जनता, धर्म, संस्कृति तकं कतःयागु जुल । हाःनां मदुपि थें म्वाना च्वनेत जनता जक मखु नेतात तकं बाध्य जुयाच्चने माल । अबलय् तिनि वीरबहादुरं वाःचायेकल कि थःम्ह वाःमचायेक हे देश कतःयात मी धुंकूगु खँ । खः देश मिया म्वाना च्वंपि मनूत, न थःगु देशया जनता जुया म्वाये फत । न त कतः देशया जुया म्वाये फत । बस् पशु समान जीवन हनाच्चन । केवल पशु सरह देश स्यानाः म्वाना च्वन । ■■

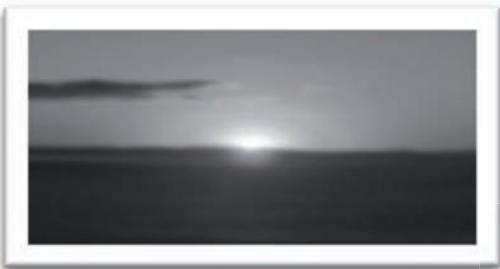
न्हूदँ नैसं ११३२ या

लसताय सकल

नैपाःमिपिन्त भिन्तुना देछासे

उन्नाति व समृद्धिया

कामना याना ।

सुरेन्द्र श्रेष्ठ व स्तुति श्रेष्ठ

शिकागो, अमेरिका

"नेपाल सम्बत राष्ट्रिय सम्बत खः"

भिन्तुना !

न्हूदँ नेपाल सम्बत ११३२ या

लसताय सकल नैपाःमि पिन्त

भिन्तुना देछाया !

"शिकागो नेवाः" या

उन्नतिया कामना याना !!

*

सिम्रिक मान व सबिना तुलाधर

शिकागो, अमेरिका

“थः मस्तलिसे नेवाः भाय् ल्हाना दिसं”

झुवँया सिंतुना

व्हूदँ नेपाल सम्बत ११३२ या लसताय सकल नेपाःमि पित्त भित्तुना देखाया !

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Keshar Man, Shradha Kamal, Nistha, Shrasta Tayo, & Shreekesh Tamrakar
Chicago, USA

व्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपित्त

झुवँया सिंतुना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Kiran Palpasa
Chicago, Illinois

Nepal Sambat 1131 Celebration at Chicago in 2010

सिकागोय् न्हापांखुसी न्हूदंया ज्याइवः

यें (सन्ध्या टाइम्स)/“सिकागो नेवाः” या ग्वसालय् अमेरिकाया सिकागो स्थित सेन्ट अगस्टाइन कलेजया हलय् वंगु शनिवाः न्हापां खुसी नेपाल संवत्या न्हूदं हने ज्या जुल । सगं, सांस्कृतिक ब्वज्या, नेवाः फेसन शो, समयबजि व नेवाः संकिपा क्यँसें बाखं च्वमि केशरमान ताम्राकारं उगु ज्याभवः न्ह्याकादीगु खः । भाजु मदनमोहन श्रेष्ठ उलेज्या यानादीगु उगु ज्याभवः डा. मनोरञ्जन धौभडेलया अध्यक्षताय् जूगु खः ।

ज्याभवलय् ब्वति काःपिं अप्वः धइथें सहभागित नेवाः वसः पुनाः वःगु खः । सत्या मनूतय्सं ब्वति काःगु उगु ज्याभवलय् सकसिनं थःगु भाषा, कला, जाति, संस्कृति व नेपाल संवत् बारे न्हूगु पुस्तायात स्यने माःगु खँ वाःचायेकूगु खः । ज्याभवलय् अलिसा श्रेष्ठ, श्रस्ता तायो ताम्राकार, सुक्रिन्स

श्रेष्ठ, सुनिता अमात्य, सुदिन अमात्य व सरिता धौभडेलपिंसं नेवाः म्येय् प्याखं हुलादीगु खःसा दिनेश प्रधान व इशा श्रेष्ठ नेवाः म्येँ हालादीगु व श्याम श्रेष्ठ बाँसुरी पुयादीगु खः । नूतनराज श्रेष्ठ व विधानरत्न तुलाधरं नेपाल संवत् बारे नुगःखँ प्वंकादिल । ज्याभवलय् सत्यमोहन जोशी, पद्मरत्न तुलाधर,

दुर्गालाल श्रेष्ठ, टड लुविस, शशिकला मानन्धरयालिसें वर्ल्ड नेवाः अर्गनाइजेशन व नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकापाखें छ्वयाहःगु भिंतुनापौ ब्वनाः न्यंकूगु खः । डा. जुनु कमल तुलाधरं सकसितं सुभाय् च्छानादिल । ■■

News published in "Sandhya Times", Kathmandu

मिन्तुना !!

बहुदं नेपाल सम्बत ११३२ या लसतार सकल नेपाःमि पित्त मिन्तुना देखाया !

‘शिकागो नेवाः’ या उन्नतिया कामना याना !!

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Prawan, Subarna, Palisha, & Palash Ranjit
Morton Grove, Illinois

अमेरिकाय् छ्यः चाकु संल्हु

नेवाः भाय् नेवाः तजिलजि व नेवाः कला थपू यायेगु व नेवाः नेवाः परस्पर ग्वाहालि यायेगु आज्जु ज्वनाः छ्यः चाकु संल्हुया लसताये अमेरिकाया शिकागोय् च्वपिं छपुचः जाना नेवाः न मुनेगु ज्या जुल ।

भाजु केशरमान ताम्रकार न्ह्याकादीगु थुगु नेवाः मुनाय् दकलय् थकालिपि भाजु नूतन श्रेष्ठ सिन्हः व मय्जु गंगा प्रधानपाखें चसुः प्वाल्य् चिकं तिकाः अले मय्जु ज्ञानु श्रेष्ठ व मय्जु विद्या श्रेष्ठपाखें सग बीगु ज्या जूगु खः । उगु नेवाः मुनाय् नेवाः म्ये नेवाः हुलाप्याखं, बाँसुरीया धुन लिसेलिसें नेवाः भाय्, नेवाः संस्कृति व नेवाः इतिहासया बारे श्याम श्रेष्ठ, नुतन श्रेष्ठ सर्वज्ञधर तुलाधार, प्रवन रञ्जित,

Chicago Newa celebrated Ghyo Chaku Shanlhu in 2010 at Chicago

विवेक श्रेष्ठ, श्रद्धा श्रेष्ठ व निम्बस् श्रेष्ठपिसं थःथःगु खँ प्वंकादीगु खः ।

ज्याभवलय् दकलय् लिपांगु ब्वय् भवः भवय् नकेगु ज्या जूगु खःसा शिकागोय् याकनं छगू नेवाः भाय्या

कक्षा संचालन यायेमाःगु सकसिनं वाः चायेकूगु दु ।

ज्याभवलय् डा. जुनुकमल तुलाधर ज्याभवःया ग्वसा ग्वयादीगुलिं ग्वसाः खल्ःयात सुभाय देछानादिल । ■■

Newa American Dabu organised annual picnic at Bunker Hill, Chicago in 2011

अमेरिकाय् नेवाः भवय् नेवाः अमेरिकन दबूया ग्वसालय् शिकागोया बंकर हिल धइगु थासय् नेवाःतय्गु छगू गुंभवय् नकतिनि ब्वचाल । १२५ म्ह नेवाःतय्सं ब्वति काःगु उगु गुंज्वय् दबूया छ्यांज्ये केशरमान ताम्रकारं दबूया आजु, म्हसीका व न्हूपिं पदाधिकारीतय्गु म्हसीका बियादीगु खः । दबूपाखें बौया खाः स्वयेगु न्हि कुन्हु शिकागोय् नेवाःत मुनाः 'फादर्स डे' नं न्यायेकेगु ज्या जूगु खः । गुंभवजय् नेवाः कासात म्हितेगु, नेवाः नसा नयेगु व नेवाः ज्याभवःया डीभीडी विमोचन ज्याभवः नं याःगु खः । ज्याभवःया अन्त्यय् दबूया नायः डा. मनोरंजन धौमडेलं सुभाय् बियादीगु खः ।

News published in "Sandhya Times", Kathmandu

ध्येबा हे जक मलहम खःला

“अय्या मां जि बहालय् फलय् तुं छकः निं फ्यतुना । तजाःगु हिल दुगु लाकां त्वःताः । “अमेरिकाय् जूसा ‘कन्भर्स सूज’ न्ह्याना जूसां बांलाः । तजाःगु हिलया फेशन नं छगू षडयन्त्र ला मखुला मिस्तयत् कमजोर यायेगु ।”

“गन वना वया ले सुषमा नानी, अपायस्कं त्यानुक्क” गीता पीतं जितः न्वतुया हल । सुकू छपातय् फ्यतुना निभाः पाना च्वंम्हं ।

“निभाः पाना च्वना ला गीता पीत ?”

“खः नानी छु याये । निभाः नं बी न ।” सर्गतय् स्वयाः धाल । गीता पीतया सः सुपाचं भुं । वया ख्वालय् तुंक स्वया । ७० दँ दुम्ह बुरि थें ख्वाः कय्कुं । व ६० दँ हे दइ मखुनि जिगु अन्दाजय् । छायाःसां वया तःधिकःम्ह काय जि हे ज्वःम्ह । वया मेपिं मस्त निम्हं जि स्वयां क्व । मचाबलय् म्हितेपिं, त्वाःबहाःया पासापिं ।

“बैकय् वना वयागु डलर कायेत । अमेरिका लिहां वनेगु तःन्हु म्वाःल । ज्याय् विदा कया वइगु । विदा सिधइन ।”

जिगु खँ वया न्हायपनय् दुहां मवला मसिउ । जिगु खँ मफसे वं धाल— “अय् नानी हुँ खंला खाचा चिल्लाय् दनाः हालाच्वंगु क्वाय् क्वाय् वया सलं, वया भासं ।” गीता पीतं पतिनं सुयाः बहालय् क्वाःपा द्यःया जवपाखें च्वंगु कुंचाय् क्यन । जिं ला अन छुं मखना खा नं मदु, हँय् नं मदु ।

“ग्व जिं ला मखना ।” जिं मथुल ।

“उका उका मखंला नकतिनि हे इमां दाया यंकूगु । वया मस्त छम्ह छम्ह यायां सर्गतय् ।” गीता पीतं हानं सर्गःपाखे पतिनं सुयाः क्यन ।

जितः नुगः गर्खेसे च्वन । छु धाःगु थ्व । गीता पीतया खँ ल्हाःगु तालय् मलाः थें च्वं ।

हानं उघिमय् गीता पीतं सामान्य जुयाः खँ ल्हात ।

“बजि नये धुन ला नसें मनसें जुइ मजिउ ।” “सुथय् जा नयाः पिहां वनागु । बजि मनयानि । नये नं पित्यात । ४:०० बजे जुइन ।” जिं घडी स्वयाः धया ।

“नु सा । जिथाय् नु ! जिं बजि नके छंत ।” गीता पीतया थलाःक्वलाः खँ जिं मथुल । “म्हाःल गीता पीत । लिपा वये । जि मां हाला च्वनी । आतलें मवःनि धकाः ।”

जिगु खँ पूवने मलाःनि गीता पीतं रूप हिल । भ्वय् भ्वय् कंक मिखा कनाः म्हुचिंगु ल्हाः व्वयेकु व्वयेकुं जागे जुयाः हाल व— “हाली छाया महाली मापिं । मस्तय्गु लँस्वया च्वीपिं । मस्तय्सं आसां द्याकेवं नुगः ख्वःपिं । थः जक सुख जूसा मां-बौ ल्वःमपिं । खुसि छी धुनेवं तुतां ल्वःमपिं । वेइमानत । यः मां धाः वइगु स्वये जि ।”

“यमांसा छु हाःगु थ्व ।” जिगु नुखः

- रीना तुलाधर

पिलाक्व थरथर खाकाः सुयाकें ग्वाहालि कायेभनं बहालय् च्वय्च्वय् छचाःलिं मिखा व्वया । गीता पीतया हाःसः सामान्य ला मसिउ थन ? सुनान भ्यालं क्वस्वः मवः । सीथाय् बिचाः वपिं थें च्वना वल जितः व जिगु कुल त्वाः असं बहाःया छैखात ।

“रेमिटयान्सं वःगु ध्यबा नये मजिउ ।

भीसं नयेगु ला अन्न हे खः । बूज्या याःपिं हे मदयेक दक्क दक्क ल्याय्महत पिहां वनेवं थ्व देय्या भविष्य गथे जुइगु सुनां चिउताः मतः । अले छं छकः धासा सुषमा, विदेशं छवया हःगु ध्यवां मां-अबुया नुगः हियूगु लंकेगु मलम गनं न्यायेगु दइला थें ?।” वीरेन दाइया थ्व ध्याचुलिं जाःगु न्ह्यसलं धाःसा जिगु म्हुतुइ धौ पुसा जुयाबिल ।

“भी च्या छकः त्वने का मजिउला । जिं च्या दयेका हये ।” वीरेन दाइ नं प्रसङ्ग हिलेत स्वल । व च्या दयेका हये धकाः क्वथां पिहां वन ।

“गीता पीतया हालत थथे छाया जुल” छखें जितः थ्व न्ह्यसलं कुत्तुकुला च्वनसा मेखेर जिगु नुगलं ताताःहायेक इताः वाता विदेश वनेगु ट्रेण्ड सुनां हःगु खः । द्वपं सुयात वीगु । थःगु भविष्य मालाः देसं पिहां वं पिं ल्याय्महतयूत ला कि देशया भविष्य शून्य यानाच्वंगु राजनैतिक अन्यौलयात । थःगु देय् त्वःताः परदेश वं पिं नं सुख मदु । निगः प्यंगः कमे याये धकाः मखा थः यःपिं जहान त्वःता वनी । ४० डीग्री तापक्रमय् ज्या यानाः थः जहान जक मखु देशयात तकं तिबः बिया च्वपिं इपिं ल्याय्महतयूत जक नं गथे द्वपं वीगु । लोकतन्त्र थें जाःगु भिंगु फल नं विषादी जुया वील भीगु देसय् । थ्व हे नेपाःमिपिनिगु दुर्भाग्य ।”

“का वल गरम गरम च्या ।” ख्याः यायेभनं हालाः च्या निगू व बिस्कुट ज्वनाः वल वीरेन दाई ।

“गीता पीतया न्ह्यः वः ला कि ?” जिं खँचू पिकया ।

“वासः नकागुलिं छुं घण्टा घनी ।”

“थःगु च्या ल्हाःतिइ कयाः खँ कनाहल । तर बनावटी न्हिलासू हये मफुत वं थपालय्— “छन्हु कायपिनिगु खबर वल । इपिं निम्हं विदा मिले यानाः पाःलाक्क नेपाः वयेगु धकाः । गीता लय्तातां देय्कं हाला जुल । वयागु डिप्रेसन नं खने मदया वन । भौपिं छय्पिं नं व्वना हिं धकाः हाला छवत ।”

“व्वना महःला ?” जिं न्यना ।

“गनया ?” भसुकाः लिसें खँ स्वाकल— “कायपिं वइगु न्हिकुन्हु गीता न्हिछि बिक्क छें सुचुकल । इमित यःयःगु नसा ज्वलं ज्वरेयात । सत्तीपिं थःथितिपिं सःता तल । तर जि एअरपोर्टय् काः वनांला इपिं छेंय् हे मवः । पुलांगु छेंय् च्वने मछू धकाः होटेलय् च्वं वन । जिमिगु नुगः गये जुल जुइ छं हे धाः ।” जिगु ख्वाः स्वयाः जिगु प्रतिक्रिया पिल । जिगु म्हुतु मचाः ।

“थःपिनिगु सामान होटेलय् तयाः बहनी तिनि छेंय् वल । थःथितिपिं ला सकलें लिहां वने धुंकल लिबात धकाः। कायपिनिगु ख्वाः खंबले नुगलय् पुथं कःगु सहः याना । गीता लय्तातां कायपिंत नके निकेयात । छय्पिनिगु खँ न्यनाः न्हिलाः न्हिलाः जुल । तर व हे घडीइ कायपिसं मेगु बज्रपातं कयेकल जिमित । इपिं नेपाः वयागु अंशवण्डा यायेत जक हँ । बाःछिति च्वनाः इमि इमि हे अड्डा वनाः अंशवण्डाया ज्या क्वचायेकल । जिमिगु भागं थ्व बहाःया पुलां छें छक्कू बिल । जिपिं मां-बौपिला नवाये मसःपिं छः जुयाः च्वनाविया छुयाये सुषमा नानी । इपिं अमेरिका लिहां वने धुंकाः गीताया डिप्रेसन ल्वय् भन्नु तच्चः जुल । थथे भाः भाः उईसू वइगु ।” वया सलय् खखना सः पिहां वल । प्याखँया The

End जुइ थें वीरेन दाइ नं नवायेगु तक्क दिकल । ट्रेजिडी फिल्म स्वयेंबलय् थें जिगु मिखां नं ख्वबि पिज्वल ।

नुगलंय् ल्वहं क्वबियाः वीरेन दाइनाप विदा कयाः जि थःगु छेंपाखे स्वयाः वया । “द्वपं सुयागु । मां-अबु, थःथिति, थःगु देय् सकतां त्वःताः परदेशय् च्वनापिं जिमि नं नुगलय् पीडा दु । धाइबलय् अःपुगु छगू शब्द ‘होमसिक’ । थ्व कमगु पीडा मखु । विदेशय् नं नेपाःया नखःचखः हनाः जिमि नं थःगु दुःख तंकेगु स्वये । उखे नं पीडा, थुखे न पीडा । थ्व दकों छुयायेत ।” स्वःगु ऊन ग्वाराय् थें च्वः मलुल ।

“नकतिनि दुहां वयाला । नये पित्यात जुइ ।” मामं धाःगु सलं तिनि जि होश वल । जिला थःगु छेंय् प्यतय् थ्यना च्वने धुंकल ।

“छंत यःगु समयबजि ज्वरे याना तया । छँ अबु नं कलेजं लिहां वयेगु लिबाइ धयाः भाःगु । मसिउ प्राध्यापक संघ धाःगुया मिटिङ्ग हँ । छ छाय् लिबाःगु ?” मांमं थःगु तालं धयादिल ।

“गीता पीतपिंथाय् छरू थहां वना च्वना ।” भयातुगु सलं धया ।

गीता पीतया नां कायेवं हे मामं थःगु खँ हवारर पित हल । कायपिसं अन्याः याना

“थःपिनिगु सामान होटेलय् तयाः बहनी तिनि छेंय् वल ।

थःथितिपिं ला सकलें लिहां वने धुंकल लिबात धकाः। कायपिनिगु

ख्वाः खंबले नुगलय् पुथं कःगु सहः याना । गीता लय्तातां

कायपिंत नके निकेयात । छय्पिनिगु खँ न्यनाः न्हिलाः न्हिलाः

जुल । तर व हे घडीइ कायपिसं मेगु बज्रपातं कयेकल जिमित ।

इपिं नेपाः वयागु अंशवण्डा यायेत जक हँ । बाःछिति च्वनाः इमि

इमि हे अड्डा वनाः अंशवण्डाया ज्या क्वचायेकल ।

वन । मचाखाचां त्वःता वनेवं गुलि नुगःखः जिमि । छिमिसं मसिउ मै । दतफतं छ हे छम्ह मचा जि नं । जिगु न्हयःने मदु । जि म्हायाय्यात परदेशय् दुःख मजुइमा धकाः न्हिं छप्वाः देवा च्याके, च्यान्हुइ छकः मांकाः चइके वने, पुन्हि पतिकं इतुबहालय् तारा चःयाथाय् पाठयाके छु याये ? धाधां मामं मिखाय् खवि तल । पर्सि च्वतं खवि हुल । जितः छ्यनय् पित्तु पिल ।

जितः म्ह गखेसे मिन । जि मांयागु खालय् गीता पीतया ख्वाः लुयावल । भ्वाट्ट करेन्ट ज्वं थें थारा न्हया जि । नुगः हुस्लुं पुल । नये पित्याःगु नं तन । भुमिं यंम्ह थें कुहां वया सुरुसुरू थःगु क्वथाय् ।

“वजि तया तये । याकनं थहां वा मै ।” मामं धया च्वन । खाताय् फ्यतुनाः गबाय् त्वलेहे जुया । “छाय् वना च्वना जिपिं परदेशय् मां त्वःताः, मां देय् त्वःताः । व हे भौतिक सुख सयलया नितिं ? थःगु देय् दयेकेगु मस्वसं परदेशय्

माः जुया भविष्य । बहु जाती, भाषा, धर्म संस्कृतिं जाःगु अले प्रकृतिया अपार सम्पदा दुगु जि देय् । जिगु तःमिगु देय् ।”

अनायास जिगु न्हयःने जि मां दं वल । चिच्याये दनाः हाल- “का का स्व खाचिया मस्त इमां दाया यंकल । खाचा खःगु स्व क्वाय्क्वाय् वयागु भासं । का रे का गुहार याये माल बफरायात च्व च्व ...” जिमां छगू हे सुरं हाला च्वन । दिउगु हे मखु । स्वस्वं जि मां भन बुरि जुया वल । छयं छगलं तुइया वल । ला हय्हय् कुन । धुसि लुया वल । स्वस्वं भाराक बय् ग्वतुल । जि मांया जिवय् प्राण मन्त । “यः मां ! यः मां !!” जिं थनेत स्वया । जिगु लिउने वीरेन दाई दं वल- “अमेरिकां छवया हःगु ध्यवां मां-अबुया नुगः हियूगु मलम न्यायेगु दइला ।” वीरेन दाइया सः तसः जुजुं न न्याये थें न्यात जिगु न्हाय्पनय् धाराकक । जिं काचाकक न्हाय्पं तिना ।

आवेशय् व्वायं वनाः जिगु डेस्कया

द्यःनेच्वंगु फाइल कया । व फाइल जिगु अमेरिकाय् वनेगु भ्वंया डकुमेण्ट फाइल । फाइलया दुने पासपोर्ट, पासपोर्टया दुने भिसाया छाप । फाइलया दुने लुया वल गीता पीतया ख्वाः । स्वस्वं गीता पीतया ख्वाः जि मांया ख्वाः जुया वल । आवेशय् जिं व भ्वं दक्वं भयारभिर खुइ त्यना । जितः भसङ्ग होश वल । समाधि लिउ प्रज्ञा वःथें ।

“परदेशय् मखु थःगु देशय् माले जिमिसं भविष्य । थ्व भिंगु फलयात स्यंका हःगु विषादी मांयात ल्यहें थनेगु जिमिगु कर्तव्य । जिपिं ल्याय्म्हपिनिगु ब्वहलय् दु देशया भविष्य ।” हाय्ण्ड बाय्गं मोबाइल पिकया- “अमेरिकाया अफिसयागु मेल ऐड्रेस - टेक्स्ट मेसेज - एक्सक्यूज मी सर, आइ एम क्वीटिङ्ग जब - रिजाइनेसन लेटर विल फलो - लिपा नाप लाः वये - आःयात ज्या त्वःतेगु - कन्फर्म - सेण्ड” तिया बिया ! ■■

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

नूबंसा सिंतना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Nepa Pasa Pucha Amerikaye
Washington, DC

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

नूबंसा सिंतना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Ram Krishna Maharjan & Family
Chicago

Jana Bahaa

a passion rekindled

Dr. Sampurna Tuladhar

Having been involved in social work from school days through social service club, GAA, SEBS and Nepal Scouts, I learnt the challenges and joys that came with it, as well as the friendships built and endured. Moving on with my career, this passion, somehow, silently remained deep inside me.

It was on a flight whilst sitting next to a tourist that he casually asked me, "Why do you have grasses growing from the roof of your temples?" Sure, one had always been aware of it but had taken the rather Chhu yayegu (ke garne) attitude and left it at that. But then having had the opportunity to travel abroad and observe how even the simplest matter of heritage is so immaculately looked after, somewhere a deep frustration stirred.

Thus in 2006, this social spirit was once again rekindled among some school friends and we decided on a mission to work around a heritage issue that had, for a long time, been staring at us in the face – Jana Bahaa.

Why Jana Bahaa, many people ask? The late Fr. John Locke had spent quite some time studying this ancient courtyard and had tried to unravel the traditions and mysteries locked there through his book 'Karunamaya' (Sahayogi Press 1980). Fr. Greg has also penned a description of Nitya Puja at Jana Bahaa in his book, 'Buddhist Daily Ritual' (Orchid Press 2002). But much more important is the fact that the temple complex sits in the middle of a busy thoroughfare and many of us pass through it every day. Even more amazing is that we, as local inhabitants, know so little of this place.

With the co-operation of local people, gurus and local entrepreneurs, we pooled together some ideas and funds and Jana Bahaa Society was created in 2006. A room was rented and within 4 days, it was painted, carpeted and furnished. A brochure as well as a logo and paper files, and a blog site www.jahabahaa.blogspot.com were created during that time. We got all this inaugurated by the head priest of the temple.

Over the period of time, we were helped, with much enthusiasm, by a large number of local youth and entrepreneurs as well as those from abroad. Meanwhile, with the help from local experts and after going over pages of literature, we were able to preserve a living Malla era heritage site that is pretty much functional in the same format to this day.

Let us take a short journey of history and culture of this very intriguing place. This courtyard, located in the historical core of the city along an ancient trade route connecting India and China, is well known for the temple complex of Bodhisatva Aryaavalokitesvara. The deity, popularly known as Jana Bahaa Dyo (God) by Newa people essentially represents someone who aspires to delay Buddhahood until all other sentient beings have achieved their own Buddhahood. The deity, visited by both Hindus and Buddhists alike, is also known by Seto (White) Machhendranath or Karunamaya Lokesvara - the compassionate one who is capable of relieving all beings from suffering.

It is probably accurate that the actual image of Avalokitesvara or

Seto Machhendranath was brought to Jana Bahaa from Jamal either from ruined monastery or actually dug up by someone and enshrined in the already existing bahaa, then known as Kanak Chaitya Mahavihara. This was probably done in the time of Yakshya Malla (1428-80). Thereafter the shrine of Avalokitesvara became the center of the religious life of the sangha and a popular deity of the general populace of the Kathmandu. The annual ratha jatra was started, probably after the division of the Malla kingdoms, to provide the people of Kathmandu with their own jatra of Avalokitesvara. Jana Bahaa shrine itself was rebuilt after being destroyed by fire in 1917.

In the courtyard in front of and around the temple, there are chaityas, pillars, images and inscriptions. There are more than fifty commemorative structures spread around the Jana Bahaa courtyard, dating back from a few decades to a few centuries. Most of them have beautiful hand-carved deities displaying amazing symbolism. One of them is that of Akshobhya Buddha (Sanskrit for "the Immovable One") Akshobhya was a monk who vowed never to feel anger or disgust at another being. He was immovable in keeping this vow, and after long striving, he became a Buddha. He is most often pictured with his left hand resting on his lap, palm facing upward, and his right hand touching the earth, palm facing inward. This is the earth-touching mudra, which

is the gesture used by the historical Buddha (Siddhartha Gautam) when he asked the earth to bear witness to his enlightenment. In Buddhist tantra, evoking Akshobhya in meditation helps overcome anger and hatred. Next time you visit Jana Bahaa, see how many images of Akshobhya Buddha you can find.

Jana Bahaa Dyo is taken out of the temple once a year and a bathing ceremony takes place. This is one of the two times when the deity comes out of the temple. The other occasion is the chariot festival of White Machhendranath (the god of mercy) which is annually celebrated in Kathmandu. The 32 feet tall chariot with Jana Bahaa Dyo, which symbolizes 32 good characteristics of a person, is pulled starting at Jamal through the old town during April in a magnificent way, awakening a sense of profound religious devotion and heightened cultural awareness among all those who witness this major festival. This symbolizes that for those who are not well enough to come to Karunamaya, the god of compassion, the deity itself goes out to the people to offer blessings. Jana Bahaa is thus a living heritage with a rich history. As we show in our blog site, devotees from the wide spectrum of various communities come to Jana Bahaa Dyo to offer prayers. This is particularly true when one wants to offer good wishes, good journey or good recovery from illness. It is also a center based on many customs and rituals which are widely practiced even to this day and thus a center of enormous pride for the Nepali society.

What we have been trying to do over the last few years is to illustrate this in more detail in our blog site. In brief, we created an office space with a secretary for people to visit, hold meetings, collect funds, archive books and hold other material of interest. It has also acted as a mini-library for children to come to read story books. An email membership campaign has been launched and an electronic newsletter has also been initiated to update the community of the work being done.

After survey trips to Raniban forest to locate fallen and aged "chilaune" trees required for renovation of Jana Bahaa temple, further trips were then made by youth volunteers from Jana Bahaa area to fell and collect these trees. New wooden beams were built from these trees to replace old ones on the inner section of the first and second floors and brick tiles were laid on the first floor with financial support from local community members and devotees. This was the first major renovation of the temple structure carried out after about a hundred years!

A documentary entitled "Jheegu Jana Bahaa" aimed at creating awareness about the various religious, cultural and social aspects of Jana Bahaa was produced in DVD format. We also held a screening of rare footage of Kathmandu Valley shot in 1955-7 for the benefit of the general public.

We have also been working with the help of youth volunteers from different non-profit organizations on ways to beautify and keep the courtyard clean. Currently we have security guard, completely emptied the road in front of the temple from footpath traders, and made rules for pigeon feeding, and sweepers round the clock.

A very recent work has been to add another circle of 108 manes (praying wheels) and 108 palcha (lighting pots). To add some much needed greenery to this artistically rich, sacred heritage site, a number of flower pots around the courtyard have also been placed – many of these donated by devotees from abroad.

There are plans under way for the design and construction of the Agam (Digi) Chhen – the multipurpose public building on the eastern face of Jana Bahaa. It was completely burnt down in a fire in 1917 AD, and was rebuilt with a European-style façade. It will now be rebuilt from the ground up, with a typical Newa portico. Senior architects and engineers from the local community have taken the lead in the planning.

We are also working towards trying to continue the free health clinic to

monitor community health and to provide general health awareness education with the help of volunteer doctors. Another area of interest has been into research work for the preservation of historical archives with the objective of locating, translating and digitizing the numerous ancient inscriptions found in various wooden, stone and metal objects in and around the Jana Bahaa Dyo temple. Technical and financial support from experts in this field who are based in Nepal and abroad is being explored.

We are also in the process of creating a twenty minute audio heritage walk around Jana Bahaa – the first of its kind in Nepal! This will help educate not only the tourists but also local people, many of whom have no other source of information.

Thus despite our hectic lives, our political upheavals, the perennial lack of funds, we were amazed to see so much being achieved and so many people from all walks of life coming to help with donations and ideas. It is to be noted that a lot of these works has been through solicited support of half a dozen local non-profit organizations such as the Aryavalokiteshor Sarva Sangh, Machhindra Bhajan Khala, Pradipta Pustakalaya, Macchindra Club, Machhindra Rover and Ranger Scouts, Kanak Chaitya Mahavihar Sudhar Samiti. Bringing the local community together and obtaining their input as well as exchanging ideas have been at the core of all this work. Yet many plans still remain incomplete and we still have miles and miles to go.

Lastly, Jana Bahaa is only a template for what could be achieved in Nepal. There are many heritage sites like Jana Bahaa, which need exploring and preserving and the responsibility lies within us. We have to rekindle this social work spirit throughout this culturally rich country revolving around religion, architecture, art, music, history, celebrations, and rituals. We can then not only become a better, stronger and vibrant community, but also make the world understand and appreciate us better. ■■

व्हदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

न्यास सिन्ना

भाजु/मय्जु सुर्य श्रेष्ठ व छेजः
शिकागो, अमेरिका

Mr. Surya Shrestha
Videographer & Photographer
Home Phone # - (773)-455-7093
Cell Phone # - (312)-752-8104
email address: newsuryalal@gmail.com

ब्हदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

ब्लिसिंग सिंगना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Mt. Everest Restaurant

630 Church Street Evanston, IL 60201

खुपु स्वाहाने

पासा अनुपमाया न्हय्गू तलाया न्हूगु छँ । थ्व छँय् जि थौं न्हापांखुसी वयाच्चना । खुपु स्वाहाने गयाः जि तलय् कःसिइ वनाः अनं प्यखेरं मिखा ब्वया । त्वालय् नापं च्वंगु छखा छँ जक उलि हे तजाः खनी, निखां छँया कःसि नापनापं लाः ।

जुइफु, व नाप च्वंगु छँनं खुपु स्वाहाने दुगु न्हय्गू तलाया छँ । मेगु दक्वं छँ चिजाः खनी, क्वछुनाः स्वयेमाय्क । छझाः जि कःसिइ च्वनाः त्वाःया दक्व छँ स्वया । जिगु मनय् खं ल्हात - छँ दनेत तसकं थाकु । उकीसनं न्हय्गू तलाया छँ दनेत गुलि थाकुल जुइ । छँजःया नामय् मुक्कं निम्ह जक दु, मां व म्ह्याय् । मांम्ह चय्दं क्यने धुंकल, म्ह्याय्म्ह अफिसं रिटायर्ड जुइन । अनुपमां थ्व वैशय् वयाः छाय् थपाय्मछिंखागु छँ दयेकूगु जुइ ? बेकारय् छँ दयेकाः । सी त्ययेकाः छँ ज्वना वने मदु । छँ जक ज्वना वने मदुगु मखु, मेगु छुं नं ज्वना वनेमदु । स्वातले च्वनेत मां-म्ह्याय्यात निगू तलाया व हे न्हापाया पुलांगु छँ दु, तसकं पुलांगु नं मखु, चां दयेका तःगु पुलांगु छँ । चिकुलां ख्वाउँ मजुइगु, बर्खाबलय् सिचुइगु व पुलांगु छँ हे वेश जूगु ।

बुरिम्ह मांया उसांय्यात नं व छँ नीगु । लिपा थः बुरि जुइबलय् नं जिउगु छँ । बेकारय् थुनाः सिमेन्टया न्हय्गू तलाया छँ दयेकल ।

जि कःसिं कुहां वना । खुपु स्वाहानं कुहां वना । तलापतिकं बालं च्वंच्वं पि दु । जि अनुपमा व वया मां च्वंच्वंगु छँदिया तलाय् वना । छँदिया क्वथा बारय्

यानातःगु मदु, छकू तकूगु क्वथा । व हे क्वथाय् दक्व दाक्व सामानत । छखे झ्याःपाखे इवःलिक निगू सिंगल खाता, छखे अंगलय् इवःलिक स्वंगः पुलांगु स्टील दराज, छखे कुनय् ग्यास भुतू दिकातःगु चिजाःगु सिंया दराज, दराज नापं थीथी थलबलत अले छखे कुनय् लुखा लिक्क क्वथा हे स्यंक दयेकातःगु चिकिचाकूगु बाथरूम । बाथरूम न्हयःने मेगु सामानया प्वः, निनास्वया - छप्वः, निप्वः, स्वप्वः, प्यप्वः, न्याप्वः । जिं मनमनं अन्दाज याना, पुलांगु छँया सामानत जुइ । वांछ्वये नुगः स्यात जुइ ।

छगू खाताय् अनुपमाया मां फ्यतुनाच्वंगु खना, जि मेगु खाताय् फ्यतुना । अनुपमां च्या दयेका च्वंतले जि वया मांनाप गफ याना । वया मांयात तुति स्याइगु ल्वचं कःगु यक्व दये धुंकल खनिं । तुति स्याःगुलिं स्वाहाने गये मफय् धुंकल ।

अनुपमां जितः च्या बिल । छपाः रिकापिइ बिस्कुट तयाः नं बिल । वया मांयात नं च्या बिल । अले व जिनाप फ्यतुनाः जिगु बारे न्यनेकने यात । जि च्या त्वने सिधल ।

“स्वले मतिना, झिदं ति दत जुइ, मां छँय् हे स्वाहानं कुतुं वयाः तुति त्वःधूगु । वासः यायेगु इवल्य् छु जक मयाना, यायेमाःगु दक्व याना, अय् नं मांया तुति स्याःगु मलं । झन्झन् स्याना वयाः स्वाहाने हे गये मफयावन ।” अनुपमां ख्वाः खिउँकाः धाल ।

जिं चिपगु ग्लास अनुपमां म्वाः धायेक बेशिनय् तये यंका अले ल्हाः सिलाः थुखे वया । चिप मयानागु बिस्कुट दुगु रिकापि

शशिकला मानन्धर

“स्वले मतिना, झिदं ति दत जुइ, मां छँय् हे स्वाहानं कुतुं वयाः तुति त्वःधूगु । वासः यायेगु भवलय् छु जक मयाना, यायेमाःगु दक्व याना, अय् नं मांया तुति स्याःगु मलं । झन्झन् स्याना वयाः स्वाहाने हे गये मफयावन ।” अनुपमां ख्वाः खिउँकाः धाल ।

“कमसेकम छकू क्वथा ला ल्यंके माःगु थ्व प्वःपी
दक्व स्वथनेत” जितः धाये मास्तिवःगु खँ, जिगु म्हुतुं
पिहां हे वल । “अथे याये मिले मजुल । स्वले
मतिना, थःपिं हे स्वाहाने गये मफये धुंकलसा आः
हानं सामानत छाया तलय् क्वथाय् तयेगु ?” अनुपमां
थःगु बाध्यता कन । वसः छखे तल ।

छखे तया ।

“थ्वया नं तुति स्याः” माहं च्याया ग्लास
खाता क्वसं तयाः धाल ।

“रिटायर्ड जुइन, खुला जक दनि ।
थुकिया चिन्ता शुरु जूगु इलय् थ्व पुलि
निगलं स्याइगु ल्वय् नं शुरु जुल ।”
अनुपमां थःगु पुलि थियाः धाल ।

“छं स्वाहाने गये फु ला ?” जिं
च्वाक्क न्येना ।

“थाकु । उकिं” वं धायेगु दिकल ।

“मां-म्हयाय् निम्हेसियां तुति स्याइगु
ल्वय् दु, स्वाहाने गये थाकु । हानं छाया
थपाय्मछिं खागु छँ दनागु ?” न्येनास्ति
वःगु न्हयसः स्वात्त हे न्येनाबिया जिं ।
“स्वले मतिना, जिं थपाय्मछिंखागु न्हयगू
तलाया छँ छाया दने लात, न्यं”

अनुपमां धायेगु शुरु यात । जि
वयागु खं न्येनेत उत्सुक जुयाः वयागु
ख्याः स्वयाच्चना । वं क्वय् स्वयां च्वंच्वन
छझाः ।

“जितःला पुलांगु छँ हे जिउ । न्हूगु
तजाय्क सिमेन्टीया छँ दयेकेमते धकाः
जिं गुलि जक धया । थ्व मानय् हे
मजू । जिद्दी यायेगु बानी, मचानिसेया
बानी । न्यय्च्यादं दइन, बानी धाःसा
तसकं जिद्दी यायेगु बानी । थ्वया अबु
नं थ्व थें हे तसकं जिद्दीवाल” न्हाय्
कय्कुंकाः अनुपमाया मामं धाल अले
खाताय् ग्वतुल ।

थः मामं थःत जिद्दीवाल धकाः
कुंखिउंगु न्येनाः छझाः अनुपमा सुम्क
च्चन । जितः छकः पुलुक्क स्वल । वयात
न्हयगू तला छँ दयेकाः पश्ताय् ला अवश्य
चाल जुइ तर वं थ्व खं मनय् तुं दुसुना
छवल थें च्वन ।

धासा अनुपमा, छं थपाय्मछिंखागु छँ
छाया दनागु”, जिं हानं न्येना ।

“स्वले मतिना, जिमि बाः मदये धुंकाः
ककां जिमित हेपे यानाहल । जिमिसं
पुलांगु छँ न्हापा दुनै जक बारय् यानाः
बछि बछि यानातयागु । जिमि बाःनाप
ककाया छु खंय् तं वः, व जिं मसिउ ।
छँ थुनाः न्हूगु न्हयगूतलाया छँ दयेकल
अले जितः धाल, “छिपिं मां-म्हयाय्
निम्ह मिसातय्सं न्हूगु छँ गथे यानाः
दयेकानइ ? छँ दनेत आँट माः आँट ।
आँट मदुपि मिसात, च्वंच्वं थ्व निगू
तलाया छँ जिउताःछि ।

“जिमि ककां हेपे यानाः थथे धाःगु
जितः सह याये थाकुल । आँट मदुपि
मिसात हँ । स्व धाःगु । जितःला चान्हय्
नं बांलाक न्हयः मवल । अले जिं ‘जिके
आँट दु स्व’ धकाः क्यनेगु क्वःछिना ।
पुलांगु निगू तलाया छँ थुनाः बैकं त्यासा
कया । मां व जिगु तिसा दक्व मिया ।
दछि दुने जिं ककाया पाय्खागु न्हयगू
तला छँ दनाः क्येनाबिया । ककायात
जिगु आँट क्येनाबिया ।” अनुपमां न्हाय्

म्वाकाः धाल ।

खाता क्वसं दुगु चिग्वःगु बाकस साला
काल । उकिं वसः लिकात ।

जितः झरस लुमन, क्याम्पस ब्वनागु
इलय् अनुपमा तसकं घमन्डी । आतक
नं घमन्ड यायेगु बानी दनि खनिं वया ।
घमन्ड यातकि होस तनी धाःगु थ्व हे
खः धकाः जिं मनमनं लुमंका । अनुपमाया
घमन्ड खनाः जि सुम्क च्वना । मनय्
धाःसा हानं खं ल्हात, मां-म्हयाय् निम्ह
जक दु, लिपा थुपि सितकि थ्व छँ वया
कका व ककाया कायपिसं क्वाप्प नइगु
जुइ । म्वाःल, थ्व लिपाया खं, छु जुइ
धाये मफुनि, आः छाया बिचाः यायेगु ?

“अले थ्व सामानय् प्वः, मछिंक
थन छाया तया तइगु ?” जिं मेगु न्हयसः
न्येना ।

“स्वले मतिना, बैकं उलिमछिं त्याय्
कयागु दु, ब्याज पुले म्वाःलला ? उकिं
तलय् दक्व क्वथाय् बालं तया तइगु दु ।”
अनुपमां पुलिइ वासः बुबुं धाल ।

“कमसेकम छकू क्वथा ला ल्यंके माःगु
थ्व प्वःपी दक्व स्वथनेत” जितः धाये
मास्तिवःगु खं, जिगु म्हुतुं पिहां हे वल ।
“अथे याये मिले मजुल । स्वले मतिना,
थःपिं हे स्वाहाने गये मफये धुंकलसा
आः हानं सामानत छाया तलय् क्वथाय्
तयेगु ?” अनुपमां थःगु बाध्यता कन ।
वसः छखे तल ।

छझाः हानं तुति स्यातकि गुलि दुःख
जुइ धकाः वं कन । जिं न्येनाच्चना ।

वने त्ययेकाः जिं अनुपमाया ल्हाः
ज्वनाः जिगु नुगः खं कना, “अनुपमा,
स्व थःके दुगु दक्व तिसा मियाः, बैकं
उलिमछिं त्यासा कयाः, थःपिसं उलिमछि
टेन्सन फयाः, दुःख सियाः दयेकूगु खुपु
स्वाहाने छिमिसं गये मखन, खः कि
मखु ?” जिगु खं न्येनाः अनुपमा वाताहां
जुल । वं छुं लिसः बीमफुत । ■■

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झूदँया सिंतुना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Pukar, Rekha, Purak, & Paridhi Joshi
Chicago, America

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झूदँया सिंतुना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Season, Heather, Sam, and Kate Shrestha
Baltimore, Maryland

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झूदँया सिंतुना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Bidya & Bibek Shrestha
Chicago, Usa

न्हूदँ ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

झूदँया सिंतुना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

श्री मदन मोहन श्रेष्ठ व परिवार
अरोरा, इलिनोय, अमेरिका

ब्हूदं ने.सं. ११३२ या
लसताय सकल नेपाःमिपिन्त

नूबसा सिंरना

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

Uday Maharjan - Kiddie Train Express

Navy Pier, Chicago

गुलि ज्यू

वा भवामभवाम वयाच्वंगु दु । स्वन्हु प्यन्हु हे दत । थनया प्रकृति नं अजू चायापु । थुगु समरय् भुखाय् नं ब्वल । ५.९ हेक्टर न्यूयॉर्क सेन्टर लात खनी । North Carolina य् लात । मेमेगु इलय् स्वयां वा नं तःन्हु हे दत मदिकक वयाच्वंगु । आखिर प्रकृति हे मखुला हिलासू ला वया हे च्वनी । सुनां पने फइ ।

जिपिं थन वसानिसें यक्व मल (Mall) त चाःहिले धुन । न्हिछि न्हिछि बिकक । ज्यःनां-बेलि हे रेष्टुरेन्टय् ननं । साप न्हयइपुसे च्वं । न्ह्यागु पसलय् दुहां वंसां छु छु न्याये माःगु । Yanree इ दुहां वंसां मैनामतया नस्वाः । बेड एन्ड बाठय् दुहां वंसा क्रिम व बडी लोशनया नस्वालं थःपिं हे ह्वाला ह्वाला नस्वाइगु । Macy's पसलय् Barbie Doll तय्गु ख्वाःपाः, म्ह स्वस्वं जि ला ज्वलय् हे तनीगु । इमिगु म्ह बां म्हधू दुने थः हे दुना बीला धया थें च्वनीगु । थीथी साइजया वसः स्वस्वं वना । मिसातय्गु जक वसः मीगु थाय् (Ladies Department) य् XL साइज लुल । ट्रायल याना । नाकं फीट मजू । न्हातिका खिउँकाः पिहां वया । हाकनं मेगु ल्यया । ट्रायल याना । गुगुं गःपः ह्वातां, गुगुं छाति छ्यातां । गुगुं क्वलाछि ताःहाकः । उफ ! रेडिमेड वसःया Unfit-body. अथेसां यःथें ताःगु छजु-निजु न्याना हयाः । धाथें ला थनयापिंत म्हबां छिंक वसः सुया तइ । ग्वाराम्ह, तःधिकःम्ह, भुतुम्ह, गंसिम्ह न्याम्हेसित नं फिट जुइ ।

शुक्रवाःया न्हि । न्हिनसिया प्यताः ई जुइ धुंकल वा वयां च्वन तिनि । जिपिं BJis Mall वना । होलसेल डिपार्टमेन्ट पसः । नितँ-स्वतँ जाःगु पसः । ख्वाउँसे सिच्चुसे च्वं । तर जिगु नुगः धाःसा भ्यातु । उखेथखे स्वस्वं वनाः । ततःजायेक सामानत पँचिना तःगु । भुतूयागु, बाथरूमयागु, नसा ज्वलं, सकतां दु । वँव सुटकेशया डिपार्टमेन्टय् थ्यन । तःगु हे कम्पनीया सुटकेशत Samsonite, Swiss, Gear, Lucas आदि दु ।

म्ह्यायचं “मांयात गुगु रंग यः थें ल्य” धाल । छभाः ला जिगु मिखां छुं हे रंग तिफ्याये मफुत । “वँचुगु, म्हासुगु, ह्याउँगु सिबें हाकुगु हे बांला हला मां” धाधां अमेरिकन टुरिष्टर कम्पनीया हाकुगु सुटकेश चायेकल । पुत्तुपुइकल । हाकुगु हे बांलाः तायेकल । जिके जिउ-मजिउया लिसः मवल । जिं ला क्वालिटी नं मसिउ । छिमिसं स्वयाः न्या धकाः लिसः विया । म्ह्यायचं जिगु ख्वालय् छकः पुलुकक स्वल । “छाय् मयःला थ्व सुटकेश प्यंगःया सेट नं खः । २-३ के.जीयात गाः । Hand Carry निगः नं ज्या वः । घःचाः तुइकाः सुटकेश सर्बिस काउन्टरय् हया । मेमेगु सामानया लिसें ध्यवा पुल । मू नं न्यने म्वाःगु, भां नं तयेम्वाःगु । दां नं ज्वने म्वाः । क्रेडिट कार्ड स्वाय्प यात । बिल - काल । बस ।

ब्यलिया ई BJs Mall या नापसं Wild Buffalo wings रेष्टुरेन्टय् वना । विश्वया नांजाःगु कासाया टि.भी. दुगु नसा पसः । अप्ठः थें नच्चापिं ल्यासे ल्याय्म्हत नः वइगु पसः । कासा हयमिपिनि नयेगु, त्वनेगु व न्हयइपुकेगु पसः । कालाकुलु हाः सलं न्हाय्पं हे न्वः । पलख लिपा नसाज्वलं तये हल । Chicken wings, rivs,

- सरस्वती तुलाधर

शुक्रवाःया न्हि । न्हिनसिया प्यताः ई जुइ धुंकल वा वयां च्वन तिनि । जिपिं BJis Mall वना । होलसेल डिपार्टमेन्ट पसः । नितँ-स्वतँ जाःगु पसः । ख्वाउँसे सिच्चुसे च्वं । तर जिगु नुगः धाःसा भ्यातु । उखेथखे स्वस्वं वनाः । ततःजायेक सामानत पँचिना तःगु । भुतूयागु, बाथरूमयागु, नसा ज्वलं, सकतां दु । वँव सुटकेशया डिपार्टमेन्टय् थ्यन ।

onion rings, bear, roseberry lamonade
चियर्स यायां नया । ननं न्ह्यइपुक पोज-पोज कया: किपा कया ।
दुनें दुनें धा:सा नुग: खुललल मिना वइ । टिस्यू पेपरं मिखा
कुनय् तिके । कृत्रिम न्हिलासू पिब्वया । छेंय् थ्यन । कारं धमाधम
सामान क्वकाल । ई आपा: मदये धुंकल । कन्हय्निसें सामान
प्याकिङ्ग या:सां जिल । न्यान्हु जक ल्यं दनि । दकलय् तग्व:गु
सुटकेश क्वथाय् तयेहल । सुटकेशय् सामान ततं वना । गिफ्ट
सामान हे यक्व दु । वस:, मेमोरी कप, परफ्यूम, न्ह्यब्व:सा,
मस्तय्गु सफू । न्ह्यंक्व जक तया । मन्ह्यंक्व लिक्का ।

लिहां वयेगु दिं थ्यन । सगं बीत ख्यें मन । पुजाभ: तल ।
लँय् नयेत धका: नसा ज्वलं तल । न्हिनसिया छता: ई जुल ।
म्हयाय्चं ल्हा: पिकया गां न्यल । जिमित फ्यतुका: सगं बीत
पुजाभ: ज्वन । सुकुन्दा च्याकल । जिं वयात ख्वा: चूलाक स्वये
मफुत । मिखा पुखू जुल । नुग:यात क्वातुक्क चिना: सगं फया
कया । सगं काये धुनेवं सुटकेश व मेमेगु सामान क्वत यंकल ।
जिपिं नं कुहां वया । मस्त स्वयेमा:गु जूगुलिं म्हयाय्चं जिमित
एअरपोर्टय् त: मव: । लुहां पिहां वना । लिफ: स्वया: बाये धायेगु
आँट नं मन्त - जिके । गाडीइ ध्वाराक्क हे दुहां वना । जिगु
नुगलय् खँ वाल निला जक जूसा Visa Extend या:गु जूसा
..... वस् । ■■

HAPPY NEW YEAR 1132

PETER PAINTER

Call Peter for a free estimate & get personalized service for all house/ commercial painting & remodeling projects.

Our company is fully insured. We are friendly, professional, honest, and skilled. We know what it takes to give you a quality job.

PKT Construction Inc.

Cell: 773-905-3444

Fax: 847-299-5109

HAPPY NEW YEAR 1132

Finding your Dream Home takes Diligence. Selling your Home for the Right Price takes In-depth Marketing. Both take Solid Advice.

I can help you transform your Real Estate needs into Reality.

Call me, Sandie Mitchell, today!

My Commitment to Service is My Commitment to you.

Sandie Mitchell
ABR, GRI, CDPE, SFR
RE/MAX Suburban
1808 N. Arlington Heights Road
Arlington Heights, IL 60004
(Cell) 847-338-9193, (Fax) 847-637-8265, SaMitch2000@aol.com
www.SandieMitchell.com

मिन्तुना !

Happy New Year

Nepal Sambat 1132

INDIAN AND NEPALESE CUISINE IN CHICAGO

www.curryhouseonline.com

Curry Hut Restaurant

410 Sheridan Rd

Highwood, IL- 60040.

Phone: 1-847-432-2889

Fax: 1-847- 432-2986

Chicago Curry House

899 S Plymouth Ct.

Chicago, IL 60605

Phone: 312 362 9999

Fax: 312 362 0799

MOBILE (BALA): 1-773-710-3795

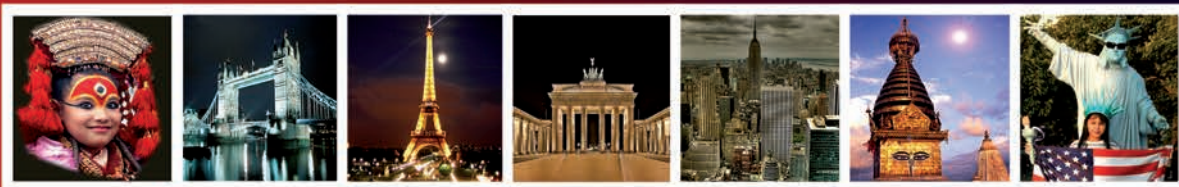

Photos of Indra Jatra

travel house nepal

"A Full Service Travel Agency"

अब २४ घण्टा ७ दिन यहाँहरुको सेवामा उपलब्ध छ ।

Members:

American Society of
Travel Agent

International Airlines
Travel Agent Network

Nepal Association of
Tour & Travel Agent

Airlines Reporting
Corporation

Nepal Tourism Board

यु.एस्. ए. का राज्यहरु बाट काठमाण्डौं
तथा काठमाण्डौं बाट यु.एस्. ए. का राज्यहरुमा
यात्रा गर्न सस्तो तथा सुलभ हवाई टिकटको
लागि सम्भन्नु होस् ।

*Travel House Nepal, A Largest Nepalese Travel
Agency in United States. Serving Nepalese
community from Chicago, Washington, New York,
Denver, Boston, Houston, Toronto (Canada)
& Kathmandu (Nepal).*

RESRVATION HOT LINE : 703-241-0061 (24 HRS)

TOLL FREE : 1-866-424-0602 (USA & NEPAL)

647-933-9633 (CANADA)

For Further Details Please Contact :

Manoj Shrestha
312-854-1555

Sunita Shrestha
312-288-8740

www.lowestfare2nepal.com

**Happy New Year
Nepal Sambat 1132**

**व्हदं ने.सं. ११३२ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त
नूब्या सिंरना**

**Newa American Dabu
Chicago, USA**

Email: chicagonewa@yahoo.com